

Գիրքը յուսադատճեհահանվել է
A-PDF DjVu TO PDF DEMO: Purchase from www.A-PDF.com to remove the watermark

"Նամահայկական էլ. Գրադարան"

կայքի՝ www.freebooks.do.am

կողմից եւ ներկայացվում է իր

այցելուների ուշադրությանը:

The book created by "PanArmenian E. Library"

Գիրքը կարող է

օգտագործվել միայն ընթերցանության համար...

For more info: www.freebooks.do.am

Library

ՄԱՅՑՈՒՄ ԿԱՐՆԱԿԱՆ ԵՄ ԶԵՐ ԼՈՐՄԻՆՈՒՄ ԸՆԴՈՒՄ ԸՅՅԱՅԱՍ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ԻՆՏԵՐՆԵՏ
ԼՈՒՄԻՆՈՍԿԵԼԱՆՈՒՄԵՆԻ ԳՐԵՐԸ:

ՔՐՈՑՆԻ ԳՐԵՐԻ ՄՏԵՐՈՒՄԱՆ ՄԱՆԸՄԱՐԱՆՆԵՐԸ ԿԱՐՆԱԿԱՆ
ԻՄՈՒՄԱՆ "ՇԱՄԱԸՅՔԱՎԱՐԱՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԵՆ ԳՐԱԿՈՐՄԱՆ" ԿՈՑՔԻՑ

www.freebooks.am

ԵՆԴՐՈՒՄԱՆ ԵՎՆ ՈՐ ԺԳՆԱԼԻՄ ԵՄ ՄՏԵՐ ԿՈՑՔԻՑ
ՑԱՆԿՈՒՄ ԵՎՆ ՀԱՇՎԻ ԸՆԹԵՐՏՈՒՄՆԵՐԻՆ:

ԳՐԵՐ ԼՐԻՑ՝ freebooks@rambler.ru

Հայոց

ՏԱՌԱՆՍ

www.freebooks.do.am

www.freebooks.am

ՀԱՅՏՆՍՈՒԹՅՈՒՆ

Անձն սեսիլներ, գալիս եք սորից,
Հայտնվում, ինչպես օրերին անցյալ.
Կհպատակվե՞ք այլ անգամ դուք ինձ
Հասո՞ւ եմ նախկին ցնորքիս դարձյալ:
Ամբոսպո՞ւմ եք. Լա՞վ. միգամած հեռվից
Եկե՛ք ձեր թովքին ուզում եմ անսալ-
Թրթի՞նք սե՛ պզու՛մ ես պատանեկան
Ձեր երթի ավտո՞ղ շնչից մոզական

Ինքու՛մ սր ձեզ ուստ դեմքեր սիրելի
Պատկերն եք բերում օրերի խնդուն
Հարձում են ռճո՞ղ հին առասպելի
Ե վ առաջին սեր. Կ՛ մտերմությամ
* Ցախն է սորոգվում. կրկին պշտով լի
Բառսն եմ կյանքի ողբում ապարդյուն.
Ողբում լավերի՛ն որ բախտից խաբված
Ետի՛կ հասակում գնացին անպա՞ծ. *

Նրանք չեն լսում իմ երգերը նոր,
Ում ես ծոնեցի թոթովանքս վաղ,
Կապն ընկերական խզված է այսօր
Մարեց առաջին արծագանքն, ավա՛ղ.
Խորթ են ամբոխին երգերս բոլոր,
Ահ է ինձ ալղում ասգամ ծափն ուրախ,
Մինչդեռ ով սրտանց երգս կլսեր,
Պանդուխտ է թափառ, թե ապրում է դեռ

ու վաղնջական կարոտն է ծնվում
Այն ոգիների խոհուն, անձկալի,
Երգս է անմեկին մրմունջով թնում,
Թրթռում, ինչպես տավիղն Էոլի
Սարսռում են ես, արցունքս է հեղվում,
Կարծրացած հոգիս հեկուլթամբ է լի,
Լուծվում է, կորչում շուրջս ամեն բան
Ցնո՛րքն է սորից թվում իրական

ՆԱԽԱԲԱՆ ԹԱՏՐՈՆՈՒՍ

Գիրնկտոր, բանաստեղծ դերասան

Գ Ի Ր Ե Կ Տ Ո Ր

Դուք, որ ինձ եք օգնել այնքան,
Ինձ հետ կիսել հոյսեր շողում
Ասեք ի՞նչ է մեզ պատում
Նրկրներում գերմանական:
Կուզենայի հաճոյանալ եւ ամբոխին.
Ապրում է նա, թողնում, որ դու ինքդ էլ ապրես
Թեմահարթակն ահա ամուր գամված հողին,
Եվ անհամբեր մի բազմաթյան հանդիսատես,
Տեսնիք, սայում են ակնապիշ մարդիկ դարձյալ
Ցանկանալով գվարճանալ ու գտրմանալ:
Ինչպե՛ս լինել ժողովրդի սրտին մոտիկ —
Գիտեմ, բայց թե հուզումն է ինձ պատում էլի
Ճիշտ է գե՞տ լին բնականոցի լավին մարդիկ

Բայց թե արդեն շատ են կարդում սուրսափծլի՝
 Ինչպե՞ս անել, որ ամեն ինչ նրանց համար
 Նոր լինի, թարմ, դուրեկան ու իմաստալից՝
 Հաճո է շատ, երբ շորս կողմից ամբոխն համառ
 Մոտ է վազում, հեղեղի պես հորձանք տալիս,
 Երբ սպասման հաւաշանքով անթիվ մարդիկ
 Օր-ցերեկով, երբ թատրոնը տեսնում են փակ,
 Նեղ դունակով ներս են մղվում դեպի կրպակ,
 Այնպես, կարծիք դուրս են եկել սրամարտի՝
 Ինչպես հսցի խանութի մոտ սովի տարին,
 Խոնվում են տոմսի համար ամեն անգամ
 Այս հրաշքը հասու է լոկ պոետներին
 Նույնը արտ նաև այսօր, ի՛մ բարեկամ։

Բ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Ս

Օ՛, մի՛ խոսիր խառնամբոխից խայտանկար,՝
 Որի տեսքից երկնշում է ոգիս հիմա։
 Վարսագուրի՛ր իրարանցումն այս խելագար,
 Հորձանուտի խորքն է քաշում ինձ տկամա։
 Ո՛չ, տա՛ր դու ինձ մի երկնային խաղաղ հովիտ,
 Ուր պոետի խյինդն է ծաղկում սնապական,
 Ուր իսկական մտերմությունն ու սերն անվիշտ
 Հանճարում է, փայտիտյում ձևոր՝ արալչա՛լանս
 Ա՛խ, ինչ բխում է լնդերքից մեր սրտերի,
 Ինչ ամբխած թոթովում է հանկարծ մի շուրթ,
 Միւնույն է, լինի հաջող, լինի թերի,

Կլանում է ինչ-որ վայրկյան մի անհագուրդ:
Եվ կատարյալն այն է միայն արևի տակ,
Ինչ կտրում է երկար ուղին տարիների:
Ակնթարթի համար է լուկ փայլը դատարկ,
Գարեբի՞նն է, ինչ անեղծ է ու անթերի:

Գ Ե Ր Ա Ս Ա Ն

Գալոց մասին շսեի ես երանի:
Եթե ինքս էլ ապագայից խոսել ջանամ,
էլ ո՞վ պիտի մեր սերնդին ղվարթացնի
Ձէ՞ որ սրտանց ուզում է նա ղվարճանալ:
Ու՞մ հայտնի չէ՞ դահլիճն ինչպես կուրախանա,
Եոր գա հանդես կատակարան մի սրամիտ:
Ով ամբոխին հաճոյանալ կարողանա,
Ձի դառնանա մարդկանց սրտին մոտ է նա միշտ:
Նա կերպով լառալի մեծ ու լայն շրջան,
Որ առավել ցնցի մարդկանց, իրինդ պատճառի:
Դուք էլ այդպես կղեք խիզախ ու փութաջան,
Աղատություն տվեք մտքի ողջ կաճառին
Թող գան հանդես խելք, սեր, հույդեր, կրքեր անսանձ,
Բայց լավ կանեք՝ խենթություն էլ խառնեք դրանց:

Գ Ի Ր Ե Կ Տ Ո Ր

Եվ մանուկանդ սուր դիպվածներ հանեցեք բեմ
Նայելու են գալիս, թող որ նայեն արբած:
Թե շատ անցքեր տեսնի սմբոխն իր աչքի դեմ

Այնքան, որ նա սքանչանա բերանը բաց,
 Ուրեմն՝ արդեն հասել եք ձեր նպատակին
 Եվ ամբոխի համար արդեն մարդ եք անգին:
 Լոկ ամբոխով կղարմացնեք դուք ամբոխին.
 Քող ամեն մարդ փտնի այնտեղ ինչ որոնի
 Քե շատ ունեք, շատ ըան կտաք ձեզ լսողին,
 Գոհ կթողնի նա սրահը ձեր թատրոնի:
 Քատերգությունն ամբողջությամբ մի՛ ցուցադրեք.
 Եման ուզուն ձեզ կրերի հաջողություն:
 Բեմադրելը հեշտ կլինի, երբ հեշտ գրեք,
 Ի՞նչ կշահեք, երբ ամփոփ փորժ մեջտեղ բերեք,
 Միևնույն է, մաս-մաս կանի ամբոխն իսկույն:

Ր Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Մ

Չեք էլ դգում, թե ի՞նչ ստոր արհեստ է դա՛
 Սրվեստագետ մարդու համար անպատվաբեր:
 Գրչակների խղրղանքին, իբրև շղթա,
 Գամեղ են ձեզ օրենք դարձած ինչ որ կապեր:

Դ Ի Բ Ե Կ Տ Ո Ր

Այդ կշտամբանքն ամենևին ինձ չի խոցում.
 Ով ուզում է շսխալվել ըռնած գործում,
 Չէոքն է տոնում, ինչ խոսք, գործիքն ամենալավ:
 Պատկերացրեք, թե փափուկ փայտ պիտի կտրեք,
 Եվ խորհեցեք, թե ո՛ւմ համար պիտի գրեք:
 Ոմանք այստեղ ձանձրույթից են գալիս հարկավ,

Ոմանք՝ թողած խրախճանքի սեղանը լի,
 Իսկ ոմանք էլ (և դա այնքան է սոսկալի)
 Լրագրերից շորթած մտքեր տարածելու
 Նորություններ իմանալու տենչին հլու՝
 Խոնվում են դիմահանդես լինի ասես:
 Հաղար ձևով կանայք հանում են ասպարեղ
 Նաղանք ու գուգս, իրենց դերը խաղում անվարձ:
 Ի՞նչ եք արդյոք անըջում դուք բարձունքներում,
 Լեցուն թատրոնն ի՞նչ խինդ է ձեզ արդյոք բերում:
 Դուք մոտիկի՛ց տեսեք մարդկանց՝ ձեզնով տարված:
 Ստոնարչուն են նրանք մասամբ, մասամբ՝ կոպիտ.
 Կամ թատրոնից շտապում են թղթախաղի
 Կամ թե գիրկը պոռնկուհու՝ մուլուցքով բիրտ:
 Խենթ թշվառներ, ի՞նչ եք տանջում դուք սնտեղի
 Մուսաներին ձեր քնքշասիրտ:
 Ասում եմ ձեզ դրե՛ք, գրե՛ք շատ առավել
 Եվ չեք շեղվի նպատակից կյանքում երբեք,
Սշխատեցեք մարդկանց միայն մուլորեցնել,
~~Գոհացնելը գովար է շատ. լավ իմացեք:~~
 Զեղ ի՞նչ եղավ ներշնչվեցի՞ք, թե՞ ցավ ունեք:

Թ Ա Ն Ա Ս Տ Ե Ղ Ս

Թո՛ղ ինձ և ա՛յլ ստրուկի հետ փնտրիր ասլուստ:
 Սի՛թե պոետն իրավունքը իր մարդկային՝
 Իրավունքը իր վեհագույն՝ տրված վերուստ,
 Պիտի ծաղրի, պիտի եղծի ի սեր շահի

ԴԵ.

Ինչե՞վ է նա հուզում հոգիմ աղամորգու,
Ինչե՞վ է նա արդյոք հաղթում ամեն տարերք,
Ո՞չ դաշնությամբ, որ բխելով կրծքից հորդուն,
Ամփոփում է իր մեջ աշխարհն այս անեղերք:
Բնությունը ճախարակով երբ շարունակ
Մանում է իր հսկերժության թելն անտարբեր,
Երբ ժխտում է հեղհեղուկ ու տաղտկաբեր
Բազմութիւնը էակների աններդաշնակ,
Ո՞վ է արդյոք, որ գոյության պաղ թափորին
Տալիս է շափ և հարաս և կենտանութիւն,
Ո՞վ է կոչում՝ մեկը ձոնել հաղարներին,
Ձոն ուր այնքան ելեէջներ կան հմայուն:
Ու՛մ ու՛մ կամքով են փոթորկվում հույզեր առատ,
Մայրամուտը վառվում այնքա՛ն ծանրաբարո,
Ո՞վ է որս կողմ սփռեալ ծաղկանց ըույլ անարատ,
Երբ սիրահար դուրգ է անցնում հալապարհով:
Տերևներից և անխորհուրդ, և՛ աննշան
Ո՞վ է արդյոք հյուսում պսակ պատվո, փառաց,
Ո՞վ է նեցուկն աստվածների ոլիմպիական
Ո՞ւժը մարդու՝ պոետի մտք հայտնագործված:

Գ Ն Ր Ա Մ Ո Ն

Գործադրեցեք այդ գեղեցիկ ուժը յզոր
Առաջ տարեք գործերը ձեր պոետական,
Ինչպես սիրո արկածներն են վարում այսօր
Հանդիպում ես սրատահաբար, տարվում, սակայն,

Վերանում ես և քիչ առ քիչ որոգայթվում:
 Մերթ ժպտում է, մերթ խոսափում քախտն անհաստատ
 Գերվում ես դու, տառապանքն է սրտիդ քարդվում,
 Մինչ սթափվես, սիրավեպն է արդեն պատրաստ:
 Լավ չէ՞ դուք էլ գրեք նման թատերգություն:
 Բայց խորամուխ եղեք կյանքի մեջ լիարյուն
 Ամեն մի մարդ իր կյանքն ունի՝ այլոց անհայտ,
 Ինչ էլ որսաք, հետաքրքիր կլինի շատ:
 Քիչ պարզություն, պատկերների ճոխ ու թանձրաբող,
 Քշմարտության մի կայծ, առատ մոլորություն,
 Ծվ պատրաստ է ըմսելիքը մեր լավագույն՝
 Ռդջ աշխարհը դվարթացնող ու նորոգող:
 Սերունդը նոր՝ երկրի ծաղիկն այդ գեղեցիկ,
 Կգա թստրոն հայտնություններ ունկնդրելու:
 Ամեն ցերմ սիրտ՝ ձեր հանճարի թովքին հյու,
 Իր տեսածից կաննի սնունդ մելամաղձիկ:
 Կծավալվի հուղմունք ամեն երիտասարդ
 Կտեսնի այն, ինչ կրում է մատաղ հոգում,
 Կարող է նա դեռ ծիծաղել, լալ հուսահատ,
 Նրա համար դեռ գին ունեն պատրանք, պոռթում:
 Չի գոհանա, ով շունի սիրտ երիտասարդ,
 Իսկ սկսնակ մարդը միշտ է շնորհապարտ:

Ք Ա Ն Ա Ս Յ Ե Ղ Մ

Որ այդպես է, կ'տ դարձրու դու
 Իմ հասակը պատանեկան:

Երբ աղբյուրը երգի հորդուն
 Երկնում էր նոր երգեր այնքան
 Երբ մշուշ էր աշխարհը ողջ,
 Հրաշքի մայր՝ ամեն ըողբոջ,
 Երբ ծաղկանց բույրն էր ինձ դյուբում
 Լեմեն դաշտում, ամեն հովտում:
 Հարուստ էի ես ոչնչով՝
 Ծշմարտության սլատիք տենչով
 Տո՛ւր անկաշկանդ հույզերս ինձ,
 Երջանկությունն իմ տանջալից,
 Ուժը սիրո, ստեղծության
 Հասսիկս տուր պատանեկան:

Ի Ն Ր Ա Ս Ա Վ

Զահեղություն ես փափագում, ի՛մ բարեկամ,
 Երբ թշնամիդ գոտեմարտում նեղում է քեզ,
 Երբ գեղանի աղջիկները կարոտակեղ
 Կախվում են քո պարանոցից ամեն անգամ,
 Երբ դժվարին նպատակի ճանապարհին
 Արագ վաղքի դափնին է քեզ կանչում հեռուն
 Երբ գիշերով հողմանման կայտառ պարին
 Հաջորդում է խրախճանքի տենդը եռուն:
 Մինչդեռ տրվել ավյունով լի
 Մանոթ լարի մեղմ նվագին,
 Զգտել անձուկ նպատակին
 Մոլորությամբ երանելի:

Մե ր պարտններ, ձե ր պարտքն է դա այս աշխարհում,
Դրա համար մենք ձեզ պակաս չենք մեծարում,
Հասակը մեզ չի մանկացնում ամենևին
Երբ գալիս է, մենք մանուկներ ենք տակալվին:

Գ Ն Ր Ե Կ Տ Ո Ր

Խոսքեր ենք մենք իդուր վատնում,
Թողեք տեսնեմ նաև գործերի
Ի ցո'ւյց հանեք քանքարը ձեր,
Ի՞նչ շահ վեճից այս անհատնում,
Ներշնչանքից ինչու՞ կառչել
Ո՞վ է տվել ծուլվին մուսա:
Թե բանաստեղծ եք ձեզ կոչել,
Քերթությունը թող ձեզ անաս':
Գլխեք, թե մեզ ինչն է հուզում
Թունդ խմիչք ենք ծծել ուզում:
Մի՛ հապաղեք: Ճիշտ է ամբան
Գործն այսօրվա մի թող վաղվան:
Զուր մի կորցրեք և ոչ մի օր:
Մարդ ինչ գտնի հնարավոր,
Պիտի որսա հաստատակամ:
Այնուհետև ոչ մի անգամ
Բաց չի թողնի գտածը նա,
Եվ գործն առաջ միշտ կընթանա:
Գերմանական բեմում, հարկավ,
Բախտ է փորձում ամեն մի մարդ:

Մի՛ խնայեք այսօր բնավ
Ոչ մեքմանս ո՛չ բեմազարդ:
Շուայեցեք դուք երկնային
Փոքր ու մեծ լուսատուներ,
Հուր ջուր, ժայռեր, աստղ ու լուսին,
Եվ գազաններ, և թռչուններ:
Նեղ տնակում այս փայտաշեն
Լնդգրկեցեք աշխարհն արար,
Դեզերեցեք խոհեմարար
Սրկնից երկիր մինչև գեհեմ:

Քանի որ դու նայել ես ինձ միշտ բարեհաճ
 Ահա վասիկ նորից կանգնած եմ քո առաջ:
 Ինչի՞ր, որ չեմ կարող ասել սիրուն խոսքի՞ր
 Քեկուղ ծաղրեն դրա համար քո լորը ինձ
 Բարձր ոճս քո ծիծաղը կշարժեր, Տե՛ր
 Բայց թե արդեն ձեռք ես քաշել դու ծիծաղից
 Արևներից, աշխարհներից ի՞նչ ասեմ քեզ
 Հասու եմ ես միայն մարդու տառապանքի՞ն:
 Փոքրիկ ասա՛վածն այդ ելկրային նույնն է կայծի
 հարօրինակ, ինչպես որ կար օրն առաջին:
 Այնտե՛ր՝ կապրեր կակն այդ տնկապրում
 Ե՛ւ շտայիր շողը լույսիդ Այդ ձիրքը նա
 Դատողութունն է անվանում և դորժապրում
 Որ ավելի քան անասունն տնտեսանա:
 Քող հանդարժի գթությանդ սրտըս կան
 Եթե ասեմ, որ յիրավի մարդն իմ աչքի՞մ
 Երկայնտան ճայտա է լսկ՝ շնչի՞ն այնքան
 Խոտերի մեջ ծար է տալիս միշտ երգը հին:
 Երանի չե՛ր, որ ստվերում մնալս իտտի
 Իողնես՝ ս մեն կեղտի մեջ էլ քիթ գխտի՛լ

Ն Վ Ե

Ելլու տեղի՞ք մի թե շունես
 Օտնդա՛տ պիտի միշտ լսեմ ես
 Ես վր ի կրկրու է հե՛ր գե մլ դե՛ս

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ո՛ր էս այնտեղ ո՛ր մի լավ բան չեմ տեսել, Տեր
Մարդիկ այնքան են սղեացալ, խեղճ ու անկամ
Որ էս նրանց չկարող էմ ասնել յանդամ

Տ Ե Ր

Նստուշո՞ւմ ես դու հառատին:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այն դեկտորի՞ն:

Տ Ե Ր

Լմ ծառային:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Անշուշտ նրա ծառայությունն այլ ձև ունի:
Երկրային չեն կերն ու խումն այդ խենթավուսի
Յնորքներով դեգերում է հեռաստանում,
Հազիվ է իր խենթությունից զուխ հանում
Տենշում է թե երկնի սատղերն ամենալավ,
Թե՛ երկրային ևրանություն, վայելք անբավ
Թայց ոչ մի բան՝ ոչ մերձավոր, ո՛չ հեռավոր
Չի ամորում հրա հոգու խռովքը խոր:

Ն Ե Ր

Թե այժմ էլ ինձ մոլորությամբ է ծառայում
Ծս ցույց կտամ նրան ուղին ճշմարտության
Չէ՞ որ հաստատ գիտե ամեն մի այգեպան
Ի՞նչ բար կտա իր տնկած շիվն ապադարում

Ո Ն Ջ Ի Ո Տ Ո Ջ Ե Ի

'Իրազ կգա՞ս 'Իս կկարցնես նրան նավեա
Նթե թողնես որ այսուհեա
Տանեմ ևս իմ ճանապարհով

Ն Ե Ր

Երկրամե և դեռ տար սպա սմ
Մարդը միշտ էլ կ'սխալվի
Երբ ձգտում էր կ'ընդհատվի

Ո Ն Ջ Ի Ո Տ Ո Ջ Ե Ի

Շնորհակալ եմ ընդհինց ՏԷԼ
ես ոչ մի գործ համ լսելի գի
Դիեթի հետ... և կյանքով լի
Դեմք հմ սիրում ևս ավելի
Մուկ է մարդը իսկ ևս կատո

Հ

Յ Ե Ր

Թող կատարվի ինչ ասիք դուք
 Մայր ակունքից ոգին զօտիր,
 Ցած տար, եթե ուժդ պատի,
 Սահայն կանգ տո ամոթահար,
 Երբ համոզվես՝ մարդը բարի
 Մութ ձգտման մեջ չի կորցնի հար
 Կարտու ճիշտ ճանապարհի:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ինչու բայց դու երբեք էլ չի հարատևի.
 Իրազը ինձ չի վախեցնում ամենևին,
 Եվ երբ հասնեմ նպատակին իմ ցանկալի,
 Թող հաղթանակն այդ վայելեմ ես չիռլի:
 Մի օր փոշի պիտի լսվի նա լինալաճան
 Լ մ մոռարոջ՝ հռչակափոր օձի նման

Տ Ե Ր

Թեկուզ այդպես ազատ կարուց ես գալ նորից
 Իանի օր ես քեզ պեսնեիրին չեմ ասել դեռ
 Ժիշտ ինձ համար ժխտման բոլոր ոգիներից
 Խորամանկն է ավելի քիչ համարվել բեռ
 Գործունյա մարդն այնքա՞ն է հեշտ ընդարմատում
 Վաղ է ձգտում անդարձության Իրա համար
 Նրան հիմա սիրով բնկեր կտամ հարմար

Որ դիվարար բորբոքի միտքն ամեն բանում,
Իսկ դուք, աստժո որդի՛ք ազնիվ, սքանչացի՛ք
Կյանքի անմահ գեղեցկութ՛յամբ շռայլ, գերող,
Եվ թող անվերջ ապրող, գործող ամեն տարեբք
Ձեզ պարուրի սիրո քնքուշ կապանքներով:
Ինչ հեղհեղուկ երևույթ է միայն անշող,
Վավերացրե՛ք մտքով սլայծառ և հավերժող:

(Որկինքը փակվում է, հրեշտակապետերը բաժանվում են)

Մ Ն Յ Ի Ս Տ Ի Յ Ն Ի

(Սիայնակ)

Հաճելի է ծերուկի մոտ երբեմն գալ
Ինչո՞ւ գժտվեմ, զուր բորբոքեմ զայրույթի օ լին
Ինչքա ն է լավ, երբ այսքան մեծ մի տիրակ էլ
Մտաճառի լուս խառնում մը թղթում սլին:

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն Մ Ա Ս

ԿԻՇԵՐ

Կոթական բարձրակամար, նեղլիկ սննջակում,
ցրասնդանի առաջ Տառասուն անհանգիստ բազմել
թիկնաթոռին

Ն Ա Ո Ն Ս

Ես թափանցեցի խորքն իմաստութեան,
Իարձաւ և՛ բժիշկ, և՛ իրավաբան,
Ավա՛ղ, գիտութեան անվերջ հետամուտ՝
Ե՛վ աստվածաբան դարձաւ ես հմուտ:
Սակայն մնացի անգիտը նախկին
Խելքով ու ձիրքով նույն մարդն եմ կրկին:
Մագիստր եմ, ունեմ կոչում դոկտորի,
Բայց ահավասիկ արդեն տաս տարի
Խարխալում եմ դեռ իմ սաների հետ
Անցել ենք մտքի ամեն արահետ,
Բայց գիտեմ, որ դեռ չգիտեմք ոչինչ,

Եվ դա չի տալիս ինձ դադար ու երնջ
 Խելոք եմ քան շատ տհասներ տափակ
 Մագիստր, դոկտոր, քահանա, գրչակ,
 Սին կասկածնորից չեմ տանջվել կյանքում,
 Ինձ դժոխք ու դե շեն ահաբեկում,
 Բայց չեմ ճաշակել դեռ ոչ մի վայելք
 Չեմ կարող դանել ճշմարտության ելք,
 Չեմ կարող յուսայ, թե որդուն հողի,
 Կուղղեմ, կուսուցեմ, ցայց կտամ ուղի
 Փողից ու փաստից կայրից դուրկ եմ ես
 Եվ չեմ բմբռնիմում կյանքը այլոց պես,
 Երկար չ'ը ասյրի շունն էլ ի՞նչ նման
 Ուստի արվեսցի ես կախարդությանս
 Որ՝ ոգու լեզվով, ուժով անսպաս
 Ես նոր գաղտնիքներ հանեմ յույ՝ աշխար
 Ամոթից քրանած երբեք յսեմ
 Չասեմ ուն ինչ, դեռ ինչ էլ չգիտեմ
 Խորհարգը մեկնեմ այս տիեզերքի
 Խորքը թափանցեմ նրա ընդերքի,
 Տեսնեմ ամենայն գործող ուժ ու սաղմ
 Եվ այսուհետև բաներ չ'որսամ:

Թե վերջին անգամ ո վ յուսին պայծառ
~~Տեսնեմ ինչ-որ բան, որ չեմ տեսնում~~
 Դու, որին այնքան նայել եմ անքուն՝
 Սեղանիս վրա խոնարհված նկուն,
 Տխո՛ւր բարեկամ, դու այն ժամահակ

Կհայտնվեիր ինձ մոտ շարունակ
Ա՛խ, թե վիճակներ քո լույսով արքած՝
Շրջել լեռների գրկում վեհապանձ,
Ոգիների հետ սավառնել անվիշտ
Քարձուկից քարձուկ և հովտից հովիտ,
Ըմպել անապակ ջողդ կենսավետ՝
Հեռու գիտության տանջանքից հավետ:

Ավա՛ղ, դեռ սյի ռի տանջվե՛մ այս քանտում,
Նշովյալ լինես, որմնախո՛րշ տրտում,
Որտեղ արևի լույսն անգամ վաղուց
Հազիվ եմ տեսնում ներկված ապակուց:
Պաշարված եմ ես գրքերի կուլտով,
Որ ծայրն է հասնում քարձր կամարի
Նվ ծածկված մրտա, խունացած թղթով
Փոշոտվում, կեր է դառնում որդիի:
Շարված են շուրջս ահա գործիքներ,
Տարբեր սրվակներ, անոթներ տարբեր
Ժառանգությունը հայրերիս ահա...
Քո աշխա՛րհն է սա և աշխա՛րհ է սա

Դու հարցնում ես դեռ ինչու՞ շարունակ
Հեծում է ահից տիրադ կրծքի տակ,
Ինչո՞ւ միշտ ինչ-որ կսկիծ անմեկին
Ձի թողնում՝ տրվես կյանքի բերկրանքին
Բնության ամբողջ հմայքը թողած.
Որի համար մա՛րդ արարելց աստված

Օխի, փոշու մեջ տքնելով այդպես,
Կմախքներով ես շրջապատել քեզ:

Փախի՛ր, հեռացի՛ր դեպի լույս աշխարհ:
Նոստրադամոսի գիրքն հրաշալի
Մի՞թե չի կարող այժմ քեզ համար
Կյանքի ուղեցույց դառնալ հուսալի:
Ի՞նչ կհասկանաս ընթա՛ցքն աստղերի,
Եվ երբ քո հոգին իմաստավորի
Մայր բնությունը յուր կամքով անհաս,
Ի՞նչ ոգիների լեզու՞ն կիմանաս:
Քեզ մեկնությունը սուրբ նշանների
Չի՛ տա, իմացի՛ր, շոք միտքդ երբևք:
Ի՞նչ շուրջս եք ճախրում, ոգինե՛ր բարի,
Քե յսում եք ինձ, պատասխան ն սվեք:

(Քաղսով և գիւղեր և տեսնում Սակրոկոսմոսի նշանը)

Լե . այս պատկերից ի նշ խի՞նդ է շորդում
Լցվում նյարդերիտ, երակներիս մեջ,
Շորձանք է տալիս կրկին իմ սրտում
Պատանեկան բորբ հրճվանք մի անչիջ:
Լեսովա՞ծ է գրողն այս նշանների,
Որոնք սանձում են մրրիկը հոշուս,
Խինդով սրտուրում իմ սիրտը անհույս
Եվ խորհրդավոր իմաստությամբ լի՛
Մեկնում բնության գաղտնիքներն սերտով,
Լեսովա՞ծ եմ շորս դիս այնպե՛ս լուսազամ

Երկնող բնության ուժն է յոգուս դեմ
Այս պարզ գծերից ճաճանշում, գիտեմ
Նոր եմ հասկանում խոսքն իմաստունի
«Բաց է միշտ աշխարհն այս կախարդական,
Բայց քո միտքն է փակ, սիրտդ հուր շունի:
Վե՛ր կաց, աշակերտ, կուրծքդ երկրային
Արշալույսի մեջ օժի՛ր խնդափին»:

(Իխում 1, նշանը)

Ինչպե՛ս ամեն բան միշտ ի մի հյուսված՝
Ապրում է, գործում ամենին ձուլված,
Ինչպե՛ս են ճախրում ուժերն երկնքի,
Իրար մեկնելով դույլերը ոսկի:
Սրհասք խնկարկող թևերով իջնում
Երկնի բարձունքից երկիր են հասնում,
Տիեզերքը ողջ լցնում դաշնությամբ:

Ինչպիսի՛ պատկեր, լայց ա՛խ լոկ պատկեր
Կընդդրկե՞մ ես քեզ, բնությունն անափ:
Որտե՞ղ եք, որտե՞ղ, ո՛վ սուրբ ստինքներ
Դո՛ւք որ սնում եք երկիր ու երկինք
Դո՛ւք, որոնց հիվանդ իմ սիրտն է տենչում
Դուք բխում, կյանք եք բաշխում ամենքին
Էլ ինչու՞ եմ ինձ ընդունայն տանջում:

(Իժկամուրեկն քերթում է գիրիը և լռեսնում երկրի
ոգու նշանը)

Այս սշանը ինձ այլ կերպ է հուզում
 Ինձ, երկրի՛ ոգի, մտտեմ զգում քեզ
 Ուժերս են արդեն հորդել սկսում,
 Այրվում եմ ահա նոր գիևուց ասես:
 Ուզում եմ աշխարհ նետվել համարձակ,
 Իրել երկրային քախտ ու տառապանք
 Մրրիկների դեմ անհաշտ մարտնչել,
 Ես վաթեկության ժամին շերկնչել:
 Շուրջս է մշուշվում,
 Լուսինը կորավ:
 Հալտերը հանգավ:
 Շոգի է ելնում: Գլխիս վերևում
 Փայլում են կարմիր ճաճանչներ նորից
 Սարսուռ է իջնում ահա կամարից
 Ու սիրտս սպառում: Զգում եմ արդեն
 Որ դու իմ շուրջն ես ճախրում վեհոր:
 Ողորմած ոգի Իջիր, հայտնվի՛ր
 Ինչպե՛ս է խոցվում սիրտս կրծքիս ասկ
 Իմ ողջ էությամբ
 Ես ր սպրտաններ եմ տենչում ես անհույ
 Մ'կ, քե՛զ է ձոնված սիրտս վշտալից
 Ես խոցվի՛ր, թեկուզ ես զրկվեմ կյանքից

Ինչպե՛ս է գիրքը և խորհրդավոր եղանակով արտասանում
 դու հռանաբանը Կարմրավուն բոց է բռնկվում. և բոգի
 միջից հայտնվում է Ոգին)

Ո Պ Ի

Ո՛վ է ինձ կանչում:

Պ Ա Ո Ւ Ս Տ

(Շրջվելով)

Ի՞նչ ահալորդ դեմք

Ո Պ Ի

Դու ինձ կանչեցիր ցանկությամբ համառ
Դու, ում սնել է իմ ոլորտը մայր,
Եվ արդ

Յ Ս Ո Ւ Ս Տ

Օ՛, նայել շեմ կարող երբեք

Ո Պ Ի

Քախանձում էիր, որ քեզ հայտնվեմ
Իմ ձայնը լսես նայես իմ դեմքին
Անսացի ահա քս թախանձանքին
Եվ եկա քեզ մոտ Թայց այս ի՞նչ նսեմ
Ջարհուրանք է քեզ պատել, ո՛վ գերմարդ
Ու՛ր է կանչն հոգուդ, այն սիրտը հպարտ
Որ մի աշխարհ էր ստեղծել իր մեջ
Եվ մեզ հասնել էր երազում անվերջ
Որտե՞ղ ես Ֆա՛ուստ դու որ ինձ կանչում

Քո ամբողջ հոգով ինձ էիր տենչում,
Դո՞ւ ես Ֆաուստը շունչս զգալով,
Դողում ու ինձ ես նայում սոսկալով՝
Փուշում սողապող հրկշտոս որդի պես:

Ֆ Ս ՈՒ Ս Տ

Քոցեղե՛ն ոգի, քեզ չեմ գիշի ես,
Չէ՞ որ Ֆաուստն եմ, հավասար եմ քեզ:

Ո Ղ Լ

Կենաց հորձանքում
Գործոց փոթորկում
Ես եմ անդադար
Ճախրում վեր ու վար:
Մնունդ ու վախճան՝
Մով հավերժական
Անդուլ մի սլապք,
Հրաշունչ մի կյանք
Ոյսպես դազգահի առաջ դարե՛րի
Հանգերձն հմ հյուսում ես աստվածների

Ճ Ա Ռ Ի Ս Տ

Ի՞նչ ողջ աշխարհն ես շրջում ծայրեծայր
Զունասեր ոգի ի՛նչ մոտ ենք իրար:

Այն ոգուն ես մտա որն անհաս չէ քեզ:
Ինձ հովասար շեռ:

(Անհայտանում է)

Յ Ա Ո Ւ Մ Տ

(Վշտացած)

Ո՛չ քեզ,

Հապա ո՛ւմ:

Համուպատկելին եմ ես աստվածության

Քեզ հավասար չե՛մ, քեզ չե՛մ նմանվում:

(Դուրս բախում են)

Քյողը տանի, նա է անպայման

Իմ օգնականը: Վերջացավ, ավաղ

Կգա, կցրի տեսիլն այս շքնաղ

Սյդ շոր ու պամսփ իմաստակն անբան:

(Գալիս է վագները՝ խալարով, գլխին գիշերային քասակ
յապտերը ձեռքին. Ֆառատը դժկամությամբ շրջվում է)

Վ Ա Ք Ն Ե Ր

Ներեցեք, ինչ-որ բան էիք կարդում

Ողբերգություն էր անշուշտ հունական:

Ճարտասանությունն ինձ էլ է դյուրում

Չէ՞ որ արվեստն այդ հարգի է այնքան,
Ասում են, թե այդ գործում քահանան
Այն խեղկատակից կուսանի շատ բան:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Սրբ խեղկատակ է քահանան նույնպես,
Ինչպես հաճախ է դա մեզ մոտ լինում:

Վ Ա Ք Ն Ե Ր

Ա՛խ, թանգարանին գամված ենք այնպես,
Որ տոներին ենք լույս աշխարհ տեսնում,
Այն էլ կարծես թե հեռադիտակով.
Ինչպե՞ս ուսուցենք մենք անդարդ խոսքով:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Սրբեք չեք հասնի ձեր նպատակին,
Սրբ ինքներդ եք դուրկ խոր զգացմունքից,
Սիլ հրք չի բխում խոսքն հոգու խորքից
Ու չի հմայում ունկնդիրներին:
Իսկ դուք նստեցեք, թուզթ մրտեցեք,
Խառնախորտիկներ միշտ պատրաստեցեք
Այլոց խնջույքի մնացորդներից,
Բոց դուրս կորզելով ձեր մոխիրներից՝
Նման ճաշակով դուք կզարմացնեք
Լոկ մանուկներին ու՝ պիկներին:

Սիրտը սրտի հետ չեք կապի երբեք,
Երբ սրտաբուխ չէ խոսքը լիովին:

Վ Ա Գ Ն Ե Ր

Խոսողը զիտի լինի ճարտասան:
Դեռ ետ եմ մնում այդ բանում այնքան:

Յ Ս Ո Ւ Ս Տ

Փնտրեցեք ազնիվ, պատվավոր վաստակ
Եվ մի՛ մնացեք անմիտ խեղկատակ:
Խոսքը, երբ իր մեջ ունի միտք ու խելք
Առանց արվեստի կգտնի միշտ ելք:
Եվ երբ խոհեմ է ասված խոսքն իրոք,
Աննպատակ չէ՞ բառախաղն արդյոք:
Ձեր խոսքերն իրենց փայլով արտաքին,
Որով դուք մարդկանց խաբում եք անվերջ,
Տաղտուկ են, ինչպես աշնան ցուրտ քամին:
Որն աղմկում է շոր ճյուղերի մեջ:

Վ Ա Գ Ն Ե Ր

Ա՛խ, աստված արվեստն այնքա՛ն է անհուն
Բայց կա՛րճ է այնպես կյանքը մարդկային:
Քննախոսում նմ զօր-զիշեր անքուն,
Բայց ահն է հաճախ պատում իմ հոգին:
Որքա՛ն է ծանր, որքա՛ն է դժվար

Իտնել ուղիներ, հասնել ակուսքին
Եվ ստեղծել շանցած անգամ կես-ուղին
Մեռնում ես, իբրև մի հետին թշվառ:

Յ Ա Ո Ւ Ո Տ

Մագաղաթ դա՛ է սուրբ աղբյուրը այս
Որով ծարավն են հագեցնում ընդմիջում:
Ո՛ր, շեռ վայելի բերկրանք իսկական
Իբր դա շի բխում ընդերքից սրտիդ:

Վ Ա Կ Ն Ե Ր

Սերեցեք, մի՞թե խինդ չէ մեծագույն
Չուղվել դարերի ոգուն, հետևել՝
Ինչպես է խորհել մի հին իմաստաստ
Ինչպես երբ նրա մտքին թև տվել:

Յ Ա Ո Ւ Ո Տ

Օ , այո , այո՛ , հասցրել աստղերի ու
Անցյալ դարերը, բարեկամ անգին,
Գիրք են մեզ համար յոթ փակով փակված:
Այն, ինչ կոչում եք դարերի ոգի,
Իրոք ոգին է դա հեղինակի,
Ուր ժամանակն է պարզ արտացոլված
Հոսարհատվում է մարդ հաճախ այնպես
Ուղում է փախչել ձեռքն առած գրքից

Ողջը հնոտիք, աղբ է պարզապես:
Մի քիչ այս կամ այն կարևոր դեպքից
Իսկ մնացածը խրատներ են սին՝
Վայել թատրոնին յոկ տիկնիկային:

Վ Ա Ք Ն Ե Ր

Հապա աշխա՞րհը, սիրտը և հոգի՞ն
Ո՞վ շի երազում սրանք հասկանալ:

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Ց

Այո, նայած ի նշ, ինչպես ս: Նորածնին
Ո՞վ կտա արդյոք անուն անսխալ:
Ով թափանցել է խորքն այս խորհրդի
Չի սանձահարել խոյանքն իր սրտի
Եվ ամբոխի դեմ իր սիրտն է բացել,
Խաչվել է կամ թե խարույկ բարձրացել:
Ռայց ուշ գիշեր է արդեն, բարեկամ
Եկ հետաձգենք զրույցն այս սնգամ

Վ Ա Ք Ն Ե Ր

Սիրով ես անքուն կմնայի դեռ
Որ մեր գիտական զրույցն երկարեր:
Վաղը Ջատիկ է. հուսով եմ՝ այսպես
Մի քանի հարց էլ ձեզ կտամ դարձյալ:

Խենթ եմ գիտութեան շատ բան գիտեմ եւ
Բայց ամեն ինչ եմ ուզում իմանալ:

(Գնում է)

Ձ Ա Ո Ւ Ս Ց

(Միայնակ)

Լի է հույսերով սիրտը շարունակ
Անմիտ են թեև գործերն անհատնում
Գանձ է որոնում նա ձեռքով անհագ
Եվ գոհ է, եթե որդեր է գտնում:

Իսկ պե՞տք է հնչեր այստեղ ձայնը այ՛
Ուր շունչն եմ զգում ես ոգիներին
Բայց, ա՛խ, այս անգամ քեզնից գոհ եմ շու
Ո վ թշվառագույն զավակդ երկրին
Վհատութունից ինձ փրկեցիր դու
Որ սղտորում էր մտքերս բոլոր
Ա՛խ, տեսիլն այնքան վեհ էր, ահարկ
Որ ես ինձ թզուկ զգացի անզոր:

Ոս, պատկերն աստծո, որ կարծում էի
Մոտ եմ հայելուն սուրբ ճշմարտութեան
Երկնի փայլի մեջ, անաղարտութեան
Ինձ դասում էի շարքն անմահների
Ես տոավել բան հանդուգն քերովրեն

Իր կարծեց ազատ իր ուժն է արդեն
Հորդում բնութիան սրտում անարգել
Ըմբռնչխնելով կյանք աստվածավայել,—
Ինչպի՞ս բավիմ սու : Ինձ շանթե՞ց մի խոսք

Իզուր գարծեցա, սր քեզ եմ Նման
Ես կարողացա քեզ կանչել միայն
մահայն ո՛չ պահել, ոգի անողոք
Լե՛խ, ակնթարթում այն երանելի
Չնչին, բայց և մեծ զգացի ես ինձ :
Դու ինձ յետեցիր ուժով ահռելի
Մարդկային բախտի մութ վիհը նորից
Ո՛վ կասի՝ ինչի՞ց հրաժարվեմ ես
Կամ արդյոք անսա՞մ իմ ողորմահին
Ա ի մեր գործերն էլ մեր վշտերի պե
Փակում են անվերջ մեր կյանքի ուղին

Ոգուդ վայելած հրաշալիքիս
Խառնվում է ինչ-որ խորթ բան շարունակ
Երբ հասնում է մարդ կյանքի բարիքին
Հավը թվում է ցնորք ու պատրանք
Մեզ կյանք սնուցող հույզերն են անվերջ
Խամբում երկրային ունայնության մեջ

Սիբ խիզախորեն միտքդ ես հուսալսու
Պարզում հավերժին, ապա քեզ համար
էլ պետք չէ մեծ տեղ թե մամսնակի

Հորձանուտան հանկարծ բախտդ խորտակի:
 Սրտիդ խորքերում հոգան է բուլն դնում,
 Անթիվ, անմեկին ցաղիերով լցնում,
 Անվերջ խափանում հանգիստ ու բերկրանք
 Եվ իր դիմակն է փոխում շարունակ
 Մերթ մանուկ է դա, մերթ կին, մերթ էլ տուն,
 Մերթ հուր է, մերթ ջուր, կամ դաշույն ու թույն
 Քեզ շապանացող վտանգից տոսկում,
 Չկորցրածդ ես ողբում ու սգում:
 Ի՛նչ, հավասար չե՛մ ես աստվածներին:
 Խորն եմ ես զգում, էակս շնչին,
 Կման եմ փոշում սողացող որդի,
 Որին ճզմում է ոտքը անցորդի:

Իրերի պատն աչս՝ կանգնած իմ շորս դին,
 Մի՞թե փոշի չէ խցիս խավարում,
 Փոշի չէ՞ իմ ողջ ունայն հնոտին,
 Որ ճնշում է ինձ աչս ցեցաշխարհում:
 Ես այստե՞ղ պիտի գտնեմ ինչ շունեմ:
 Բյուր գրքեր պիտի կարդամ, որ տեսնեմ
Ամենուր է մարդ գառը կյանք վարում,
Որ բախտավորներ քիչ կան աշխարհում:
 Ի՞նչ ես ծիծաղում վրաս, թափո՛ւր գանդ
 Քո տերն էլ մի օր մթնում ինձ կման
 Խարխափել է զուր, որոնել բերկրանք
 Ու ճշմարտություն, խաբվել է սակայն:
 Դուք էլ եք ծաղրում ինձ, ի՛մ գործիքներ

Ք Եր առամներով, աղեղներով ձեր
 Պիտի բանալի դառնաք իմ ձեռքին,
 Բայց փակ է մնում դուռն իմ դեմ կրկին,
 Տերեկվա լույսով բնությունը մայր
 Ձի բացում շղարշն իր դադունիքների,
 Նա ինչ մութ սլահի քո ոգու համար,
 Ոչ մի գործիքով դու ձեռք չես բերի:
 Ինձ պետք չես, ո՛վ հին գործիք հասարակ
 Դրված ես այստեղ լոկ հորս պատվին:
 Մրով կծածկվես դու, հի՛ն ճախարակ,
 Որքան այս լամպը ծխա սեղանին:
 Լավ չէ՞ր՝ աղքատիկ կայքս վատնեի
 Քան այս մանրուքի վրա քրտնեի:
 Այն, ինչ հայրդ քեզ թողել է ավանդ
 Ինքդ վաստակիր, որ պահես հաստատ:
 Բեռ է իրն անպետք, և քեզ պետք է այն,
 Ինչ տա երկունքով վայրկյանը միայն:

 Այն սրվակն ինչու՞ մագնիսի նման
 Իր կողմն է ձգում հայացքս այս պահի՛ն
 Եվ սիրտս ինչու՞ լուսացավ այսքան,
 Ինչպես լուսնյակից՝ անտառը մթին:

 Ողջո՞ւյն քեզ, գալաթ: Անոթն ես միակ,
 Որ վայր եմ բերում խոր ակնածանքով,
 Նայում եմ, քո մեջ տեսնում հիացքով
 Մարդկային արվեստն ու միտքը անհագ:
 Ո՛վ քովանդակիչ հրաշք հյութերի,

Ակունք մահառիթ բոլոր ուժերի,
Քո տիրոջ հանդեպ քարեհաճ եղիր:
Երբ նայում եմ քեզ, ջալս է ամոքվում,
Երբ վերցնում եմ քեզ, ձգտումս է սանձվում
Պոռթկումն է զսպվում ոգուս հեղեղի:
Ելնում եմ քայ ծով՝ իմ ոտքերի տակ
Մակընթացության հայելին հստակ
Ինչպի նոր ափ է կանչում օրը նոր:

- րևդեն մի կառք օդում ճոճվելով
Ինձ է մոտենում: Պատրաստ եմ սրդեն
Եթեր վերանալ նոր ուղիներով,
Ելնել ոլորտներ նոր ու լուսեղեն:
Իերեկրային կյանք, խինդ աստվածային
Բայց մի՞թե սրան արժանի ես, որդի
Թո՛ղ, թո՛ղ վճուրքար արեն երկրային,
Նրանից երե ս դարձրու անհողդողդի
Խիզախի՛ր, փշրի՛ր ամենայն դարպաս
Որի առաջ լոկ սողում են նկուն:
Ժամ է քո գործով դու պետք է ցույց տաս
Որ ադամորդին չի զիջում աստծուն
Որ չի երկնչի նա ամենևին,
Երբ մտնի անդամ անձավն այն մթին
Որի երախում միտքը սնուտի
Ողջ հուրն է վառել սանդարամետի:
Վճոխի ը, մի՛ սոսկա վտանդից մահ լան
Թեկուղ և անցնես գիրկն անէության:

Քյուրեղյա գավաթ, վայր իջիլ կրկին
 Գո՛ւրս եկ լույս աշխարհ պատյանից քո հիւ
 Մոռացված էիլ երկար ժամանակ,
 Փայլել ես դու իմ նախնայ տոներին
 Ըն զվարթացրել խոժոռ հյուրերին,
 Երբ քեզ են իրար մատուցել նրանք,
 Հիշում եմ մանկութ շատ օրեր ցնժուն,
 Գիշերներն այն, երբ ամեն հյուր ախտեղ
 Գովում էր հանգով նախշերդ շքեղ,
 Մեկից դատարկում գավաթը լեցուն:
 Այժմ ոչ ոքի ես քեզ չեմ մեկնի,
 Ձիրքս այդ արվեստում ի ցույց չեմ հանի:
 Արրեցնում է այս հեղուկը իսկույն
 Ես խորքդ եմ լցնում հյութը դարչնագույն
 Ինքս եմ ատեղծել, ինքս եմ ընտրել այն,
 Եվ դա թող լինի խմիչքն իմ վերջին,
 Թող լինի ողջույն, ողջույն սրտագին՝
 Արև ավետող նորարաց օրվան:

(Գավաթը մոտեցնում է շուրթերին)
 (Ձտնգերի դողակց և խմբերգ)

Լ Ր Ե Շ Տ Ա Կ Ա Ե Ո Ւ Մ Ք

Քրիստոս հարյալ: Երանությո՛ւն
 Մահկանացու ազամորդուս
 Որ կաշկանդված էր ամենալն:

Արատներով ժառանգական՝
Դարանակայ և սպակուն:

Յ Ա Ռ Ն Ս Տ

Ի նշ խոր մեղեդի, ի՞նչ մրմունջ է սա
Որ ետ է քաշում թասն իմ շուրթերից
Ղողանջո՛ղ զանգեր մի՞թե դուք հիմա
Հարության ժամն եք ավետում նորից:
Սփոփման ե՞րգ եք լսում, երգիչնե՛ր
Ինչպես զվարթնոց դասը այն դիշեր
Դագաղի առաջ երդով երկնային
Սկիզբ դրեց նոր Կուակարսնին:

Կ Ա Ն Ա Ն Ց Ե Ո Ւ Ս Ը

Մյուտոնով լսոտա
Սարմինն օծեցինք
Մարմինն անարատ
Շիրիմ իջեցրինք:
Երիզ ու կտավ
Զգեցինք վրան
Բայց, ա՛խ, ի՞նչ եղավ
Չենք տեսնում նրան:

Հ Ր Ե Շ Տ Ա Կ Ս Ե Ռ Ն Մ Ո

Քրիստոս հարչա՛վ, Քրիստոս չարչա՛վ:
Փա՛ռք սիրողին որ դիմացսի

Փորձութեանը այս տիրապի
Փրկարար և ուսանելի

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Երկնային ձայներ, բաղցր ու տիրաբար
Ի՞նչ եք ինձ կանչում՝ փոշում տանջվողիս
Հնչեցեք լոկ մեղմ սրտերի համար,
Նս հավատ շուսեմ ընդերքում սրտիս
Հրաշքն է միայն հավատո որդին—
Չեմ փորձի հասնել ես այն ոլորտին
Որտեղից թովյիլ ավետիքն հնչեց,
Բայց մանկուց ծանոթ երգը դյուրեակալ
Ահա վերստին ինձ կյանքի կոչեց,
Անցյալում, շաբաթ օրերին, դեմքիս
Համբուլյրն էր իջնում երկնային սիրո՞
Չանգերի ազդու զողանջի ներքո
Բոցավառվում էր աղոթքից հոգիս
Ինչ-որ մի կարոտ անմեկին, անծայր
Ինձ գիրկն էր մղում դաշտի, անտառի
Եվ հեղեղի տակ ջերմ արցունքների
Նս զգում էի իմ մեջ նոր աշխարհ:
Երզն այս հիշեցրեց հասակս կայտառ
Ազատ, անկաշկանդ հրճվանքն իմ գարնան,
Ետ են ինձ պահում հուշերս պայծառ
Իմ վերջին քայլից ճակատագրական
Հնչեցե՛ք, անո՛ւշ երգեր երկնային,
Լերդունքս է հորդում երկրի՞նն եմ կրկին

Ա Ռ Ա Ք Յ Ա Լ Ն Ե Ր Ի Խ Ո Ւ Մ Ք

Տերը հանգուցյալ
Երկինք է հառնում
Վե՛հ կյանք երանյալ
Ու վե՛հ համբարձում:
Նա մոտ է արդեն
Արարիչ խինդին .
Ա՛խ, մեզ կտանջեն
Ցավերն երկրային:
Մեզ թողեց անծայր
Կսկիծ ու վշտեր:
Ա՛խ, բախտիդ համար
Մենք լալիս ենք, Տեր:

Հ Ր Ե Շ Տ Ա Կ Ա Խ Ո Ւ Մ Ք

Քրիստոս հարյալ ի մեռելոց
Թողեց ընդերքն ապականման
Թոթափեցեք խինդով գալոց
Կապանքները ձեր ամենայն:
Ձեզ, որ նրան փառաբանում,
Սեր ու հավատ եք սերմանում,
Եղբայրաբար մարդկանց սնում,
Քարոզելով ճամփա անցնում,
Երանություն եք խոստանում,
Ձեր Տերը ձեզ մոտ է հավետ,
Նա արդեն ձե՛րն է այսուհետ:

ՔԱՂԱՔԱԴՌԱՆ ՍՈՏ

Զանազան զրուստղիներ դուրս են գնում

Ս Ի Ք Ա Ն Ի Ա Ր Հ Ս Ս Ա Վ Ո Ր-Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

Այդ ո՞ւր բարով:

Մ Ի Ո Ղ Ս Ե Ն Ե Ի Ի

Զգարանի ճանապարհով

Ս Ռ Ա Ջ Ի Ե Ե Ե Ր Ր

Մենք ջրաղաց պիտի դնանք

Ա Ի Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

Խորհուրդ կտամ՝ ափը լճի:

Ե Ր Կ Ր Ո Ր Գ Ր

Ճանապարհը դժդեցիկ լի:

Մ Յ Ո Ւ Ս Ե Ո Ղ Մ Ր Ը

Դու ո՞ւր:

Ե Ր Ր Ո Ր Գ Ը

Այնտեղ ուր որ նրանք:

Չ Ո Ր Բ Ո Ր Դ Ը

Գլուղ դնացեք և կգտնեք այնտեղ իսկույն
Հավ գարեջուր ու աղջիկներ շքնաղագույն
Նաև ընտիր տուրքօրմբոց, վայել գլուղին:

Հ Ի Ն Վ Ե Բ Ո Ր Դ Բ

Այ կռվարար անտանելի,
Քո՞ր է գալիս մաշկդ էլի:
Այնտեղ շեմ գա ես երկյուղից:

Ա Ղ Ա Խ Ի Ն

Ոչ ոչ, ետ եմ դառնում դեմ ես իմ գործին:

Մ Յ Ո Ւ Ս Ի

'Իուցե արգեն բարգիների մոտ է կանգնած:

Ա Թ Ա Ջ Ի Ն Է

Դա ինձ հասար երջանկութեան շէ առանձին:
'Իիտեմ, նորից քեզ հետ կգա նա անկասկած
Ոչս անգամ էլ միայն քեզ հետ նա կպարի:
Բ: հրճվանքր ինձ ի՞նչ, սոսա քույր իմ բարի:

Մ Յ Ո Ւ Ս Ի

Մենակ շէ նա կարծեմ աջօր
Հետն է տղան խոսքուպավոր:

Մ Լ Ա Շ Ս Կ Ե Ի Ն

Պահ, մի նայիր ի՞նչ աղջկերք յայտնվեցին
Արի, եղբայր, մոտենանք այդ սիրուններին,
Թունդ դարեջուր, լավ ծխախոտ, դիրկ աղջկա—
Իմ ճաշակը, իմ սպառնալից և որ կա:

Ի Ա Ն Ս Ի Ա Ն Ա Ն Ջ Ի Կ

Մի տես այս լավ տղաներին,
Ի՞նչ տեսարան է խայտառակ
Ընտիր շրջան կմտնեին,
Թայց անում են որս հասարակ:

Ե Ր Կ Ր Ո Ր Ի Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ն

(Առաջինին)

Մի շտապիր նայիր, երկուսն էլ են գալիս
Ի՞նչ գեղեցիկ են հագնված:
Մեկն աղջիկն է հարևանիս,
Ի՞նչ նրանով շատ եմ տարված
Լալիս են Կես դանդաղ արևքան
Թայց թե իրենց հետ կտանեն մեզ սնուցալուծ:

Ո Ռ Ա Ջ Ի Ն Ը

Ո՛ր, իմ եղբայր, ես չեմ սիրում զուր շարժարվծի
Շո՛ւտ, կարող է փախչել որսը հարմար պահի:

Այն ձեռքը որ շաքաթ օրն է թռնում ավել,
Կիրակի օրն ամենից լավ կփայփայի:

Մ Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Յ Ի

Վրտուլս չէ քաղաքապետն այս նորընտիր
Եւ օրեցօր ավելի է հանդդսանում,
Յայց քաղաքի համար ի՞նչ է արածը իր,
Ամեն ինչ էլ արդեն դեպի վատն է դնում:
Գլուխներս ավելի շա՞տ մենք խոնարհենք
Եւ ավելի՞, քան երբէք, հարկ վճարենք:

Մ Ո Ի Ր Ա Յ Կ Ա Ն,

(Երգում է)

Շքեղ զուգված ու վարդերես
Բարի տիկնայք ու պարզնարք,
Տեսեք՝ ինչքան թշվառ եմ ես
Գուցե օգնել ինձ կամենաք:
Թող լարերս շնչեն զուր...
Խեղճին օգնողն է բախտավոր:
Բողոքն ուրախ են ամենուր,
Իս էլ հրճվեմ թող դեթ մի օր:

Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Յ Ի

Ի հտե՞ս ինչն է ամենալավ թանն ինձ յամար
Կ լիկո խոսել ամեն շաքաթ ու կիրակի,

Պատմել ինչպես ծանկատանում աղոթերն իրա՛յ
Սրի քաշում, ջնջում, մատնում են կրակի՛
Պատուհանի առաջ խմում գավաթը քո,
Դիտում ես լուռ գետով անցնող նավերն անթիվ,
Երեկոյան վերադառնում քո տունը դո՛հ,
Խաղաղութիւննն էս դու օրհնում գիշեր ու տիվ։

Ս Ի Ր Ո Ր Դ Ք Ա Կ Ա Ք Ս Յ Ի

Այո, դրկից, դրան էս էլ եմ համաձայն.
Թող միշտ նրանք իրար դուրիս ջարդեն այդպես,
Թող ամեն ինչ այնտեղ լինի հիմնակործան,
Միայն թե դու ոչ մի վնաս չսերի մեղ։

Մ Ի Պ Ա Ռ Ա Լ

(Քաղաքացի աղջիկներին)

Ի՛նչ նազելի, մատաղ կույսելի
Նայողն ինչպե՛ս շկախարդվի՛
Լսեք խոսքը խեղճ սլառավի
Ես կճարեմ ուզածը ձեր։

Ք Մ Ղ Ա Ք Ա Յ Ի Ա Ղ Յ Ի Կ

Սկ Ազաթե, շուտ հեռանանք։ Կարիք չկա
Այդ վհուկին մոտենալու բացեիրաց։
Դա էր, ո՛ր Սուրբ Սնդրեասի դիշերն ասաց,
Թե ո՛ր տղան է փեսացուն իմ ապագա։

Մ Յ Ո Ւ Ս Ը

Ի մախտն էլ է դա ցուլց տվել մյուրեղի մեջ
Նևսա ոաղմիկ էր փեսացուս՝ շուրջը քաջեր
Չորս կողմ նայում, որոնում եմ նրան անվերջ,
Բայց թե ինձ հետ նա հանդիպել չի ուզում դեռ

Զ Ի Ն Վ Ո Ր Ն Ե Ր Ի

Թարձր ու անառիկ
Թուրք քերդերին
Ծվ շնաշխարհիկ
Կանանց սրտերին
Տիրացիր, ոաղմիկ,
Ձգտիր աննահանջ
Վարձն է հիասքանչ:

Թող հնչեն փողեր
Ժամին խնդության
Ծվ կորստաբեր
Ժամին պարտության
Դա գրոհն է մեր,
Կյանքը հավիտյան:

Նվաճենք քերդեր,
Կանացի սրտեր,
Ձգտենք աննահանջ
Վարձն է հիասքանչ,
Ծվ երբ տիրանանք
Նորից հռանաւնք

ՏԻԱՌԱՄ և ՎԱԳՆԵՐ

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Գարնան կենարար հայացքի տակ
Սանձազերծ եղան գետ ու վտակ,
Կանաչեց բախտի հույսը հովտում,
Եվ ծեր ձմեռը քաշվեց տրտում
Խոժոռ լեռների դիրկն սպիտակ—
Անզոր նահանջեց ու իր վերջին
Ջրունե տարափն է նա տեղում ցած
Փովելով դաշտի թարմ կանաչին:
Բայց ճերմակութունն այդ ուշագած
Արևը արդեն չի հանդուրժում
Երփնեխանգում է նա ամեն իսկ
Չորս կողմ ծավալում հեք ու շարժում:
Տես, ծաղիկները դեռ շատ են քիչ
Նրանց մարդիկ են փոխարինում:
Կալիք բարձունքից դու քաղաքին:
Մռայլ դարպասից սհա կրկին
Մեմբոխն շտապով դուրս է ելնում
Վայելում արևն այս անհատնում
Տիրոջ Հարության տոնն է տոնու
Քանպի ինքն էլ է հառնել այսօր
Անձուկ փողոցից բազմաժխոր,
Մանրության տակից տանիքների

Յաթրիկ հեղձուցիչ տնակների
 հաղտուկ արհեստի կապանքներից
 Ծվ եկեղեցու սուրբ խավարից
 Մարդիկ ի լույս են ելել նորից:
 Նայիր, ինչպես են դաշտ, անդասուտ
 Լցվում թաղմությամբ խայտաբղետ,
 ինչպես է դետն իր հոսանքի հետ:
 Տանում նավակներ ուրախությանս
 Տես սուզվելու լափ ծանրաբեռնված
 Լերջին մակույկն էլ արդեն դնաց:
 Լեռան հեռավոր շավիղներից
 Իջնում է ամբոխն այն գունազեղ
 Կյուղի ժխորն եմ լսում նորից:
 Լիստեղ եմ տեսնում, միայն այստեղ
 Ըս ժողովրդի երկինքն անամպ,
 Լիստեղ մարդ եմ ես մարդ իրավամբ

Վ Ա Փ Ն Ե Ր

Նու հետ շրջելի՛ր ինչ խոսք պարսմ
 Պատվաբեր ման է, թայց այն էլ կս
 Որ այստեղ մենակ ես շէի գա
 Խորթ է ամբոխն ինձ կոպտաբարս:
 Կոնախաղ, ջութակ ու գոռոցներ
 Լիտում, տանել շեմ կարողանում:
 Գոռում են ինչպես դիվահարներ
 Եվ դա երդ, հրճվանք են անվանում

Պուղազիները լորենու տակ

Երգ և պար

Հովիվ տղան սիրակարոտ
Հագավ բաճկոն, կապեց նսրոս
Ու դուրս եկավ պարի:
Հոժ ամբոխը լորենու տակ
Նվազում է արդեն ջութակ
Պարում խանդով վալրի:

Տղան շրջան մտավ թափով,
Հավեց իր կոշտ ձեռքի ավտով
Ուսին մի աղջկա:
Մատաղ աղջիկն ալդ Կեկատեց
Եվ տղային նա նախատեց
— Քեզնից անսիրտը կա՞:

Բալց փոթորկվեց շրջանն ուրախ
Պարեցին աջ, պարեցին ձախ
Թռան արագ, առույգ,
Եվ շիկնեցին, և տաքացան
Եվ թև թևի հանգստացան
Չուլած ազդր ու արմունկ:

— Ալդքան աղատ մի պահիր քեզ
Ինչքա՞ն շատ եք խաբում այնպի:
Աղջիկներին սիրած

Թայց տղան էր նրան փառվում,
Եվ ջութակն էր հնչում հեռվում
Ժխորի տակ մարդկանց:

Մ Ի Մ Ե Ր Գ Յ Ո Ւ Ղ Ա Յ Ի

Պարոն դոկտոր, լավ եք արել
Որ մեզ դուք շեք արհամարհել
Եվ լինելով ընտիր դիտուն,
Մեզ խառնվել, կյանքն եք դիտում
Ահա դավաթն ամենալավ,
Որ լի է թարմ ըմպելիքով,
Ցանկանում եմ ամբողջ հողով
Որ հագեցնեք ամեն ծարավ,
Թազմապատկեք օրերը ձեր
Ինչքան այտեղ կան կաթիլներ:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ըմպելիքով այս դովարար
Մաղթում եմ ես ձեզ կյանք երկար:

(Թազմություն է հավաքվում):

Մ Ե Ր Գ Յ Ո Ւ Ղ Ա Յ Ի

Այսօր օր է ուրախության
Եվ դուք եկաք: Լավ եք արել:
Օրերին էլ դժբախտության

Օգնել, մեզ շեք արհամարհել:
 Շատերն են ողջ կանգնած այստեղ՝
 Երախտապարտ ձեզ ողջ կյանքով,
 Հազիվ փրկված ձեր հոր ջանքով
 Սև ժանտախտի ճանկից ահեղ:
 Երիտասարդ էիք անփորձ,
 Բայց միշտ վազում հիվանդանոց
 Եվ անվնաս էիք մնում,
 Երբ ամեն տեղ մարդ էր մեռնում
 Ձեզ՝ օգնողին մեր երկրային,
 Օգնեց օգնողն այն երկնային

Բ Ո Ղ Ո Ր Ը

Ձեզ երկար կյանք, շաջողութուն
 Որ միշտ օգնեք թշվառ մարդուն:

Ֆ Ա Ո Ւ Մ Ց

Օրհնեք նրան, ով մեզ օգնում
 Եվ օգնել է ուսուցանում:

(Վազների հետ հեռանում է)

Վ Ա Գ Ն Ե Ր

Մե՛ծ մարդ ի՛նչ հուզո մ կտիրի հոգուդ
 Սյս հոծ բազմության հայ գանձն ղգալիս
 Օ՛, նրա՛ն եմ ես նրանի տալիս,

Ում ձիրքն է բերում այսպիսի օգուտ:
 Հայրն է իր որդուն քեզ ապավինում,
 Քույրն են տեղում հարցեր անհատնում,
 Լուսն են իսկույն ջութակ, երգ ու պար
 Քեզ են շարք կանգնած տալիս ճանապարհ,
 Կյիսարկներ են օդ նետում խնդադեմ
 Եվ քիչ է մնում՝ ծունր իջնեն քո դեմ,
 Լրբե սրբության:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հասնենք այն քարին՝ ընկած անխոռվ,
 Մեր թախառումից քիչ հանգստանանք
 Ինչքա՞ն եմ նստել մտասույզ, մենակ,
 Ինձ տանջել պասով ու աղոթքներով:
 Հաստատ հավատով, հույսով աներեր
 Հեղելով արցունք ու հառաչանքներ,
 Ես դիմում էի Տիրոջն երկնային,
 Թախանձում վերջ տալ ժանտախտին մահին:
 Մափե՞ր հնչում է հեզանքի նման:
 Թե թափանցեիր խորքը իմ սրտի,
 Օ՛, կիմանայիր, թե հայր ու որդի
 Որքա՞ն արժանիք ունենք մեծարման:
 Հայրս պարզունակ մի մարդ էր քարի:
 Եվ ազնվորեն, յուրովի սակայն,
 Ստորում էր միշտ շուրջը բնության,
 Նրա սրբազան հոլովումների:

Համախոհների ընկերակցութեամբ
 Սև խոհանոցում երկար ու բարակ
 Վերծանում էր նա ամեն դեղաշափ
 Միաձուլելով նյութեր հակառակ:
 Կարմիր առյուծն ու շուշանն ամոթխած
 Պսակվում էին բաղանիքում տաք,
 Ապա երկուսով՝ բոցավառ, տանջված
 Ուր էին դնում նոր հարսնասենյակ
 Իմ ապակու մեջ զուգսով գունագեղ
 Մատաղ թագուհին ինքն էր ցոլանում:
 Դեղն այս էր Մարդ էր մեռնում ամեն օր
 Ով ապաքինվեց՝ ոչ ոք չէր հարցնում:
 Այս դժոխային շփոթով գինվել,
 Մահ էինք սփռում դաշտում, լեռներում
 Այո, ժանտախտից վատթար առավել:
 Քանիսի՛ն էի ես թունավորում
 Նրանք թռչնեցին, իսկ ես մնացի,
 Որ գովքը լսեմ նենգ ոճրագործի:

Վ Ա Գ Ն Ե Ր

Ենչու՞ եք տխրում դուք դրա համար
 Վա՛տ է, երբ մի մարդ բարեխղճորեն
 Լոկ այն արվեստն է հանում լույս աշխարհ
 Ինչ ուրիշներն են ուսուցել իրեն:
 Թե մանուկ ես դեռ, քո հորն ես հարգում
 Եվ ամեն ինչ ես ընդօրինակում:

Թե գիտութեանն ես արդեն նվիրվել
Ոյդիդ կձգտի բարձրին առափել:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Ի յանի նրան, ով հույս ունի դեռ
Իւրս գալու ծովից այդ մոլորութեան
Զիմացածն է մարդ երազում միայն,
Իսկ իմացածին շի էլ կանգնում տեր:
Սակայն այս պահի բարիքն հիասքուն
Իկ շղառնացնենք խոհերով տխուր:
Տե՛ս, մայրամուտի լուսից ամենուր
Ինչպե՛ս են շողում հյուղերը կանաչ:
Որը ավարտվեց: Արևը գնաց
Մյուս կողմն աշխարհի, որ կյանք պարգևի:
Ափսո՛ս, որ շունեմ թևեր սրբնթաց
Զեմ կարող սուրալ հետքով արևի
Վերջալուսի մեջ հավիտենական
Կտեսնեի ողջ աշխարհի հեռուն՝
Խաղաղ հովիտներ, լեռներ հուրհրան
Ոսկեծուփ գետին խառնվող առուն:
Զէր սանձի սլացքն աստվածավայել
Ո՛չ մի վայրի լեռ՝ վիհերով անտակ:
Մովն իմ հայացքը միշտ կփայլիայեր
Կիովեր իմ դեմ խորշերով իր տաք:
Սուզվից դիցունհին, բայց տենչ զարթնեց նոր
Սուրա՛լ լո՛ւյսն ըմպել մշտնջենական:

հտևում գիշեր, առջևում վառ օր
 վերևում՝ երկինք, ցածում՝ ծով միայն,
 Գեղեցի՛կ պատրանք, զմայլա՛նք հոգու
 Ավա՛ղ, երկրային ո՛չ մի զորեղ թև
 Չի կարող այնպես սավառնել թեթև
 Ինչպես թևերը երկնային ոգու
 Սակայն քնածին սովորույթն է մեր
 Լեռաջ է մղվում միտքը աննկուն
 Երբ մի արտույտ է սլանում եթեր
 Հեղում վերևից երգն իր զրնգուն
 Երբ սոճիների կատարներից վեր
 Արժիվն է ճախրում՝ լայն թևերը բաց
 Կամ երբ անցնելով դաշտեր ու ծովեր
 Սուրում է կռունկ մի հալոնարադ՝

Վ Ա Ք Ն Ե Ր

Ինքս էլ եմ տանջվել պահերին թախծի
 Բայց շեմ ունեցել նման նպատակ
 Շուտ են ձանձրացնում դաշտ, անտառ գետակ
 Իսկ թռչուններին շեմ էլ նախանձի
 Հոգևոր բերկրանքն այլ կերպ է տանում
 Մի գրքից մի գիրք, մի էջից մի էջ,
 Չմոռան գիշերն է հմայք ստանում
 Եվ երանութուն բորբոքում քո մեջ,
 Իսկ եթե մի հին մագաղաթ բացես,
 Ա՛խ քունն է ամբողջ երկինքը կարծես,

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Մի ձգտում ունես, լոկ մի նպատակ,
 Զանա լունենայ ո՛չ մի այլ հուզում:
 Ա՛խ, երկու հոգի՛ ունեմ կրծքիս տակ
 Որոնք իրարից զատվել են ուղում:
 Մեկը աշխարհից կառչում անդադար՝
 կյանքի ու սիրո տարփանքով անսանձ,
 Մյուսը խորշելով այս փոշուց օտար
 Տենչում է վերին ոլորտը նախնյադ:
 Ո՛վ դուք ոգիներ, թե հիրավի կաք
 Նվ երկնից-երկիր ճախրում եք անտես
 Ոսկե մշուշից շուտ եկե՛ք հանդես,
 Ինձ տարե՛ք, տվեք մի նս՛ր, ուրի՛շ կյանք:
 Թե կախարդական թիկնոց ինձ տային,
 Իս կթռչեի երկրճեր օտար
 Ո՛, չէի զիջի թիկնոցն այդ անդին
 Թե արքան նույնիսկ իր ծիրանի՛ն տար:

Վ Ա Կ Ն Ե Ր

Դու ոգիներին մի կանչիր նորից,
 Որոնք գունդ ի գունդ ճախրում են օդում:
 Մարդու դեմ անթիվ դավեր են նյութում
 Երկնային բոլոր հեռաստաններից:
 Հյուսիսից՝ զինված սուր ատամներով,
 Նետ-լեզուներով, գալիս են անվերջ,
 Արևելքից էլ, երաշտ սփռելով,

Հասնում են, սնվում թոքերով քո խեղճ
 Եվ հարավից են նրանք շտապում,
 Որ գլխիդ վառեն հրեղին մի տոթ,
 Արևմուտքից են զովությամբ խաբում
 Հետո հեղեղում և՛ դաշտ, և՛ արոտ
 Լսում են, գալիս, խաբում, վնասում
 Առաքյալներ են ձևանում երկնի,
 Հրեշտակային խոսքեր են ասում,
 Եւր թաքցրնում են կեղծիքը հայտնի
 Բայց գնանք: Աշխարհն անդեն գորշ Նազուկ
 Մշուշն է փոփում, և օդն է ցրտում:
 Երեկոյան ենք մենք զգում, հարկավ
 Թե իրականում ի՞նչ ասել է տուն:
 Ի՞նչ ես խավարին հայում զարմացած

Ձ Ա Ո Ի Ս Ց

Տեսնո՞ւմ ես մի սև շուն է վազում ցած

Վ Ա Գ Ն Ե Ր

Վաղուց եմ տեսել, բայց ուշք չեմ դարձնում

Ձ Ա Ո Ի Ս Ց

Իսկ ի՞նչ շուն է դա, քեզ եմ ես հարցնում,

Վ Ա Ք Ն Ե Ն

Ուղորական շուն: Տիրոջն իր կորցրած
Ուղում է գտնել: Այլ բան չեմ կարծում

Ձ Ա Ո Ւ Ս Տ

Եւ պտույտներ է մեր շուրջը գործում
Շրջան գծելով մոտենում կամաց:
Ինչեմ սխալվում, ետեից այդ շան
Իհս դեն են նետվում փնջերը կույծի

Վ Ա Ք Ն Ե Ն

Իւ տեսողության պատրանք է միայն
Ոչինչ չեմ տեսնում, այդ շնից բացի:

Ձ Ա Ո Ւ Ս Տ

Իւ կախարդական օղակ է արդեն,
Նրկուսիս համար անտես որոգայթ:

Վ Ա Ք Ն Ե Ն

Ի չ վախենում է մեզնից շունը այդ
Օտար մարդ տեսավ տիրոջ փոխարեն:

Ձ Ա Ո Ւ Ս Տ

Եւ զ շրջաններ է գծում մոտ է, մոտ

Հ Ա Ք Ն Ն Ե

Տեսնե՞մ ես շուն է, ոչ թե ուրվական
Մռռում է, փորին պառկում վարանոտ,
Պոչ շարժում, ինչպես շուն ափսոսկան

Ջ Ա Ո Ւ Ո Տ

Դե՛ շուտ եկ սյուտեղ, բնկերացիլ Միլ

Ղ Ա Ք Ն Ն Բ

Շատ զվարճալի կենդանի է դա
Թե անշարժ կանգնես, կսպասի նա քեզ
Կանչես՝ մոտ կգա՝ կբերի, կտա,
Երբ կորցնես մի բան, երբ ջուրը նետես
Զեռնափայտը քու Ա՛լ, փորձիր և տես

Պ Ա Ո Ւ Ս Տ

Այո, վարժեցրած շուն է սա միայն
Ոչ մի հետք չկա սատանաբուժյան

Ն Ն Ի Ն Ն Ե

Օթե շունն իրոք լինի կիրթ, կարգին
Կմաստուն մարդն էլ նրան կսիրի
Սա կարժանանա քո գորովանքին
Սյու ուշիմ սանջ ուսանողներին

(Քաղաքադրոմվ ներս են մտնում)

ԱՇԽԱՏԱՍԵՆՑԱԿ

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

(Շան հետ ներս մտնելով)

Դաշտից, հովտից դարձա կրկին,
Շուրջս փռվեց գիշերը խոր,
Որն իր մոթով խորհրդավոր
Ազնվացնում է մեր հոգին:
Մեղմում է նա կրքեր անսանձ,
Զսպում ամեն վայրի պոռթկում,
Վառում է սեր սրտի խորքում
Մարդու հանդեպ և առ աստված:

Անգիտ, ա՛յ շուն, ի՞նչ ես անվերջ նետվում դես դեն
Ի՞նչ ես ուղղպես դու հոտոտում շեմքը դառն,
Պատկիյ կողքին վառարանի, ուշ է արդեն,
Ի՛նչ կտամ բարձն իմ լավագույն, քնիք վրան:
Կայտառ վազքով, ուսույուններով քո շնային
Իու մեզ այնքան զվարճացրիր ճանապարհին,
Այժմ էլ խնամքն իմ ընդունիր ի տրիտուր,
Նյ դես տունս եկած խաղաղ, ցանկալի հյուր:
Ա՛խ, միշտ նրբ այս նեղլիկ խցում
Հապտերի լույսն է անկայծում
Բացվում է քո սիրտը այնպես
Ճանաչում ևս դու ինքդ քեզ,
Միտքդ կրկին հեռուն թռչում,
Թոշնոզ հույսն է ծաղկում կրկին,

Տոշորումով մի անմեկին

Կյանքի ակունքն ես անրջում:

Սի մուտա քո այդ ձայնը անասնական
Եհրդաշնակ շէ հնչյուններին այն սրբազան
Որոնք հիմա պարուրել են իմ ողջ հոգին:
Սինք սովոր ենք միայն մարդկանց այդ վարմունքին

Նրբ լիմացածն են ծանակում,
Նրբ շեն կարող տեսնել, տանել
Գեղեցիկն ու բարին կյանքում:
Դու՛ էլ նույնն ես ուզում անել:

Սակայն, ավա՛ղ արդեն զգում եմ ակամս
Որ տուշորվում է անհագուրք սիրտս հիմա,
Ինչու՛ այսպես շուտ ցամաքեց աղբյուրն աշդյոք
Նորից է ինձ տանջում ծարավն իմ անամոր:
Փորձել եմ դա վազուց ի վեր մինչև այսօր
Ըսյց այդ ցավն էլ կմեղմանա, թե սովորենք
Գնահատել գերերկրայինն ամենազոր,
Թե Հայտնությանն ապավինենք երբեք մենք
Որ ոչ մի տեղ չի ճաճանչում պայծառ այնքան
Որքան քո սուրբ էջերում, Նո՛ր Կտսկտրանու
Ներշնչանքով ահա լցված՝
Հին մատչանն եմ ուզում բացել, ազնվորեն
Թարգմանել իմ սիրած լեզվով գերմաներեն
Բնագիրը սրբազործված:

(Բացում է մի հատոր և գործի է անցնում)

Իբրևած է պարզ «Բանն էր սկիզբն ամենայնի»
 Կանգ եմ առնում: Ո՞վ ինձ պիտի առաջ տանի
 հոսքն իմ աչքին զորավոր չի թվում արդպես:
 Ա՛յ կերպ պիտի թարգմանեմ ես,
 Կի՞ն անսամ սրտիս ձայնին:
 Պիտի գրեմ «Միտքն էր սկիզբն ամենայնի»:
 Ա՛ի շտապիր, ազատութուն մի՛ տուր գրչին
 Կշռադատիր քո թարգմանած տողն առաջին:
 Ա՛ի՞ թե միտքն է արարողը ամեն բանի:
 Ա՛յ, կգրեմ. «Ուժն էր սկիզբն ամենայնի»:
 Լիցատեղ կրկին կանգ եմ առնում տարակուսած
 Եվ գրել չեմ կարողանում բառն իմ ուզած:
 Բայց սիոփված անսում եմ ես սրտիս ձայնին
 Լստահ գրում. «Գործն էր սկիզբն ամենայնի»
 Աննյակում չե՞ս ուղում մնալ,
 Ի՞նչ ես, ա՛յ շուն, ոռնում դարձյալ,
 Ե՞նչ ես հաշում
 Դու լռել չե՞ս բարեհաճում:
 Շատ հանդուրժել ես չեմ կարող
 Ընկերոջը ինձ խանդարող:
 Ուրեմն՝ այտսես
 Կամ դու, կամ ես:
 Մանր է խախտել իրավունքը հյուրընկալման
 Բայց դուրս գնա և կազատվես դու անպայման:
 Այս ի՞նչ եմ ես տեսնում, ասա՛,
 Տեսի՞լք է սա:
 Այս ինչե՞ր է իմ շունն անում

Երկարում է ու շայնանում:
 Բարձրանում է սպառնալից
 Հետք շմնաց նախկին շնից:
 Ինչպե՞ս եղավ ի սուն բերի ոգուն այս շի
 Տես, նմանվեց լես աճիու՝ աշքերը վառ
 Երախը բաց՝ սարսափելի ու սրատամ:
 Լա՛վ, սպասի՛ր, քեզ ցո՛ւյց կտամ:
 Անզոր ես դու, դե դժնադեմ,
 Սողմոնի բանալու դեմ:

Ո Գ Ի Ն Ե Ր

(Միջանցում)

Մեկի գլխին եկավ իորձանք
 Մնանք գրսում, ներս շղնանք
 Աղվեսի պես ընկավ թակարդ
 Մե՛ր խոլամանկ ոգին կախարդ
 Հգույշ լինենք
 Սլանանք վեր շրջան կսղմած
 Շուտ իջնենք ցած,
 Որոգայթից նրան հանենք
 Յույց տանք ուժը ոգիների
 Եվ շթողենք նրան գերի
 Դեզ լավություն շատ ի արևի
 Միշտ մի, մասի՛վ հող է սարեւ

Դիմեա Չորսի կախարդանքին,
 Որ շքանա այս շար ոգին:
 Սալամանդրը թող շուտ վառվի
 Թող ջրալքը վեր գալարվի
 Օդանույշը թող շքանա,
 Թող գաճաճն իր գործին գնա
 Ով ծանոթ է շորս տարերքին
 Եվ չգիտն ուժն անմեկին,
 Գաղտնիքները նրանց բոլոր,
 Նա շարյաց դեմ միշտ է անգոր:
 Սալամա՛նդր, վե՛ր բարձրացի՛ր
 Բոցկլտալով
 Զրա՛լք, հոսի՛ր ու հեռացի՛ր
 Ալիք տալով.
 Դարձի՛ր ստո՛ւպ մի դեղեցիկ
 Ով օդանույշ
 Գաճա՛ճ, եղի՛ր ինձ գորավիդ
 Եվ տո՛ւր ինձ ուժ,
 Եռտ հայտնվիր, եկ օգնութ՛յան,
 Վերջ տուր սրան, ոգի իմ տան:
 Գաղանի մեջ չկա սյահված
 Եվ ոչ մեկը շորս տարերքից:
 Քմձիժաղով նայում է ինձ:
 Չեմ հասցրել ոչ մի հարված:
 Բայց չի փրկվի. հիմա արդեն.

Ամենի լավ կկատարեմ:
Ծթե իրոք, ո՛վ շար ոքի,
Փախստական ես դժոխքի,
Ապա գու այս նշանը տես:
Սրա առաջ, ինչպես գիտես,
Ուն խաժամուժն է խոնարհվում:
Փքվո՞ւմ ես դու, փշաքաղվո՞ւմ:
Ոգի անիծյալ,
Կարո՞ղ ես կարդալ
Նրա անստեղծ
Անունը անեղծ,

Երկնից իջավ աշխարհն այս պատիր
Խաշ բարձրացավ ձեռքով դավադիր:
Վառարանի ետևից նա
Փղի նման վեր է ելնում,
Ամբողջ խուցն է արդեն լցնում
Կարծես մշուշ պիտի դառնա:
Մի՛ բարձրանա իզուր այդպես
Ոտքերիս տակ պատկիր հըու՞
Անստեղի շեմ սպառնում քեզ
Սուրբ հրով եմ քեզ այրելու
Ի՞նչ կտեսնես
Հիմա լույսը Ծրրորդոսթյան,
Ի՞նչ կտեսնես
Ուժն արվեստիս անզուգական:

Մ Ե Ն Ի Ս Ց Ա Ց Ե Լ

ուշը փարաավելուց հետո վառաւանի ետեից հայտնվ
է թափառաշրջիկ սխուլասաի զգեսառվ)

Ի՞նչ աղմուկ է: Պարոնը ի՞նչ կկամենար:

Տ Ա Ո Ի Ս Ց

Ահա թե ով էր թաքնված շան մորթու տակ.
Թափառական մի սխուլասա: Այ քեզ կատակ

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ա Ց Ե Լ

✕ Ձեզ ողջույն եմ բարեմաղթում, ով գիտում, այր
Ինձ քրտնեցրիք բավականին:

Տ Ա Ո Ի Ս Ց

Ով ես:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ա Ց Ե Լ

Հարցը մանր է, այն էլ մեկի համար.
Ով չի տալիս ոչ մի արժեք խոսքին՝ բանին,
Ով հեռու է պատրանքներից և անքնին
Իությունն է լուկ իրերի փնտրում համառ:

Տ Ա Ո Ի Ս Ց

Ոչ, պարոնայք ձեր էությունն իրականում
Անուններից են իմանում

Ոգիներ եք ստի, ժխտման
Կեղծիքի ու գայթակղման:
Ո՞վ ես

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Մասնիկն եմ այն ուժի, որ հավիտյան
Տենչում շարիք, բայց բարիք է գործում միայն:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Այդ առեղծվածն ինչպե՞ս պիտի հասկանալ ճիշտ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Այն տգին եմ, որ ամեն ինչ ժխտում է միշտ
Հարկավ տեղին, քանզի ինչ էլ ծնունդ առնի,
Կործանման է լոկ արժանի:
Կավ կլինեք, որ ոչ մի բան աշխարհ չգար:
Մի խոսքով, այն, ինչ ձեզ թվա մեղսոտ ու շար,
Ինչ տանում է դեպի անկում, դեպի շիրիմ,
Դա հարազատ տարերքն է իմ:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Մասնիկ ես դու, բայց կանգնած ես ամբողջությամբ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Խ Ց Ե Լ

Համեստ է շատ ճշմարտությունն իմ իրավամբ:
Եթե մարդը՝ փոքրիկ աշխարհն այս աշխարհում,

Իրեն ինչ որ ամբողջութուն է համարում
 Ըս մասնիկի մասնիկ եմ լոկ մի նախաստեղծ
 Ի ի մասնիկը այն խավարի, որ լույս ծնեց,
 Երկնեց այս լույսն ամբարտավան, որը հավետ
 ԿՆ է բացել բոլորիս մայր գիշերվա հետ:
 Բայց չի՛ հաղթի, ինչքան էլ որ իզուր ջանա
 Ի արմիններից անվերջ կառչած, բանտված է նս
 Ի սրմնից ծնվում, մարմին է նա գեղեցկացնում
 Ի սահմանները մարմնից այնկողմ շեն էլ անցնում
 Լուսով եմ ես, որ դա էլ չի հարատևի,
 Եվ մարմնի չեա կկործանվի լույսն երևի:

ՊԱՌԻՍՏ

Լ. չ իսկական քո կոչումն է դա հաստատում:
 Լ. չն, ինչ մեծ է, անկարող ես դու կործանել,
 Եվ մանրուքի վրա է լոկ ուժդ պատում:

ՄԵՏԻՍՏՈՅԵԼ

Հարկավ, դեռ ինձ չի հաջողվել շաա գործ անել,
 Լ. չն, ինչ իրեն Ոչնչին է միշտ հակադրում,
 Լ. չս Ինչ-որը՝ այս աշխարհը ապաշնորհ
 Ըս շեմ կարող ծունկի բերել. նա անկոտորում
 Կ ռդնամ է, կա, անգոսնելով աղետը նոր:
 Եւ ա են եղել սով, ռազմ, հրդեհ, համաճարակ,
 Բայց անխռով հավերժում են ծով ու ցամաք:
 Ի տվյալ ցեղն անասնական ու մարդկային

Անկարող եմ բնաջնրել ճանձնել մահին
 Քանիսի՞ն եմ ես կործանել, բայց ապարդշուն
 կյանքի սրտում ետում է միշտ նոր, թարմ արյուն:
 Այսպես զնա՝ կարող եմ ես խելագարվել:
 Ամենուրեք՝ օդում, ջրում, թե ցամաքում,
 Ցրտին, տոթին թե հրաշտին կյանքն անարգել
 Անթիվ ծիլեր 1 արձակում:
 Թե ինձ համար կրակ պահած շունենայի,
 Անհանգրվան անապատտան կմնայի:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հավետ շարժուն ուժին խաղաղ
 Որն արարում է սրբորեն,
 Դու հակադրում ես նենգորեն
 Քո դիվային բռունցքը պաղ:
 Հետապնդիր այլ նպատակ,
 Քառսորդի՛ տարօրինակ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Կշռագատել նման մի քայլ
 կարող ենք մենք հաջորդ անգամ:
 Այժմ կարո՞ղ եմ հեռանալ:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Այդ ի՞նչ հարց է, իմ բարեկամ,
 Մանոթացսնք, ինչպես դիտես

նոր կամենաս, հյուրն ես իմ տան,
Բայց են և՛ դուռ, և՛ պատուհան,
Մխնեկույզն էլ հարմար է քեզ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Խոստովանեմ ուզում եմ դուրս գալ այստեղից,
Բայց մի փոքրիկ խոչընդոտ է կաշկանդում ինձ
Լհուկի ոտք է դրոշմված շեմքին ձեր տան:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Այ թե ինչն է պատճառը քո շփոթության
Դժոխորդի՛, հնգանկյունի՞ց ես սարսափում:
Որ այդպես է, հապա ինչպե՞ս դու եկար ներս:
Քեզ պես ոգին ինչպե՞ս խաբվեց, ասա՛, ինչպե՞ս:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Օհշտ է, բայց թե նշանն ունի մի վրիպում
Շատ ես նայել, նայիր նորից
Բայց է մեկը անկյուններից:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Իորձանքն ինչպե՞ս կարող է գալ:
Իմ գերին ես այտուհետև.
Ի՛նչ քեզ դիպված անակնկալ:

Ս Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Սրբ շունը ներս ոստնից թէ թև
Զնկատեց նա ոչ մի բան:
Հիմա բանտված է սատանան:

Ն Ա Ո Ի Ս Տ

Պատուհանից դուրս եկ և շես մնա գերի

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Ո չ, կա օրենք ուրուների ու շարքերի
Պետք է դուրս գանք մեր ներս մտած ճամփով միայն:
Մուտքն է ազատ բայց դուրս գալիս ճորտեր ենք մենք

Ն Ա Ո Ի Ս Տ

Ի՞նչ, դժո՞խքն էլ ունի օրենք:
Կավ է, դա ինձ տալիս է հիմք,
Որ ես ձեզ հետ կնքեմ դաշինք:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Ինչ խոստանանք, կվայելես դու լիուլի,
Խաբեությամք քեզնից ոչինչ մենք չենք խլի:
Բայց այս մասին, իմ քարեկամ,
Կզրուցենք հաջորդ անգամ:
Խոնարհաբար խնդրում եմ քեզ,
Որ դու հիմա ինձ դուրս թողնես:

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Մի շտապիր, մնա՛ էլի,
Մի բան պատմիր զարմանալի:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Բող ինձ գնամ. ժամն է արդեն վերագարձի:
Երբ դամ կտամ ես պատասխան սմին հարցի:

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Ես շեմ խաբել ու բերել քեզ
Քո ոտքով ես ընկել թակարդ:
Ի՞նչ մեկ էլ ե՞րբ ձեռքս կընկնես,
Ո՛րչա սատանա չի՞ որսա մարդ:

Ս Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Լավ, պատրաստ եմ հիմա ևեթ
Մեկերակցել, խոսել քեզ հետ
Այն պայմանով, որ շարունակ
հույց տամ՝ ինչի՞ եմ ընդունակ:

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Լեզուս ցույց տուր արվեստը բո՛ւ
Եթե պիտի ես մնամ գոհ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ն

Եմ բարեկամ, դու կլինես գոհ և ուրախ
 Այս մի ժամում դու ավելին կվայելես
 Քան մի տարում միապաղաղ:
 Ոգիները քնքուշ երգով կօրորեն քեզ
 Եվ պատկերներ դու կտեսնես շքեղ այնքան
 Բայց դա ինչ-որ ունայն խաղ չէ կախարդական
 Կերջանկացնես, իմ բարեկամ
 Տեսողութուն, լսողութուն,
 Հոտոտելիք ու քիմք անգամ,
 Պետք չէ ոչ մի պատրաստութուն
 Այստեղ ենք մենք: Երգեք իսկույն •

Ո Ք Ի Ե Ե Ն

Զբացեք անհետ
 Կամարեն՝ր խավար
 Ծփա՛ դու հավետ,
 Եթե՛ր կապտավառ
 Ու երանավետ:
 Փարատվե՛ք, ամպե ր
 Մթին ու մռայլ,
 Շողացե՛ք շռայլ,
 Արեգա՛կ հուրհեր,
 Ատողե՛ր հուսաբեր:
 Թովքով անմարմի
 Որդիք երկնայի՛ն

Ճախրում են թեթև
Իջնում մեղմաթև
Տե՛ս, ցածրանում են
Եվ ծածանում են
Հանդերձներն ի վար,
Մածկում դաշտ, հովիտ,
Տուն ու տաղավար,
Որտեղ սիրտ ի սիրտ
Սիրով են տարվում,
Վերանում, այրվում
Զույգեր սիրահար
Ի՛նչ տաղավարներ
Վազեր ծանրաբեռ
Խորքն են հնձանի
Լցվում բարեբեր
Ողկույզներ քանի ,
Առվի պես գինին
Հոսում է անգին
Քարերի միջով,
Անուշ կարկաշով
Իջնում ծաղկավառ
Քարձունքներն ի վար
Լճին ընդառաջ՝
Գրկած քնքշարար
Բլուրներ կանաչ
Վայելք ըմպելով՝
Լեհա խմբերով

Հավքերն են սուրում
 Դեպի բորբ արփին
 Հասնել են ուզում
 Այն կղզիներին,
 Որ գրկում այլաց
 Կողում են նիրհած,
 Չորս կողմ խնդություն,
 Օրհներգևս հորդուն,
 Արձակ դաշտերում
 Ամենքն են պարում
 Ու հրճվում անվերջ
 Ազատության մեջ:
 Ճեմում են ոմանք,
 Բարձունքն են կլնում,
 Լողում կապուտակ
 Լճի հայելում,
 Վերանում ցնծուն .
 Բոլորն են լեցուն
 Տենչով աստղերի,
 Հեռաստանների
 Ու վայելքների

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Քնեցի Ապրեք, զվա՛րթ, քաղցրի՛կ պատանիներ:
 Դուք ձեր երգով նինչ բերեցիք նրա աչքին:
 Այս համերգի հս մար հլու ծառան կմ ձեր:

Մա'րդ, շե ս կարող դու գեո իշխել սատանային .
 Գյութեք անուշ տեսիլներով անրջային,
 Կեսեք ծովը պատրանքների
 Թող առնետն էլ շնորհ բերի
 Այս նշանը փարատելու
 Կարիք շկա երկար-քարակ կախարգելու.
 Արդեն եկավ, հրամանիս է սպասում:
 Լսիր, թե քեզ ի'նչ է ասում
 Արքան բոլոր առնետների ու մկների,
 Ոջիլների ու գորտերի
 Առա'ջ նետվիր, սխրա նք գործի:
 Այս նշանի ծայրը կրծի ր,
 Դրին ահա քսում եմ ճարպ:
 Մոտ ես արդեն, կրծի'ր շտապ.
 Բնձ կաշկանդող ծայրը վերին
 Իրոշմված է շեմքի եզրին:
 Ի՞նչ էլ, քիչ էլ, բա վ է, առնե'տ կա' արդեն ելթ:
 Բնի'ր, Տառատ, մինչև նորից մենք հանդիպենք:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

(Սթափվելով)

Խաքվա՞ծ եմ ես արդյոք նորից
 Ոգիները կորան անհետ,
 Մինչ երազում սատանան էր խոսում ինձ հետ,
 Եունը փախա՞վ իմ խցիկից:

ԱՇԽԱՏԱՍԵՆՅԱԿ

Փառուտ, Մեֆիառոֆել

Ն Ա Ռ Ի Ս Տ

Դո՞ւսն է՝ Մսեք: Ո՞վ է կրկին ուզում տանջել:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Ծա եմ:

Ն Ա Ռ Ի Ս Տ

Նե րո եկ:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Սրեք սնգամ պետք է կանչել:

Ն Ա Ռ Ի Ս Տ

Ի կ:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Ինձ դո՛ւր ես գալիս այդպես,
Քեզ հետ լեզու կզտնեմ ես:
Քեզ կհանեմ խցից այս գոց
Դարձել եմ, տես, թունդ պճնամուլ,
Հազել ոսկե կարմիր կամզոլ

X Ուսիս դցել մետաքս թիկնոց
 Կապել սուսեր երկար ու սուր
 Չեմ մոռացել նույնիսկ փեսուրի
 Ահա խորհուրդն իմ լավագույն
 Դու էլ այս նույնն արա իսկույն,
 Որ անկաշկանդ իմանաս դու,
 Թե ի՞նչ բան է կյանքը մարդու:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Կինչ էլ հագնեմ, տառապանքը միայն կզգամ
 Այս երկրային անձուկ կյանքի:
 Իս շատ եմ ծեր խաղի համար, իմ բարեկամ
 Շատ եմ ջահել ևս գոյության համար անկիրք:
 Աշխարհն ի՞նչ է տալիս մարդու
 «Զապի՛ր քեզ դու, զապի՛ր քեզ դու»
 Հավերժական այն երգն ահա,
 Որ նույնն է միշտ ահազանգում
 Խռպտտ մի երգ, որ ողջ կյանքում
 Պիտի լսես դու վշտահար:
 Մարսափով եմ գարթնում քնից
 Դառը ողբում օրս կորցրած,
 Որն անցնում է՝ շիրագործած
 Եվ ո՛չ մի իղձ, և ո՛չ մի իղձ:
 Անցնող օրն է միշտ քամահրում
 Ամեն բերկրանք ու նպատակ:
 Կյանքն է դեմքն փր ծամածոռում՝

Հույզ տեսնելով իմ կրծքի տակ,
 Երբ գիշերն է փովում խավար,
 Երկյուղով եմ մահիճ մտնում,
 Ինձ շին տալիս քուն ու դադար
 Տեսիլները ասեղ մթնում:
 Սրտիս աստվածն, ավա՛ղ, գիտեմ
 Կարող է խո՛ր հուզել հոգիս,
 Իշխում է նա ուժիս, կամքիս
 Բայց անզոր է աշխարհի դեմ:
 Կյանքն իմ աչքին բեռ է հիմա
 Եվ ես արդեն տենչում եմ մահ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Բայց այնքան էլ թանկալի չէ մահն իբրև հյուր:

Տ Ա Ո Ի Ո Ց

Թ՛, երանի, ում ճակատին մահն է դնում
 Հաղթանակի դափնեպսակ արյունաբույր,
 Ում փոթորկոտ պարից հետո մահն է գտնում
 Կույսի գրկում հեզահամբույր:
 Գյուլիվաժ, անշունչ ինչու՞ չքնկա վսեմ պահին
 Երբ հայտնվեց հզոր ոգին տյն երկնային:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Բայց այն գիշեր, որքան գիտեմ, մեկը զղջաց,
 Զուգեց խմել դարչնագույն հյութն իր պատրաստած:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հրտեսեցու ձիրք էլ ունես դո՛ւ անպայման:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Ն

Ամենագետ չեմ, բայց գիտեմ շատ ու շատ բա

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Եթե ծանոթ, անուշ մի ձայն
Կանխեց մոռուցքն իմ սոսկալի
Խաթեց հուշով մի մանկական
Արձագանքով քաղցր անցյալի
Ապա սրտանց եմ նզովում,
Ինչ պատրանքով մեզ կաշկանդել
Ինչ հոգին է ստով բանտել
Վշտի, ողբի այս անձավում:
Նզովք ամեն գոռուլության
Որ մեր ոգին է տոշորում
Տեսիլներին այն ընդունայն
Որ մեր միտքն են միշտ խոտորում
Նզովք շողոմ անրջանքին,
Ստին փառքի հավերժության
Այն կեղծ բախտին, ո՛ր մեր աչքին
Որդի է, կին, ճորտ ու գութան
Թող նզովվի և Մամոնեան
Եթե դարձնում փողի գերի

Ու գլխի տակ սին կրքերի
Փափուկ բարձ է դնում միայն
Նզովք սիրուն մեզ բորբոքող
Նզովք գինուն մեզ ամոքող,
Նզովում եմ հույս ու հավատ
Համբերությունն ամենից շատ:

Ո Գ Ի Ն Ե Ր Ի Ե Ո Ի Մ Բ

(Անտեսանելի)

Ավա դ, բյո՛ւր ավադ
Բռունցքով հզոր
Քանդեցիր այսօր
Մի աշխարհ շքնադ:
Կիսաստօծ ձեռքով նա դարձավ ավեր
Փլվեց հիմն ի վեր:
Բեկորներն անկման
Տանում ենք ահա գիրկն անէության
Ողբում կորուսյալ
Մի գեղեցկութուն
Մա՛րդ հզորագուն
Կերտի՛ր կատարյալ
Նոր աշխարհը քո
Դու կրծքիդ ներքո՛
Առավել շքնադ:
Ընտրի՛ր դու կլանքի
Նոր ընթացք ուրախ

Եվ թող ճառագի
Քո միտքը հստակ
Նոր երգերի տակ:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Սրանք փոքր են դեռ
Մատաղ ոգիներ,
Բայց թե խելք ունեն շափահասների
Լսիր դու նրանց խորհուրդը բարի:
Ե՛լ աշխարհը լայն
Վայելքի, գործի,
Ազատվե՛լ փորձիր
Բանտից մենության,
Ուր միտքն է հալչում,
Արյունն է սառչում:
Լսիր ու վիշտ խաղալը թող
Վիշտը անգղ է կյանք հոշոտող:
Ամբոխն ինչքան էլ լինի վատ,
Մարդը դարձյալ մարդով է մարդ:
Բայց չկարծես, թե պիտի քեզ
Տանեմ, խառնեմ խաժամուժին:
Մեծերից չեմ, բայց իմ ուժին
Թե այսուհետ ապավինես,
Ինձ հետ անցնես ուղին կյանքիդ,
Ամեն ինչում կանսամ կամքիդ,
Կկատարեմ ինչ որ ասես:

Քո օգնականն ինձ համարիր,
Ինչ կամենաս՝ հրամայիր,
Քո ծառան եմ, քո ճորտն եմ ես:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Իսկ էս ինչո՞վ հատուցեմ քեզ

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Դեռ ժամանակ ունես այնքան:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ոչ, եսամուլ է սատանան,
Ի սեր աստծո գործ բռնող շես,
Այն էլ այլոց շահի համար:
Պայմանն ասա ազնվաբար:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Կծառայեմ ճորտի նման
Այս տեղ անքուն ու անդադար,
Իսկ այն տեղ էլ, աշխարհում այն,
Նույնը կանես դու ինձ համար:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Բնավ էլ չեմ մտահոգված անդրաշխարհով:
Երբ աշխարհը տանես մահվան ճանապարհով,

Ինձ չի հուզի արդեն ոչ մի հանդերձյալ կյանք:
 Այս հո՛ղն է ինձ համար ծնում ամեն բերկրանք,
 Այս արև՛ն է լույսն իր սփռում տառապանքիս:
 Երբ սրանցից ես բաժանվեմ վերջում կյանքիս
 Պետք չէ արդեն ուրիշ և ոչ մի սփռփանք:
 Թող շիմանամ՝ անդրաշխարհում
 Ո՛վ է ատում, ո՛վ է սիրում,
 Կա՞ վե՞րն ու վա՞րն այս անիծյալ
 Ոլորտներում այն հանդերձյալ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Լամաձայնի ը, խիզախի ը դու:
 Լմ արվեստով կսքանչանաս
 Լվ ինձանից այն կստանաս
 Ինչ չի տրվել ոչ մի մարդու:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Ե՛նչ ես արդյոք ինձ ուզում տալ, խեղճ ստատանս
 Մարդու ոգին, ձգտումների սլացքը վե՞ս
 Բեղ նմանը կհասկանա՞:
 Սե՛ռ՛ենդ կտաս. լե՞մ հագենա քո հացով ես
 Կտաս ոսկի՞, որն իմ ձեռքում
 Միշտ չի մնա, սնդիկի սլե՞ս դուրս կսահի
 Կտաս մի խա՞ղ, որտեղ երթե՞ք ես շե՞մ շահի.
 Կտաս աղջի՞կ, որն սլքերով՝ իմ ջերմ գրկում
 Հարևանիս կա՞ա խոստում սիր: Կահին

Կտաս փառքի քաղցր բերկրա՛նք տասվածային
Որ կմարի որպես ասուլի: Ինձ հավատա՛,
Նախքան քաղելն արդեն փտած պտուղ է դա
Սառ, որ պիտի նոր տերևներ ամեն օր տա:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այդ խնդիրն ինձ չի վախեցնում
Կմատուցեմ նման գանձեր ես քեզ այնքա՛ն:
Բայց, բարեկամ, ժամանակն է իզուր անցնում
Ճաշակելու ավելի լավ բաներ էլ կան:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Երբ բազմոցիս թիկնեմ խաղաղ ու գոհունակ,
Թող գա Օրհասն այն ժամանակ,
Երբ դու այնպես շողոքորթես վարպետորեն
Որ ինքս ինձ դուր գամ արդեն,
Երբ հավատամ երանության կեղծ անուրջին
Թող դա լինի օրն իմ վերջին:
Գրագ կգամ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Լա վ, գրագ գանք:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Դե՛, ձեռքդ տո՛ւր:
Երբ ես ասեմ ակնթարթին

1/ «Կա նգ առ, վայրկյա՛ն, շքնա դ ես դու
 Ինձ շղթայի՛ր, նետի՛ր գետին.
 Ես մահապարտ գերին եմ քո
 Եվ թող հնչի զանգը սգո,
 Իմ ծառան շես արդեն այնժամ,
 Թող ժամացույցն առնի դագար,
 Թող ժամանակն էլ ես շղգամ:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

Կշռադատիր խոհեմաբար՝

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Նալիս եմ ես քեզ իրավունք լիակատար
 Խոսքն իմ ասած ես չեմ դրժի:
 Երբ սպառվեմ, շարժե խորհել ոչ մի վայրկյան
 Ին՝ ծառան եմ, թե՛ ուրիշի:

Ս Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

- Ենց այսօրվա խրախճանքին դոկտորական
 Որպես ծառադ, իմ պարտքը ես կկատարեմ,
 Բայց թե հիմա, ի սեր կյանքի, ի սեր մահվան
 Ի ու մի երկտող տուր ինձ, խնդրեմ:

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

11 Ծախնդիր, և գրավո՞ր հավաստիացում:
 Ի եռ չգիտե՞ս՝ ի՛նչ ասել է մարդ խոսք մարդու:

Բաւական չէ՛, որ իմ տված խոստումով դու
 Ամբողջ կյանքս տնօրինես ի հատուցում:
 Ողջ աշխարհն է մղվում առաջ թափով անսանձ,
 Կարո՞ղ է ինձ կանխել արդյոք ինչ-որ խոստում:
 Բայց սրտովս է անմտությունն այդ քո ասած
 Ե՞րբ է կյանքը խենթությունից մեզ ազատում:
 Ա՛խ, երանի՛, երբ մաքուր սիրտ կա կրծքի տակ-
 Չես ամսասա արդեն ո՛չ մի զոհողություն:
 Մինչդեռ նման մագաղաթնեքն անբովանգակ
 Ուրուի պես կվախեցնեն ազնիվ մարգուն:
 Գրչածայրի վրա ի՞նչ խոսք չի պապանձվի
 Խոսքի ուժը մոմին, կաշվին կհանձնվի:
 Հիմա ասա, ո՛վ շար ոգի, ի՞նչն է հարմար՝
 Թո՛ւղթ, մագաղաթ, պղի՛նձ, մարմա՞ր
 Գրչո՞վ գրեմ, թե՞ բրիչով:
 Ազատ ընտրիր, ասա՛, ինչո՞վ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ի նչ կրթով ես դու, քարեկամ
 Բառակարկուտ տեղում այգպես
 Ինչ գիր էլ տաս, կզոհանամ,
 Եթե արյամք ստորագրես:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Երբ հաճո է գա քեզ սյդքան,
 Լա՛վ, թող լինի անմիտ մի ծեռ:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

Հյոււթ է արյունն անզուգական

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Մեր դաշինքի վրա երբեք չկասկածես
Ես անձկությամբ տենչում եմ այն,
Ինչ որ հիմա քեզ եմ ասում:
Ինձ շատ էի բարձր դասում,
Բայց քեզ եմ ես հար և նման:
Արհամարհեց մեծ ոգին ինձ,
Բնությունն է իմ դեմ փակված
Դատողության թելն է խզված,
Խորշում եմ ես գիտությունից:
Թող զգացման խորքում խավար
Հոգիս մեղմեն կրքերը վառ,
Թող հրաշքներ հանի ի բաց
Կախարդանքի քողն անթափանց:
Ժամանակի հորձանուտն եմ ես ինձ նետո մ
Դիպվածների հոլովման մեջ,
Թող հաջորդեն իրար անվերջ
Հաջողություն, ձախորդություն, ջրով ու խնդում:
Չկա՛ դադար
Ինխոնջ գործող մարդու համար:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

Ես ձեզ համար շափ ու ժամկետ չեմ սահմանի
Իբրազրացնեք բերանը ձեր ինչով կուզեք,

Ինչ դուր գա ձեզ, իսկույն կորզեք
Ջքաշվելով օգնությունից ինձ նմանի:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ես չեմ ձգտում զվարճության ձոնում եմ ինձ
Արբեցումին, մոռացումին տառապալից,
Ձոնում եմ ինձ սիրաբորբոք ատելության
Եվ ամոքիչ մի դառնության:
Ապաքինված իմացության ախտից՝ հիմա
Ցավերի դեմ չե՛մ փակի սիրտն իմ վշտակիր
Ամենքի հետ կճաշակեմ ես մինչ ի մահ
Ինչ կոչվում է ողջ մարդկության ճակատագիր,
Կշափեմ խորքն ու բարձունքն այդ ճակատագրի,
Կրծքիս ներքո կամբարեմ խինդ, վիշտ ու կական
Մարդկությանը կձուլեմ անձն իմ տեփական
Մինչև ինձ էլ նրա նման մահը գերի:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Օ, հավատա արդեն քանի՜ հազարամյակ
Այդ կոշտ կերն եմ ծամում կրկին
Օրորոցից մինչև շիրիմ ո՛չ մի էակ
Դեռ չի մարտել խմորն այդ հին:
Ասում եմ քեզ, աշխարհը մայր
Արարված է աստծո՛ համար,
Ի՛ր համար է միայն վառել նա լույսն անմար

Սեզ խավարի մեջ է թաղել,
Չեզ էլ գիշերն ու ցերեկն է միայն թողել:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Բայց կուզեի

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Արժե, սակայն
Վախեցնում է մի բան միայն
Կյանքը կարճ է, արվեստն՝ երկար:
Չեզ տամ խորհուրդ մի օգտակար:
Բնկերացեք պոեսի հետ
Որ խոհերով նա գեգերի
Ինչ ազնիվ է ու անթերի,
Չեզ մատուցի իսկույն ևեթ
Լեռնուծային խիզախություն
Եղջերվի վազք անզուգական
Իտալացու բորբոք արյուն
Տոկունություն սկանդինավյան:
Թող ձեզ համար գտնի հնար մի այնպիսի,
Որ զուգակցեք վեհանձնություն ու խարզավանք
Որ, ինչպես ձեր սիրտը կուզի,
Սիրահարվեք պատանեկան ավյունով տաք:
Նման մի մարդ թե գտնեի,
Միկրոկոսմոս կանվանեի:

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

էլ ի՞նչ եմ, ի՞նչ, թե չհասնեմ կամքով վերին
Ես մարդկային երազանքի բարձունքներին
Որն ամենքի տենչն է անհաս:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Յ Ե Լ

Դու, ի վերջո, այն ես, ինչ կաս,
Թեկուզ գլխիդ կեղծամ դնես բազմազանգուր,
Կամ հասակդ կրկնասլատկես, դարձյալ կղգաս
Որ նույնն ես դու մի տանջվիր զուր:

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Այո, գիտեմ, որ կուտակել եմ ասլարդյուն
Ես մարդկային մտքի, ոգու գանձերն ամեն,
Եվ ինքս ինձ երբ հաշիվ եմ տալիս արդեն,
Չեմ զգում իմ ներաշխարհում նոր ուժ հորդուն
Չեմ վեհացել ամենևին,
Անսահմանին չեմ մոտեցել ես տակավին:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Յ Ե Լ

Տե՛ր իմ բարի, դուք իրերին միշտ եք նայել
Ինչպես բոլորն առհասարակ:
Խելոք լինենք մենք առավել,
Քանի մերն են կյանք ու բերկրանք:
Շանթ ու որո՛տ: Քոնն են ստույգ

Ոտքեր, ձեռքեր, գլուխ, հետույք,
 Բայց իմը չէ՞ արդյոք նույնքան,
 Ինչ իմ վաչելքն է իսկական:
 Եթե գնեմ ես վեց նժույգ,
 Մի՞թե նրանց ուժն իմը չէ
 Հողմի նման ես կթռչեմ,
 Ի՛մն են քսանչորս ոտքերն առույգ:
 Ուրեմն՝ օ՛ն. խոհերը թո՛ղ,
 Դո՛ւրս եկ աշխարհն այս կախարդող:
 Սրագողը, չե՞ս հավատում,
 Լման է այն խեղճ գրաստին,
 Որ դիվահար պատվում է կծղած դաշտում,
 Մինչդեռ կանաչ արոտներն են փռված լորս դին:

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Իսկ ի՞նչ անենք:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Շուտ հեռանանք այստեղից, մա՛րդ:
 Ի՞նչ կա քո այս տանջարանում,
 Մի՞թե դու կյանք ես անվանում
 Չանձրույթը քո և սաների երիտասարդ:
 Դա թո՛ղ փորին հարևանի. .
 Ջուր ես ծեծում, իմ բարեկամ:
 Դու ի՞նչ գիտես, դու իրավունք չունես անգամ

Ուսուցելու ոչ մի սանիօ
Ահա մեկը գալիս է տե՛ս:

Յ Ա Ո Ւ Ս Տ

Նրան տեսնել ես շեմ կարող:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Երկար է նա սպասել քեզ.
Խոսքեր են պետք մխիթարող:
Քլիսարի, տերթուկ իսկույն հանի ր,
Տո՛ւր ինձ. դիմա՛կ է իսկական:

(Փոխում է հագուստը)

Իմ սուր մտքին ապավինիր
Քառորդ ժամ է ինձ պետք միայն:
Ի՞նչ պատրաստվիր համփորդութ՛յան:

(Տառուտը դուրս է գնում)

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Տառուտի երկար զգեստով)

Արհամարհիր դատողութ՛յուն և գիտութ՛յուն՝
Ուժը մարդու վսեմագույն.
Եթե տրվես թեկուզ մի քիչ
Կախարդանքին կուրացուցիչ

Ի մն ես արգեն դու անպայման
 Քախտն այնպիսի մի ոգի է տվել սրան
 Որ անկաշկանդ մղվում է միշտ հեռուն անհայտ
 Եվ երկրային ոչ մի բերկրանք
 էլ չի սանձի ձգտումը այդ:
 Ես քարշ կտամ սրան դեպի շվայտ մի կյանք
 Դեպի ճղճիմ ոչնչություն:
 Կթփրտա, կխարխափի նա ապարդյուն
 Հագուրդ չառած՝ կփնտրի ելք ամբողջ կյանք ւմ
 Որ մեղմացնի ծարավ ու քաղց,
 Բայց չի գտնի էլ ամոքում:
 Սատանային թե շծախի հոգին հանկարծ
 Միևնույն է, կկործանվի նա անկասկած:

(Ներս է մտնում մի սլակերտ)

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

Ես վաղուց չեմ այս կողմերում
 Եկա ձեզ մոտ, որ այսուհետ
 Մանթ լինեմ այն մարդու հետ
 Որից ամենքն են պատկառում:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ուրախ եմ, որ կիրթ եք այդքան,
 Բայց ես մարդ եմ սովորական:
 Ուռանե՞լ եք երբևիցե:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

Կարեկցեիք դուք ինձ գուցե
Գալիս եմ ես առույգ ոգով
Առողջ մարմնով չի քսակով
Մայրս դեմ էր, բայց ես այնպե՛ս էի ուզում
Գալ և այստեղ, ձեզնի՛ց առնել կարգին ուսում:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ճիշտ եք վարվել դուք շահագանց

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

Բայց զղջացի, անկեղծ առած
Այս պատերում անհյուրընկալ
Ինձ չեմ կարող ազատ դալ:
Զորս կողմը փակ, ձանձրույթ անծայր
Ու կանաչ սեզ ու ոչ էլ ծառ
Զեր այս անձուկ սրահներում
Աչք է մթնում միտք է խամրում:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Վարժվել է պետք, իմ բարեկամ,
Մանուկն իր մոր կաթը անգամ
Միանգամից չի ախորժում:
Հետո հարկավ էլ չի խորշում

Լմաստութիան կուրծքի էլ այդպի,
Կերզանկացնի օրեցօր ձեզ:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ն

Այդպիսի մոր պարանոցից կկառչեմ հս,
Բայց ասուցեք, ինչպե՞ս, ինչպե՞ս:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Կասեմ, եթե ինձ եք խնդրում:
Ո՞ր ֆակուլտետն եք նախընտրում:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ց

Տենչում եմ ես բարձր ուսում,
Իմանալ, ինչ ինձ է հուզում,
Ինչ կա երկրում, երկնքի տակ —
Ծ՛վ գիտութչուն, և՛ բնութչուն:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Վիշտ նպատակ: Բայց ապարդչուն
— աճույթներին վերջ պիտի տաք:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ն

Գիտութիանը ինձ կհանձնեմ
Հոգի մարմին չեմ խնայի

Բայց թե ինչու՞ ուրախ շանցնեն
Արձակուրդներն ամառալին,

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Ն

Օգտվեցեք ժամանակից շուտ կհատնի,
Բայց երբ կա կարգ, ժամանակն այդ զուր չեք վատնի
Իմ բարեկամ, սրտանց եմ ձեզ առաջարկում

Հնարել Collegium Logicum

Դա կմարզի, իհարկե, ձեզ
Իսպանական կոշիկի պէս,
Սվ առավել խոհեմաբար
Կընկենք արդեն դուք ճանապարհ:
Ձեր միտքն արդեն չի դեզերի
Մթնում անհայտ ուղիների:
Ձեզ կուսուցեն երկար-բարակ,
Որ երևույթն էլ հասարակ,
Հաց ու ջրի կարգն իսկ հարգի
Կարիք ունի հրահանգի:
Այս է ձեր մտքի մարզման:
Քուհակուժյան շատ է նման.
Հազար թել է շարժվում մեկից,
Մտքոքներն են թռչում դես-դեն,
Հազար մի թել, հազար մի փիծ,
Եվ պատրաստ է հենքը արդեն:
Այդպես է և փիլիսոփան:
Կապացուցի ասենք մի բան

Առաջինն ու երկրորդն այսպես,
 Ուստի երրորդ, չորրորդն այսպես
 Երբ առաջին, երկրորդ չկա,
 Երրորդ, չորրորդ աշխարհ կգա՞:
 Մանր լսում է գլխահակ,
 Բայց լի դառնում երգեք ջուլհակ,
 Երբ կենդանի մի առարկա
 Վերցնում եք դուք, հոգին զատում
 Մաս-մաս հատում, հետո դատում,
 Հոգևոր կապ, ավա՞ղ, չկա:
 Անվանել է թեև քիմիան
 Սա Encheiresin naturae
 Բայց թե զուր է,
 Ինքն իրեն է ծաղրել միայն:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ց

Չեմ հասկանում այնքան էլ լավ:

Մ Ե Ն Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Կհասկանաք հետո, հարկավ,
 Երբ յուրացնեք ամեն պայման
 Ռեդուկցիայի, դասակարգման:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ց

Խառնվեց ինչ որ մտքումս կար
 Կիտումս առես պտտվում է ջրադաշտար

Որ շեք ջոկի, թե ի՞նչն է դեղ,
Այստեղ էլ դուք պետք է լսեք միայն մեկին
Երդվեք միայն նրա խոսքով,
Նրա խոսքից միայն կառչեք, իմ թանկագին,
Որ ի վերջո մտնեք մի օր ձեր իսկ ոտքով
Դուք տաճարը ճշգրտութիւն:

Ս Շ Ա Կ Ի Ր Տ

Բււց խոսքերը պետք է իմաստ էլ ունենան

Ս Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Շատ լավ, բայց թե շարժե, որ մարդ իզուր սուկա
Եթե մի տեղ իմաստ չկա,
Հարմար մի բառ մեջտեղ կգա:
Բառերով են վիճարանում,
Սխտեմներ են ի լույս հանում:
Դուք հավատով պետք է խոսեք բառի մասին,
Ձի կարելի նույնիսկ դիպչել բառի մտքին:

Ա Շ Ս Կ Ե Ր Ց

Ինձ ներեցեք ձեզ հոգնեցրի գուցի ևս շուտ,
Բայց նորից եմ տալու հարցեր:
Արդյոք չէի՞ք ասի հաստատ,
Բժշկութեան մասին ի՞նչ է կարծիքը ձեր
Մեծ ժամկետ չէ երեք տարին

Բայց ձեր իմ ի նշ հորիզոններ:
Երբ ուղենիշ ունի մարդ իր ճանապարհին,
և ս ավելի վստահորեն կընթանա վեր:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Ինքն իրեն)

Չանձրանում եմ շոր ու ցամաք զրույցներից
Ուստանալի սովոր դերիս անցնեմ նորից:

(Բարձրաձայն)

Սարգ է չարկավ, բժշկության ամբողջ ոգին
Փոքրը ու մեծ աշխարհ պիտի հետազոտեն,
Որ ի վերջո թողնեն արդեն
Աստժո կամքին:
Զուր են մարդիկ գիտության մեջ նետվում դես-դեն,
Կարեկուցն շափ կսովորի ամեն մի սան,
Բայց ով որսաց հարմար բուսին,
Նա տղամարդ է իսկական:
Պատունի եք գեղեցկատես,
Կարոտ չեք դուք և քաջության:
Թե ինքներդ հավատար ձեզ,
Ուրիշները կհավատան:
Կին խարհիուն տվեք արժեք,
Միշտ «ախ» ու «վախ» ունեն դրանք
Հազարերանգ,
Որ մի գեղով պիտի բուժեք:

Յե ձեզ մի քիչ ծանր պահեք
 Քուրթի սիրտն էլ կշահեք. }
 Նախ տխուրոսը նրանց հավատ կներշնչի,
 Որ բարձր է շատ արվեստներից արվեստը ձեր
 Ապա իսկույն ձեռք կմեկնեք ամեն ինչի,
 Որ չի տրվում ուրիշներին ձիգ տարիներ
 Զարկերակը դուք մեղմորեն կշոշափեք,
 Զարածնի ձեր աչքերից հուր կթափեք,
 Երբ հմայիչ ազդրը կնոշ շոյեք ազատ,
 Իբր տեսնեք՝ հո կորսետը չի՞ սեղմում շատ:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ց

Ա՛յ, դա ուրի՞շէ լա՛վ եք ասում:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Փորը է ամեն մի տեսութիւն, ձերա՛յր անգին,
 Դալա՛ր է միշտ ոսկեպտուղ ծառը կլանօր:

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Ց

Նրդվում եմ ձեզ կարծեք լինեմ ես երազում:
 Դեմ չե՞ք լինի, թե մի օր էլ տամ նեղութիւն,
 Գամ լսելու զրույթները ձեր իմաստուն:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ինչ կարող եմ կատեմ սիրով ուսեմ շխտակ

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

Այսպես դժվար է հեռանալ շատ եմ խնդրում
Որ գրեք իմ հուշատետրում
Մի քանի բառ ի հիշատակ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Հավ, կգրեմ:

(Ինչ-որ բան է գրում և վերադարձնում)

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ

(Կարդում է)

Eritis sicut Deus, scientes bonum et malum

(Փակում է հուշատետրը)

(Հարգալից խոնարհվում և հրաժեշտ տալիս)

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Հետևիք օձ-մորաքրոջս հին առածին,
Եվ կկորցնեա պատկերն աստծո, խեղճ հողածին

(Ներս է մտնում Ցառատը)

Տ Ա Ռ Ի Ս Տ

Իսկ ո՞ւր կգնանք:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ուր դուր կգա

Աշխարհները փոքր ու մեծ ինչպես գիտես
Ի՞նչ բերկրանքով դու կսերտես
Դասընթացը այս օգտակար:

Տ Ա Ո Ւ Ս

Բայց մորուքն այս շարաբ սատիկ
Քեթև կյանքին խորթ է սաստիկ:
Ես հույս շունեմ հաջողութեան
Չեմ էլ մտել դեռ մարդամեջ: Շատ է դժվար
Երբ այլոց մոտ զգում ես քեդ նվաստ այնքան:
Միշտ էլ ճնշված, միշտ էլ թշվառ:

Ի Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ի Լ

Իմ բարեկամ, ամեն ինչ էլ կնվաճես,
Երբ հավատաս դու ինքդ քեզ, կլանք ճանաչես:

Տ Ա Ո Ի Ս

Կա՛վ, բայց գնալն էլ ունի կարգ
Ես չեմ տեսնում ծառա ձի, կառք:

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Քիկնոցս բայց կանեմ թեթև
Եվ կսուրանք դեպի եթեր:
Խոսքս պիտի ճիշտ կատարես
Մտեր բեռով մեռ Գոհչքր Կիաթ Է Լ Ե:

Ես կփշեմ, և շուենն իմ տապ
Մեզ կկտրի հողից այս շոր,
Ինչքան քիչ բեռ, այնքան մեծ թափ:
Շնորհավոր քո կյանքը նոր:

ԱՌԻԵՐԲԱԽԻ ՆԿՈՒՂԸ ԼԱՅՊՃԻԳՈՒՄ

Զվարճասեր հարրևցողների խնջույք

Տ Ր Ո Շ

Ոչ խմում եք, ոչ ծիծաղում,
Վե՛րջ, հոնքներդ բա՛վ է կիտեք,
Թաց հարդի պես ի՞նչ եք ծխում,
Չէ՞ որ պայծառ վառվել գիտեք:

Բ Ր Ա Ն Դ Ն Ի

Մեղքը քոնն է, եթե չկա
Ո՛չ խոզություն, ո՛չ հիմար խոսք

Տ Ր Ո Շ

(Գինու գավաթը շուտ է տալիս նրա գլխին)

Ա՛ն հրկուսն էլ:

Ի Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Խողերի խող:

Տ Ր Ո Շ

Քո ուզածն էր, կյանքս վկա

Ջ Ի Բ Ե Լ

Դո ւրս վռնդել կռվարարին:
Ծրգե՛ք, գինի թող վարարի՛:

Ա Լ Թ Մ Ա Յ Ե Ր

Վա չ ինձ, կորա, մի քիչ բամբակ,
Ականջներս պատռեց, համբա՛կ:

Ջ Ի Բ Ե Լ

Թող կամարը տա արձագանք,
Որ մենք բասի ողջ ուժն զգանք:

Տ Ր Ո Շ

Չանձրացողին շուտ դուրս արտ
Տա-րա-րա-րա՛:

Ա Լ Թ Մ Ա Յ Ե Ր

Տա-րա-րա-րա՛:

Յ Ր Ո Շ

Դե՛ս քորոքս երգենք խնդուն:

(Երգում է)

Հե՛յ, Հոռմի՛ սուրբ կայսրութիւն,
Ինչպե՛ս ես դեռ մնում կանգուն:

Ք Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Քյո՛ւ, ի՛նչ գարշանք քաղաքական ե՛րգ նողկաշի՛:
Դուք ամեն օր աստծուց եղեք շնորհակալ,
Որ հարկ չկա սուրբ կայսրութեան մասին հոգալ:
Ա՛հ ենամեծ բարութիւնն է երկնակալի,
Որ կանցիւր շե՛մ, ոչ էլ արքա:
Ի այց քանի որ պարագլուխ այստեղ չկա,
Մի սլապ ընտրենք, մեզ սկտք կղա:
Դիտեք, թե ով է արժանի
նման պատվի աստիճանի:

Յ Ր Ո Շ

(Երգում է)

Սոխա կ, թո՛ւր դու անդադար,
Հազար համրո՛ւյր սիրածիս տար:

Ջ Ս Ք Ե Լ

Ո՛ մի ,ամբույր սիրածներին, էլ չսե մ:

Ջ Ի Ո Ն

Հազար համբույր, հազար բարե—միշտ էլ կասու

(Երգում է)

Դուռն է բաց, մթնեց էլի,
Դուռն է բաց, է՛կ, սիրելի,
Դուռն է վակ, շո՛ւտ լուսացս վ

Ջ Ի Բ Ն Լ

Երդի ը գովի ը, եթե շունես այլ հոգս ու ցույ
Վրադ մի օր կծիծաղե՛ն.
Քեզ էլ ինձ սխա լավ կդադե ն
Թող սաւանան սիրի դրանց
Խաշմերուկո՛ւմ թող անեն սե՛լ
Թող Բլոքսերդից իջնող մի այծ
Դրանց սսի բարի դիշեր:
Երիտասարդն առաքինի
Լրբին ընկեր չէ՛, շի լինի
Բարևի տեղ ա յ, դեմառում
Պատուհանը սս կջտողեմ:

Բ Բ Ա Ն Դ Ն Բ

(Չեմք սեղանին խփելով)

Լսե՛ք, լսե՛ք ին՛չ, աշտոնա լը:
Գիտեք որ ես ապրել դ՛լսում:

Սիրահարներ եմ ես տեսնում նստած իմ գետի
Մատուցելով նրանց հարգանք,
Նախքան «քարի գիշեր» մաղթեմ,
Պիտի երգեմ երգ նորագուն,
Զաչնակցեցեք խմբով խակունի:

(Երգում է)

Նար մի առնետու Բուլնը մութ էր,
Ասեյ կուզի՜ նկուղ,
Փոր էր գցել, դարձել լուծեր
Ճարպ էր ուտում և ջուղ:
Բալց թույն դրեց, ախ, շար մի կլի՜
Եվ սևացավ աշխարհն աշքինի:
Սիրահարված հո շէ՞ր:

Խ Ո Ւ Ս Ր

(Ոգևորված)

Սիրահարված հո շէ՞ր:

Ր Ր Ա Ն Գ Ղ Ր

Ներս-դուրս թռավ ցավից տնգութ,
Փոսելից ջուր խմեց,
Պատը ճանկռեց, բայց ի՞նչ օգուտ
Զօգնեց մոլուցքը մեծ:
Զղաձգվեց բավականին,

Մինչև հողեց խեղճ կենդանին:
Սիրահարված հո շէ՞ր:

Խ Ո Ւ Մ Ք

Սիրահարված հո շէ՞ր:

Ք Ր Ա Ն Դ Ծ Ր

Նա խոհանոց դցեց վախից
Օր-ցերեկով իրեն,
Ընկավ կողքին վառ օջախի,
Ցնցվեց անհուտորեն:
Միծաղո՞ւմ ես, ա՛խ դու, շա՞ր կին:
Խեղճը արդև, փշեց հոգին:
Սիրահարված հո շէ՞ր:

Խ Ո Ւ Մ Ք

Սիրահարված հո շէ՞ր:

Ջ Ր Ք Ն Լ

Ծվ ինչպե՞ս է ուրախանում այս խումբն անբու
Շնո՞րհք է պետք, որ նենդորեն
Խեղճ առնետներ թունավորեն:

Ր Ր Ա Ն Դ Ծ Ր

Առնետներին դարձար պաշտպա՞ն:

Ո Ւ Ք Մ Ա Յ Ծ Մ

Հեյ դու ձախորդ, ցմփո՛ր ճաղատ,
Մերժված սիրուց դարձել է խեղճ
Իր իսկ սրտկերն է հարազատ
Տեսնում փքված առնետի մեջ:

(Հայանվում են Ֆառուսը և Մեֆիստոֆելը)

Մ Ծ Յ Ի Ս Տ Ռ Յ Ե Լ

Առայժմ դու մտիր ինձ հետ
Զվարճասեր շրջանն այս նոր,
Տե՛ս, ասրելը որքա՛ն է հեշտ
Տոն է այստեղ ամենայն օր:
Խելքները քիչ, հաճույքը շատ՝
Պտտվում են անհոգ, ազատ:
Խաղ է անում այդպես կատուն
Իր պոչի հետ: Գոհ են, երբ դեռ
Նա սյարտք տվող պանդոկատեր,
Երբ դեռ չկա տկարութուն:

Բ Ր Ա Ն Դ Ծ Ր

Սրանք նման են ճամփորդի
Շարժումն է օտարտախի,
Շունչ էլ դեռ չեն առել կարգին:

Յ Ր Ո Շ

Փառք Փարիզին մեր այս փոքրիկ՝ մեր Հայպօղիին
Հա՛վ է կրթում նա իր մարդկանց, ճիշտ ես ասում:

Ջ Ի Ք Ե Լ

Ի՞նչ կարդի ես դրանց դասում:

Յ Ր Ո Շ

Հիմա տեսնեմ դավաթով լի
Սրանց լեզուն ես բաց կանեմ,
Ամեն գաղտնիք դուրս կհանեմ:
Գծգոհ հպարտ են սոսկալի
Գուցե լինեն ազնվական:

Ք Ր Ա Ն Գ Ե Ր

Ստա՛հականեր են իսկական:

Ա Լ Թ Մ Ս Յ Ե Ր

Գուցե

Յ Ր Ո Շ

Գրանց ես կձգեմ, ինչ էլ լինի:

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

(Տառատիկ)

Սասանայի հոտ շեն սունի,
Երբ նա դրանց փորն էլ խառնի:

Տ Ա Ռ Ի Ս Տ

Բարեողջո՞ւն ձեզ, պարոնա յք:

Զ Ի Ք Ե Լ

Բարի գալո՞ւստ:

(Կամացուկ, Մեֆիստոֆելին խեթ-խեթ նայելով)

Ա՛յ քեզ շար խոտ
Սրանցից մեկն լնշո՞ւ է կաղ:

Մ Ի Չ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Թույլ շ՛ր՞ք տա՛ ձեզ միանանք:
Երբ լավ խմիչք մարդ չի ճարում,
Լավ գրույցն է մխիթարում:

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ր

Երես առածն եք, իմացանք:

Ֆ Ր Ո Շ

Որիփա՞խն եք ձեր ճամփան ընտրել,
Անխելք Հանսի հե՞տ եք ընթրել:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այսօր մոտովն անցանք նորից,
Հետն էլ երկար խոսեցինք մենք,
Պատմեց մեզ իր զարմիկներից:
Եվ պատվիրեց, որ բարևենք:

(Գլուխ է տալիս Ֆրոշին)

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ը

(Կիսաձայն)

Հավ հասցրե՞ց:

Զ Ի Բ Ե Լ

Տղան խոսքի տակ շմնաց:

Ֆ Ր Ո Շ

Ճաշը կեփեմ, մի քիչ էլ կաց:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Զե՞մ սխալվում. մենք լսեցինք
Զայներ հմուտ ու գեղեցիկ:

Դե, արձագանք տալու համար
Այս կամարը շատ է հարմար:

Ֆ Ր Ո Շ

Գուցե դուրս դաք վարպետ երգի՞չ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ոչ, երգելու ձգտումս է մեծ, բայց ուժս՝ քիչ:

Ա Լ Ք Մ Ա Ց Ե Ր

Երգեք մի բան:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ինչքան կուզեք:

Ձ Ի Ք Ե Լ

Բայց անպայման թարմ երգերիդ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Իսպանիայից նոր եկանք մենք՝
Երգի, գինու, շքնազ երկրից:

(Երգում է)

Կար մի արքա աշխարհում,
Նա մի մեծ լուռ ունեք:

Ֆ Ր Ո Շ

Հը՛, լսեցի՛ք, լու է ասում:
Ես այդ լվին ամեն հյուրից բարձր եմ դասում

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

Կար մի արքա աշխարհում,
Նա մի մեծ լու ունեւր,
Իր լվին շատ էր սիրում
Կարծես որդին լինեւր:
Արքան կանչեց դերձակին,
Դերձակն եկավ խոնարհ:
— Կարիր շորեր թանկագին
Այս պարոնի համար:

Բ Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Լավ հասկացրեք ձեր դերձակին,
Որ շափ ու ձև ճիշտ վերցնի նա,
Եթե թանկ է գլուխն աշքին:
Շորն ավելորդ ծալք չունենա:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

(Երգում է)

Թավիշ, մետաքս հագավ լուն:
Զուգսի վրա հարգի

Ժապաւիեններ կան փայլուն,
Կա նաև խաշ փառքի:
Իսկույն դարձաւ նախարար,
Մեծ աստղ ունի կրծքին,
Պալատ բերեց քույր, եղբայր,
Պաշտոն տվեց կարգին:
Կծում տանջում էին միշտ
Առանց դադար տալու,
Թափուհի է, թե նաժիշտ,
Չէր հարցնում ոչ մի լու:
Թե ճգմեին, քորվեին,
Կկորչեին արդեն .
Իսկ մենք ջարդե նք լվերին,
Եթե հանկարծ խայթեն:

Ե Ո Ւ Մ Ք

(Ոգևորված)

Իսկ մենք ջարդե նք լվերին,
Եթե հանկարծ խայթեն:

Յ Ր Ո Շ

Ըրա վո, յա՛վ երգ է հիրավի:

Ջ Ի Ք Ն Լ

Այդ է վերջո ամեն լվի:

Բ Բ Ա Ն Դ Ե Ր

Ճղմի՛ր, և էլ ոչ մի ոսայուն:

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ր

Կեցցե՛ն գինի՛, ազատութիո՛ւն:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Կիմեի ես կենացը ազատության,
Եթե ձեզ մոտ վատ շիիներ գինին այսքան:

Ձ Ի Բ Ե Լ

Էլ շսենք խոսքեր դժգոհ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Թե իմանամ՝ չի բողոքի
Հանկարծ տերը այս պանդոկի,
Մեր տան գինին կվայելեն հյուրերն արգո:

Ձ Ի Բ Ե Լ

Գինի՛ տվեք, մնացածի մեղքն իմ վզին:

Ց Ի Ո Շ

Եթե գինին լավը լինի, փառք ձեր վազին:
Քայց քիչ շտաք, եթե պիտի անենք համտես

Սինչ ծարավդ շփարասենս,
Գինու մասին ինչպե՞ս դասես:

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ր

(Վամացուկ)

Հոենոսցի են անպատճառ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այստեղ բերեք մի լավ շաղափ:

Բ Բ Ա Ն Դ Ե Ր

Ինչու՞, այն էլ սլոպես շտապ
Դրսում ունե՞ք լիքը տակա՞ռ:

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ր

Այս արկղում կա ամեն դործիք:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Վերցնում է շաղափը)

(Ֆրոշին)

Իսկ ի՞նչ գինի կհաճեիք

Ֆ Ր Ո Շ

Իսկ շա՛տ ունեք, ճի՛շտ եք ասում:

Ս Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

Ինչքան ուզեք:

Ո Լ Բ Մ Ա Յ Ե Ր

(Ֆրոշին)

Սրան տեսեք

Շրթունքներն է արդեն յիգում:

Ֆ Ր Ո Շ

Որ այդպես է հոնոսյան անուշ գինի:

Հայրենիքն է աայիս բարիք ընտրելագույն:

Ս Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Է Ե Լ

(Ֆրոշի կողմին շաղափով փոռում է սեղանի Եզուր)

Մամ էլ բլրեք, ուր խցալենեք շինեք իսկույն:

Ո Լ Բ Մ Ա Յ Ե Ր

Ա՛խ, աճարարար սա կլլնի:

Ս Ն Ա Մ Ս Ո Ա Ն Ա

(Բրանդերին)

Իսկ ձե՞զ:

Բ Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Ինձ էլ տվեք շամպայն,
Բայց իրփրուն լինի միայն:

Մ Ն Ա Մ Ս Ո Ա Ն Ա

Ես եմ մեկն էլ մամից խցաններ է պատրաստում և վա-
կում անցները)

Ի Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Միշտ չէ, որ մայրդ օտալ է արիք չի ակործում
Լավը հաճախ մոտ չի լինի:
Պերմանացին ֆրանսիացուն չի հանդուրժում,
Բայց սիրով է խմում գինին:

Ձ Ր Ը Լ Լ

(ՍԵՖԻ սասփիլն այդ միջոցին մտե՛նում է նրան)

Խոստովանեմ թթու գինու սիրահար չեմ,
Բայցք տվեք տղ բուն հազիվ թե պահանջեմ

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Թ Ց Ե Լ

(Փսալմ 1.)

Ա՛յ, կհոսի տոկայալսն գինին հիմա:

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ր

Ո՛չ, պարոնա յք: Աշքերիս մեջ հաւալա նայեք:
Ես տեսնում եմ՝ ձեր կարծիքով շատ ենք հիմար:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ա՛յ, ա՛յ: Սիրտ չեմ անի երբեք
Ծաղրել նման ազնիվ մարդկանց:
Դե շո՛ւտ, ասե՛ք ինձ ուղղակի
Ո՞ր գինին է ձեզ մոտ հարգի:

Ա Լ Ք Մ Ա Յ Ե Ր

Որք ասեք էլ ոչ մի հարց:

(Երբ արդէն բալտ աճցվեր փորված և խցանված են)

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

(Տարօրինակ շարժումով)

Վազի վրա՝ ընտիր խաղող
Այծի գլխին՝ սրգերի դեզ:
Փաշտ է վազը հիմա էլ թող

Փայտ սեղանը գինի տա մեզ,
Ով բնության մեջ խորանա,
Շատ հրաշքներ կտեսնի նա:
Այժմ հանեք խցանները, անո՞ւշ չի՞նի

Բ Ո Ւ Ո Ր Ը

(Վյաննեյր հանում են, և ամեն մեկի բաժակը լցվում է իւր
ուզած գինով)

Գինու աղբյու՞ր, հոսող գինի՞:

Ս Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ի Վ

Ոչ մի կաթիլ գետին չընկնի:

(Մի անգամ էլ են խմում)

Բ Ո Ւ Ո Ր Ը

(Երգում են)

Հրճվե՛նք ինչպես մարդակերներ,
Հրճվե՛նք ինչպես հինգ հարյուր խուլ:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ն

Փողովուրդը բացվեց, մի տես ո՛րն է կտնի դու:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Շո ս հե սնանդ էլ ո շ մի խոսք:

Մ Ի Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Յ Ե Լ

Լալիբ, հիմա ամբողջ շուրով կգան հանդես
Մարդկանց բարքերն ։ նասնական, աւթովդ տես:

Ջ Ի Ք Ե Լ

(Լմում է անգգուշորեն, գինին թափվում է հողին և բոցա
վտռվում)

Դժո՛խքն է սա հասե՛ք, կորա՛նք:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Յ Ե Լ

(Բոզը կախարդելով)

Քաղցրի կ տարերք, շուտ ս ո ղաղար:

(Հյուրեւիին)

Քավարան՛ի բո՛ցն է արդար

Ջ Ի Ք Ե Լ

Նա ձեզ վրա կնստի թա՛նկ:

Մեզ շգիտեք ձեզ ցույց կտամ:

Յ Ր Ո Շ

Թող մի փորձի երկրորդ սնգամ:

Ա Լ Թ Մ Ս Յ Ի Լ

Թող սուսուփուս կորչի, գնա:

Ջ Ի Բ Ե Լ

Պարոն, ինչպե՞ս հանդգնեցիր, մարդ իմանա,
Մեր գլխին խաղ խաղալ այսպես:

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Չալնդ գինու փտած տակառ:

Ջ Ի Բ Ե Լ

Ավելի սրճի շուտ քաշիր քեզ
Դու քո լեզուն այդ անսպասկառ:

Բ Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Բույրդ քամուն կտանք ճիմա:

Ա Լ Թ Մ Ա Յ Ե Ր

Ողակի եգից դուրս է քաշում մի խցան, և իսկույն բոց է
դուրս ժայթքում)

Իս վառվեցի

Զ Ի Ք Ն Լ

Զէ, սա կախարդ է իսկական
Վրա՛ տվեք. օրենքից դուրս է սրիկան

(Պատուկները հանած հարձակվում են Մեֆիստոֆելի վրա)

Մ Ն Տ Ի Ս Ց Ո Տ Ե Լ

(Հանդիսավար շարժուձևով)

Խո՛ւք, շրջապատի ռ,
Տեսիլքով պատիր
Ամեն շունչ և իր՛

(Մարդիկ զարմացած հայտում են իւ աւ)

Ա Լ Ք Մ Ա Տ Ե Ր

Որտե՞ղ եմ ես ի՞նչ շքնաղ վայր՛

Տ Ի Ո Շ

Սա ալգի շէ՛,

Զ Ի Ք Ն Լ

Հասած խաղողն է կախվել վար՛

Ք Ր Ա Ն Դ Ե Ր

*Տեսե՛ք, կանաչ գրկում հողի
Ի՞նչ ողկույզներ կան խաղողի:*

1 ո մ 1 Զիբելի էիթլ Մյուսները նույն ձևով են վարվում
և բարձրացնում են դաճակները)

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

(Ինչպէս վերևում)

*Մոլորութիւնն, կրկին սրանց աչքերը բա՛ց,
Թող իմանան, թե սատանան ի՞նչ խաղ խաղաց:*

(Պատասխի հետ շփանում է Բալորը էտ-ետ են գնում)

Զ Ի Բ Ե Լ

Ի՞նչ կատարվեց:

Ա Լ Թ Մ Ա Տ Ե Ր

Ինչպե՞ս:

Ֆ Ր Ո Շ

Մի՞թե քո քիթն էր սա:

Ք Ր Ա Ն Դ Ե Ր

(Զիբելիէն)

Ես էլ քոնն եմ բռնել, սահա:

Ա Լ Թ Մ Ա Յ Ե Ր

Ոտքից գլուխ ես ցնցվեցի: Այ քեզ հարված:
Աթոռ տվեք ընկնում եմ ցած

Ֆ Ր Ո Շ

Չէ՛, մի ասե՛ք, ո՞վ էր տեսել այսպիսի բան

Ձ Ի Ր Ե Լ

Իսկ ու՞ր շքվեց այն խարեբան:
Բռնեմ՝ միջից դուրս կհանեմ շունչն ու յոգին:

Ա Լ Թ Մ Խ Յ Ե Ր

Ես աչքովս տեսա, դռնից այս սլանդոսկի
Նա դուրս թռավ՝ հեծած տակառ:
Վա՛յ ինձ, կարծես ոտքերիս մեջ լցրին կապար:

(Շրջվելով դեպի սեղանը)

Գինին էրի՞ պիտի հասի, արե՛լ իմ աստված:

Ձ Ի Թ Ե Լ

Ամեն ինչ էլ տեսիլք էր սուտ

Ֆ Ր Ո Շ

Ես խմեցի թե՛ ինձ թվաց:

Բ Ր Ա Ն Դ Ե Ր

Ի սկ խաղո՞ղը: Մի՞թե դա էլ կեղծիք էր սուս:

Ա Լ Ք Մ Ա Ց Ե Ր

Թող այս բանը լինի վկա,
Որ էլ շասեք՝ հրաշք չկա:

Կ Ա Խ Ա Ր Դ Ի Խ Ո Ղ Ա Ն Ո Ց Ր

Յաճրիկ օջախի վրա դրված է մի մեծ կարաս
որ բարձրացող գոշորջու մեջ երևում են զանազան
կերպարանքներ: Կարծասյի մտռ նստած է մի էգ
կապիկ, շիրուխով խառնում է, որ նաշք չթափվի
մէ հեռու, ձագերի հետ նստած՝ տաքանում է արու
կապիկը: Պատերն ու սառաստաղը գարդարված են
կախարդական տարօրինակ առարկաներով

Տատատ: Սեթխատֆել

Յ Ա Ո Ւ Ս Ց

Խորշում եմ այս խենթությունից կախարդակասե
Կարծում ես, թի կապաքինվե՞մ
Թո՛հուբո՛հում այս ապական:
Խորհրդատուս ինչ որ ջադու՞ է դժնադիմ:
Իղբգոցով մի՞թե հրաշք կկատարի
Կթո՛քավի՞ արդյոք կրեք սասնյակ տարի:
Վա՛ր ինձ, եթե մտռելի չէ քեզ սվելին:

Ուրեմն՝ վե ոչ իմ հուսերին:
Բնությունը կամ այլ ոգի մի՞թե, ասա՛,
Չի հանճար՛լ դեռ բալասան:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Իմ քարեկամ, խելացի ես խոսում նորից
Կա բնական միջոց, հարկավ՛:
Բայց վեր է դա քո ուժերից,
Քո բանը չէ միջոցն այդ լավ:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Իմանալ եմ ուղում:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Խնդրեմ. միջոց է դա
Առանց փողի, բժշկության կախարդանքի:
Դուրս եկ բաց դաշտ՝ աշխատանքի,
Վարիր, ցանիր և, հավատա
Թե պարփակես քո միտքն ու քեզ
Շրջանակով աճուկ, շրնտրես այլ հանապաղ՛,
Պարզ կերակուր միշտ հաշակես,
Սնասունի կողքին ապրես անասնաբար,
Չհամարես զոհողությունն մի անհերքում,—
Պարարտացնել այն արտը, որ ինքդ ես հերկում:
Ինձ հավատա, ամենայով միջոցն է դա,
Ութսուն տարիդ ետ գցելու հնար կտա:

Տ Ո Ւ Մ Ց

Ես սովոր չեմ, և ինձ անհայտ է տակաւին,
Ինչպե՛ս պիտի գործել բահով:
Կյանքը անձուկ ինձ համար չէ ամենևին:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Ջադու է պետք, որ վինի մէջ գործն ապահով:

Տ Ա Ո Ւ Մ Ց

Բայց թե ինչու՞ ինչ որ ջադու,
Հլութը եփել չե՞ս կարող դու:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Ա, թե ժամանց կլիներ դա:
Լավ է՝ հազար կամուրջ կապեմ Արվեստ ու խելք
Քիչ են այստեղ, շեն գտնի ելք
Պետք է լինել համբերատար:
Տարիներով է շարշարվում մի հեզ ոգի.
Ժամանակն է խմորումը դարձնում զորեղ:
Հրաշքներ կան պահւած այստեղ,
Որ հայտնի չեն դեռ ոչ ոքի:
Սատանան ինքն է տվել դաս
Բայց չի կարող նույնը անել, ինչ էլ որ տաս

(ԿԼԵՊԱՆԻՆԵՐԻՆ ԵԿԱՄԻՍԻՎ)

Ի նշ գեղեցիկ սերունդ է, տե ս,
Ու ծառա է, սա՛ լ շախին

(ԿԵՆՊԱՆԻՆԵՐԻՆ)

Տառ ս/լ լհուն շեմ տե ստում Լու

Կ Լ Ե Պ Ա Ն Ի Ն Ե Ր

Քեֆ է կրկրն
Քոսով լույսով՝
Մխնեկույզով:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

Ի մ երկա՞ր է սովորաբար խրատեճանու՞:

Կ Ե Ն Պ Ա Ն Ի Ն Ե Ր

Այնքան ինչքան մեր թաթերն Լուք մենք տ ք: ցն ու Լ

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Ֆ Ե Լ

(Ֆառատին)

Քո կարծիքով ինչսլի ի՞ն է զուգն այս լնքուշ:

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Իս ավելի ալլասդակ բան տեսած շկամ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ո՛ւ, ինձ համար նրանց զրույցն այս փառացուշ
Որոնուծս ասուլիսն է, իմ բարեկամ:

(Կենդանիներին)

է՛յ տիկնիկնե՛ր սատանայի,
Ի՞նչ եք խառնում, շիմանայի՞՛:

Կ Լ Ն Դ Ա Ն Ի Ն Ե Թ

Ողբաւոնեքի զսիկ է սուս

Ս Լ Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ Ի

Շա՛տ չուրեր են դուրս ս սաւ

Ս Ր Ո Ի

(Սուտենում է ՄԼՖիստոֆելին, բժնում)

Խաղանք լսու զիւրցրու,
Ինձ հարստացրու
Իկ մի լավ տանեմ
Իս ուշքի կգամ,
Եթե այս անգամ
Շատ փող գրպանեմ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այս կապիկը որքա՛ն պիտի երջանկանար

Հոտո խաղալ թե իմանար:

(Այդ միջոցին կապկանագերը խաղում են ինչ-որ մեծ գեղի
հետ, գլորում սոսաջ)

Ա Ր Ո Ւ

Ո շխարհն որար
Միշտ վեր ու վար
Չնպում է, տի՛ս,
Ապակոս պես,
Ինքը՝ փխրուն
Մեջը՝ դատարկ,
Դրսից փայլուն,
Ներսից կրակ:
Ողջ եմ կրկին
Որդյա՛կ անգին,
Ե տ պահիր քեզ
Որ շմեռնես
Գունդ է կավի,
Կփշրվի:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ի՞նչ մաղ է դա:

Ա Ր Ո Ւ

(Ցած է իջեցնում)

Պարզ ցույց կտա,
Թե լինես գող:

Ի սգում է էգի մտ և մաղը տալիս է, որ նա (ի)

Հապա մի տե՛ս:
Գողին գիտես
Եւ անունը տա, չե՞ս կարու:

Ս Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

(Կրակին մատենալով)

Ի՞նչ աման է դրված երկար:

Ա Ր Ո Ւ Ե Վ Է Գ

Խե՛ղճ ապիկար
Ձի հասկանում, թե ինչ է սա,
Ի՞նչ աման է, կամ ի՞նչ կաթսա:

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Թի թա կենդանի, սրա՛ն մի տես

Ա Ր Ո Ւ

Հովհար տամ քեզ

Ար լուս նստեալ

(Մեթիստոֆելին լախարում 1 նստել)

Յ Ս Ո Ւ Ո Տ

(Որն այդ միջոցին հայելու առաջ կոնգեած մեթ մտտեմու
է, մերթ հեռանում)

Ի՞նչ երկնային դեմք է փայլում
Կախարդական այս հայելում:
Սե՛ր, շնորհի՛ր թեքող ինձ,
Այնտե՛ղ ինձ տար այս մութ հովտից:
Ա՛խ, թե այնտեղ ես համենի,
Թե մոտենալ հանդգնեի...
Ի՛նչ մշուշ է իջնում իսկույն
Այդ պատկերին շքնադափույն .
Շնարավո՞ր է նման կին:
Այս հոլանի մարմինն արդյոք
Խորհո՞ւրդն ունի ողջ երկնքի:
Երկրո՞ւմ էլ կա այսպիսի թույլ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Ի

Ի՞նչ խոսք, եթե աստված լին վեց օր տանջի
Հետո, վերջում, ինքը իրեն «սպրեա» կանչի
Պետք է, որ մի լավ բան դուրս գա:
Կուշտ նայիր, տես, ինչ հիմա կա:

Նեղ կընծայեմ տման մի գ սնձ իմ թանկագին
Երանի՛ այն երջանիկին,
Ո՛ր կունենաւ այդպիսի կի՛ն

Եւստար անընդհատ հայում է հայելու մեջ ՄԼՖիստոֆելը
յկարորին հենված իր հովնաւի հետ խաղալով՝ շարու-
նակում է խոսել)

Բազմե՛լ եմ ես, ինչպե՛ս արքա
Գա իստն կա, թագը շկա՛ւ

Կ Ե Ն Դ Ա Ն Ի Ն Ե Ը

Խաղան տարօրինակ շարժումնէւ անելով բերում, բարձ-
նայն աղաղակով ՄԼՖիստոֆելին լեռ տալիս մի թագ)

Քո բարի ձեռքով
Թագը սոսնձիր
Արլամբ, քրտինքով՛

Ո՛ր գգուօարար շարդում էն թագը և կտորները բռնած
ոստոստում)

Հրա շք գործեցիր
Տեսնում ենք, լսում,
Հանգերով խոսո՛ւմ

Յ Ա Ո Ւ Ս Ց

(Հայելու առաջ)

Վա՛ր ինձ, հիմա կխտնթանւմ

Մ Ն Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ն Լ

(Կլկողանիներին մատնացույց անելով)

Իմ գլուխն էլ է պատվում:

Կ Ն Ն Դ Ա Ն Ի Ն Ն Բ

Երբեմն անգամ
Մտքեր են ծնվում:

Յ Ա Ո Ի Ս Ց

(Ինչպես վերևում)

Հրդեհվում է կուրծքս արդեն,
Հեռանալի՞նք մենք երանի:

Մ Ն Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ն Լ

(Նախկին դիրքում)

Դե եկ ու մի՛ խոստովանիր.
Կապիկներն այս մի՞թե անկեղծ պոետներ չեն:

(Կաթսան, որն էգ կապիկն անուշադրության էր մատնել, սկսում է եռալ, փրփրել). (Քոցի մի ահագին շերտ է ժայթքում և նետվում ծխնելույզի մեջ Քոցն ի վառ սոսկալի գոռոցով ցած է իջնում կախարդումին)

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Հ Ի

Ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, փո՛ւ, կենդանի,
Ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ, քեզ մա՛հը տանի:
Կաթսան ինչու՞ շխառնեցիր,
Ինձ այրեցիր:

(Ֆուստին և Մեֆիստոֆելին նկատելով)

Ի՞նչ, հիմա ձեզ
Ցույց կտամ ես:
Ինչո՞ւ եկար,
Բաժին դառնաք
Վառ կրակի:

Եւ եփով կաթսայից կրակ է հանում, շարտում Ֆաուստի,
01 Մեֆիստոֆելի և կենդանիների վրա Կենդանիները հշում են)

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ը Ն Ե Լ

(Ղուֆի հովհարը շուտ է տալիս և հարվածներ տեղում
ամաններին)

Փշրեմ, ջարդեմ:
Նայիր արդեն,
Դես-դեն ընկան
Ճաշ ու աման:
Ա՛ն քեզ, կեռքի՛թ,
Խառնիր երգիդ...

(Կախարդունին կատաղած և սարսափահար ետ է
հաշվում)

Կամ խք ճիվաղ, շե՛ս ճանաչում
 Քո տիրոջը և ուսուցչին,
 Որն ուզենա, քեզ մի շնչում
 Կապիկներին հետ կշնչի:
 Կարմիր բաճկոն էլ շե՛ս հարգում:
 Աքաղաղի այս փետուրը ծանոթ չէ՞ քեզ
 Իմ դեմքը ես շեմ քողարկում,
 Անո՞ւնս տամ, որ ինձ հարգես:

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ն Ը Ր

Կոպտութիւնս ներիր, իմ տե՛ր:
 Բայց շեմ տեսնում ձիու ոտքեր:
 Զուլգ ազուսներն ո՞ւր են, շկան:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Լա՛վ, կներեմ, թշվառակա՛ն:
 Շատ օրեր են արդեն սահել,
 Ինչ մենք իրար շենք պատահել:
 Կուլտուրան է լափում աշխարհն այս քովանդակ,
 Սատանային էլ է առել հովանու տակ:
 Մոդելները հլուսխային էլ հարգի շեն,
 Պոզեր, պոլեր ու ճիրաններ շկան արդեն,
 Զունեմ, նայիր, ես ձիու ոտք:
 Կխանգարի դա մարդկանց մոտ:
 Արդեն քանի՛, քանի՛ տարի
 Փերն եմ խաղում ես օտարի:

Վ Ա Խ Ա Ր Գ Ե Թ Ա Թ

(Պարելով)

Պառազն ինչպե՞ս շխենթանաւ,
հկտ՛ր նորից, ի՛մ սատանաւ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ա՛՛ջ կին, այդպես ինձ շանվանես:

Վ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Է Թ

Ինչո՞՞, ի՞նչ վատ բան արի ես:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այդ անունը առակաների շարքն է անցել,
Բայց դրանից շեն լավացել մարդիկ բնավ
Չարը հերքել, բայց իրե՛նք են շար մնացել:]
Հիմա բարոն ինձ անվանիր, ավելի լավ
Իս պակաս շեմ ուրիշներից որպես ասպետ,
Արյամք էլ եմ ազնվական, գիտցիր, պառազ:
Իմ տոհմանիշն այս է, նայիր, միշտ էլ ինձ հետ:

(Անվայելուչ շարժում անելով):

Վ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Է Թ

(Անգուսպ քրջում է)

Հա՞, հա՞, մո՛տ է դա ձեր ոճին,
Նույնն եք՝ նախկին շաքաճճին:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Տառուտիւն)

Իմ բարեկամ, տե՛ս, թե ինչպե՛ս
Ջաղուի հետ պիտի վարվես:

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ւ Ը Ի

Ձեզ, պարոնայք, ինչո՞վ կարող եմ ծառայել:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Սանոթ հյութից գեթ մի գավաթ շխնայել:
Միայն հնից, առանց հոտի.
Տարիներն են կրկնապատում ուժը հյութի:

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ւ Ը Ի

Սիրով, ունեմ դեռ մի աման,
Մեկ-մեկ բերանս եմ քաղցրացնում:
Գարշահոտ է, հոտ չեմ առնում:
Մի քիչ կտամ ձեզ անպայման:

(Մեկուսի)

Տայց այս մարդը թե սովոր չի,
Գուցե իսկուչն շունչը փչի:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Թող լավագույնը բարեկամս բախտը փորձի
Բաժին հանիր պերճանքից քո խոհանոցի:
Շրջան գծիր, կախարդանքի խոսք ասա շուտ
Եվ տուր նրան մի գավաթ հյութ:

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Է Ի

(Տուօրինակ շարժումով շրջան է գծում և զուրմանալի ա-
սարկաներ դնում մեջը. Բաժակներն սկսում են զնգզնգալ,
կարսան ձայն է արձակում, և ստացվում է նվագ Հեռո բե-
ում է մի մեծ գիրք, կապիկներին Լաշում շրջանի մեջ, ստի-
պում որ բռնած պահեն գիրքն ու ջահը Ֆառուսին նշան է
անում, որ մոտենա)

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

(Մեֆիստոֆելին)

Ո՛ւ, ինձ ասա՛, ի՞նչ է միտքն այս հիմար խուղի,
Ի՞նչ միտք ունեն շարժումներն այս կատաղի:
Ծանոթ եմ ես արդեն այնքա՛ն
Գռեհկության, խաբեության:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Կատակ է սա ծիծաղելի,
Մի՛ եղիր շատ խստապահանջ բժիշկ է նա

Չհունածոսթյան իր տարբեր թող աս լիւսլի.
Որ վրկարար հյութն ամենի գորեղ գառնաւ
(Տասուտին ստիպում | մանկ շրջանի մեջ):

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ւ Հ Ի

(Գրքին է նայում և վերամբարձ քնով արտուսանում):

Ահա քեզ դուս
Մեկն արս տա ,
Նրկուսը պեն,
Եվ դու արդեն
Հարուստ ես, տե .
Չորսը կորցրու,
Յոթ-ութ գարձրոս
Դու հինգն ու վեց,
Ճիշտ ստացվեց
Տուսը շկա,
Ինը վկա:

Լեզուստակն սյու կախարդականն միշտ պետք կգա

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Այս պատուվը դառանցանքի մեջ է ասես:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ն Լ

Նրան երկար դեռ կլուես
Լեյդ | մբողջ գրքի ուղին

Ժամանակ շատ եմ սպանել, բայց զուր դարձայ
 Հակասութիւն է կատարյալ՝
 Անմատչելի թե հիմարին, թե՛ խելոքին:
 Իմ բարեկամ, այս արվեստը հին է ու նոր
 Այս է կարգը դարե ի դար
 Մեկ ու երեք, երեք ու մեկ տմենայն օր,
 Մոլորութիւն՝ ճշմարտութիւն դերում արգար
 Ուսուցանում, շաղակրատում են անարգել
 Ո՞վ կուզենա հիմարներին զուր տաարկել
 Դե, մարդ էլ միշտ հովտտում է լսած խոսքին,
 Մինչդեռ նաև դատել է պետք իմ թանկագին:

Կ Ա Խ Ա Ր Դ Ո Ւ Հ Ն

(Շարունակում է)

Ո՞ւմ է հայտնի
 Իմացութիւն
 Ուժը գաղտնի
 Նրա՛ն միայն
 Ով չի խորհում
 Չի մտորում:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ի՞նչ է ասում բառերով սին
 Կայսրի իմ սիրտը հիմա
 Կարծես հարյուր հազար հիմա
 Ճամարտակում են միս սին:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Բազ է, բազ է, օ՛, Սիրի լա սքանչելի,
Հմպելիքո այստեղ բեր շուտ
Եվ շնորհրդ բարեկամիս գազաթէ լի.
Վնաս չի տա նման մի հյուսի:
Փորձված մարդ է բաղմաստիճան.
Կուլ է տվել շատ ու շատ բան:

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Հ Ի

(Բաղմարիվ ձևականություններ ցուցադրելով, ըմպելիք գա-
վարով մեկնում է Ֆաուսաին. Սա գավարը մոռեցնում է բե-
րանին Բաբակ բոց է բարձրանում):

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Մինչ մրուրը, ի՞նչ ես սպասում,
Խմի բ, և թող սիրտդ բերկրի,
Սատանային «դու» ես ասում
Եվ սուկո՞ւմ ես շիթից հրի

(Կախարդուհին ջնջում է շրջանը Ֆաուսաը դուրս է գալիս)

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Հիմա գնանք, մի՛ ուշացնի

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Հ Ի

Զեր լմածք անուշ լինի

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Կախարդումուն)

Ինչ լավութիւն կանեմ արդեն: Ինձ անպայման
կհիշեցնես, երբ գիշերը գա Վալպուրգյան:

Կ Ա Խ Ա Ր Գ Ո Ի Ը Ր

Այստեղ կա երգ, երգեր մեկ-մեկ
Ավելի լավ կապաքինւիք:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Ֆաուստին)

Գնանք արագ. պետք է քրտնես,
Որ թափանցի այդ հյութը ներս՝
Ողջ մարմնիդ մեջ: Այնուհետև
Թրև կգաս, անհոգ, թեթև,
Շուտով կզգաս, որ քո սրտում
Կուպիզոնն ի՛նքն է թփրտում:

Տ Ա Յ Ի Ս Տ

Թող հայելուն նայեմ... Ավա՛ղ,
Դեմքն այն կնոջ շա՛տ էր շքնաղ:

Օ Ն Տ Ի Ս Տ Ի Տ Ն Լ

Ո՞չ, կտեսնես կանանց շուտով
Ծ՛վ իրական, և՛ սիրաթով:

(Կամացուկ)

Հյուսիսը իմիր, և քո յաչքին
Հեղինե է ամեն մի կին:

ՓՈՂՈՑ

Տառատ Մարգարիտան՝ անցնում է նյաւ մտտով:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Լ մ շքևաղ օրհորդ, արգյոք հանգգնե՞մ
Ձեր թեկից բռնել, ձեզ ուղեկցել տուն:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Չքնաղ շեմ, պարոն, և օրհորդ էլ շեմ,
Կգնամ, պետք չէ ինձ ուղեկցություն:

(Խույս է ապլիս և ճեռաճում)

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Գեղեցի՛կ է նա, երկինքը վկա,
Նմանը դեռ ինձ պատահած չկա:

Որքան է պարկեշտ, որքան ամոթխած
Կ'նշ անմեղունակ հեզնանքով պոռթկաց
Մինչ վերջն աշխարհի ինձ միշտ կգերի
Քոցը շուրթերի, լույսը այտերի
Աչքե՛րն էր այնպես նա վար խոնարհում
Ի՛նչ խոր դրոշմվեց սրտիս խորքերում:
Պատասխանը կարճ, բայց, խիստ էր այնքան
Սքանչելի՛ք է նա անզուգական:

(Հայտնվում է ՄԼՖիստոֆելը)

Լսիր դու պիտի ի՛կ մտերմացնես:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ո՞ր սղթկա հետ:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Նս գնաց այսպես:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ա՛խ, ահա թե ինչ: Հենց նոր քահանան
Թողություն տվեց նրա մեղքերին:
Ծս լսում էի հպված աթոռին:
Իսկական տիպար անմեղ հեզության
Խոստովանության կարիք էլ շունի:
Ի ուրս է ոլորտից իմ իշխանության:

Տ Ա Ո Ւ Ս Յ

Տասնչորս տարին անցած կլինի:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Խոսում ես պագշոտ այն Հանսի նման,
Որ ամեն ծաղիկ ուզում է պոկել,
Դյուրին կարծելով՝ խախտել անարգել
Հիմքերը պատվի, առաքինության:
Միշտ շի ունենում դա վախճան հաջող:

Տ Ա Ո Ւ Ս Յ

Պարոն մագիստրոս, խրատները թող
Եվ օրենքներով գլուխ մի՛ տանի:
Ասում եմ ահա, էլ ո՛չ մի հերքում
Այդ պարմաճուհին քաղցր ու գեղանի
Թե շհայտնվի այսօր իմ գրկում,
Կեսգիշերն ընդմիշտ մեզ կբաժանի:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Լավ կշռադատիր. այդ գործի համար
Գեթ երկու շաբաթ ժամանակ է պետք,
Որ մի օր փոսեմ պատրվակ հարմար:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Յոթ ժամ համբերող լինեի, երբեք
Չէի դիմի քեզ՝ մի սատանայի,
Որ այս էակին շուտ տիրանայի:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Դատում եք արդեն ֆրանսիացու նման,
Խնդրում եմ, այդպես մի հուսալքվիք:
Ի՞նչ հաճոյք՝ իսկույն վայելել մի բան
Որկար չի տևի բերկրանքը երբեք:
Լիլ բան՝ տիկնիկին հույս տալ անդադար
Շշնջալ դատարկ խոսքեր սրտագին,
Քիչ-քիչ մոտեցնել ձեր նպատակին,
Ինչպես շատ ու շատ գրքերում օտար:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Առանց գրա էլ ունեմ ախորժակ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Արդ, մի կողմ թողնենք զայրույթ ու կատակ:
Գիտեմ, ջանքը մեր կանցնի ապարդյուն,
Եթե այս դործում շտապենք այդքան:
Գրոհով տիրել չքնաղ աղջկան
Հեշտ չէ. պետք է մեզ խորամանկութունս:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ն

Երբ քան բեր նրա մոտից ինձ համար,
Այդ հրեշտակի ննջարանն ինձ տար,
Գեթ մի թելը բեր նրա կրծկալի,
Թեր քույպայի կապն իմ սիրեցյալի:

Ը Ե Ն Ի Օ Տ Ո Ն Ե Լ

Որ դուք համոզվեք, թե ես հիրավի
Փրկի՞չ բաշատան կգտնեմ ցավի,
Եկեք շիրքնեք էլ ոչ մի վայրկյան
Եվ ձեզ նրա մոտ տանեմ անպայման

Ն Ա Ո Ւ Օ Տ

Նրան կտեսնեմ ու կտիրանա՞մ:

Մ Ե Ն Ի Օ Տ Ո Ն Ե Լ

Ո՛չ, հարևանի տանն է այս անգամ:
Նրա շնչով լի սենյակում իոթրիկ
Կարող եք տրվել հոգով երջանիկ
Ձեք երազներին, վալեիքին գալիք

Ն Ա Ո Ւ Օ Տ

Քնա՞նք:

Մ Ե Յ Ի Ո Տ Ո Յ Ե Լ

Վաղ է դեռ, պետք է համբերել

Տ Ա Ո Ի Ո Տ

Դ՛նժու կճարես դու նրա համար

(Գնում է)

Մ Ե Յ Ի Ո Տ Ո Յ Ե Լ

Հալ միտք է ձեզ բախտ կարող է բերել
Իս գաղտնարաններ գիտեմ անհամար,
Որտեղ շատ հնուց պահվում են գանձեր
Գնամ, որ գտնեմ ցանկացածը ձեր

(Գնում է)

ԵՐԵԿՈ

Փոքրիկ, մաքուր սենյակ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Մազերը հյուսելով և կապելով)

Ա՛խ, ես հիմա ի՞նչ շէի տա,
Եթե միայն ասեին ինձ՝

Ո՛վ էր պարոնն ինքնավստահ:
Գուցե և շատ հայտնի տոհմից
Նա չէր վարվի հանդուդն այդքան,
Թե չէինքր ազնվական:

(Դուրս և գնում)

Մեֆիստոֆել· Ֆաուստ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Ջ Ե Լ

Կամա՛ց, կամա՛ց, դե, մտիր ներս:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

(Փոփր-ինչ լստ մնալով)

Մենակ թող ինձ, խնդրում եմ քեզ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Ջ Ե Լ

(Շուրջը դիտելով)

Ի՛նչ խոսք, այսքան մաքրասեք չէ ամեն աղջիկ:

(Հեռանում է)

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

(Շուրջը նայելով)

Քեզ օրհնութիո՞ւն, իրիկնային մշուշ քաղցրիկ,
Քե՛զ, որ իմ այս սրբավայրն ես պատում քողով:

Սիրտս լցվիր, սիրո՛թ Թախիժ,
 Դու, որ ծարավդ ես հագեցնում հույսի ցողովո՞ւ
 Անդորրության շունչն եմ զգում ամեն կողմից,
 Եվ մաքրություն, և՛ գոհություն
 Անշուք մի խուց, աղքատ մի տուն,
 Բայց ինչպիսի՞ երջանկություն:

վում է մահնակալի մոտ դրված կաշվե թիկնաթոռին)

Օ, ընդունի՛ր ինձ գիրկդ բաց, ինչպես խաղաղ
 Նախնիներին՝ մշտի պահին թե խնդության:
 Պապենական այս դահի շուրջ ինչքա՞ն է, ա՛խ,
 Մանուկների փունջը կախվել զվարթաձայն:
 Շնորհապարտ տոնածառի համար՝ մի օր
 Իմ սիրելին իր մանկական այտերն է լի
 Գուցե հպել նահապետի ձեռքերին շոր
 Շուրջս ողիդ է սավառնում տեսանելի,
 Զքնա՛ղ աղջիկ, ողին անդորր այս գոհության:
 Օ՛, այդ ոգին հուշում է քեզ միշտ մոր նման,
 Որ սեղանին սփռոց գցես մաքո՛ւր, մաքո՛ւր
 Ու նախշածև ավազ ցանես տան հատակին:
 Օ՛, քնքո՛ւշ ձեռք աստվածային, հյուղը տխուր
 Դու կդարձնես արքայությո՞ւն մի երկնային:
 Այստեղ..

(Բարձրացնում է մահնակալի վտազույրը)

Այս ի՞նչ սարսուռ սլատեց սիրտս հանկարծ:
 Կուզենայի ես ժամերով մնալ կանգնած

Ո՞վ բնութիւն, այս հողեղեն հրեշտակին
 Այստեղ ես գու տվել երազ, հղկել հոգին:
 Հեզ կրծքի տակ հուրը կյանքի՝
 Ննջել է այն մանկիկն այստեղ
 Եվ մաքրությամբ սուրբ խայտանքի
 Ծաղկել աստժո տիպարն անմեղ:
 Իսկ դո՞ւ Քեզ ի՞նչն այստեղ բերեց:
 Տանջում է ինձ հուզումն անկեղծ
 Ի՞նչ ես ուզում, սրտիդ վրա ի՞նչ քար ընկավ,
 Թշվա՛ռ Տառւտ, շեմ ճանաչում ես քեզ բնավ
 Կախարդված շե՛մ. այստեղ եկա
 Ես անցողիկ զվարճության,
 Սակայն սիրո անուրջների գիրկը ընկա .
 Մի՞թե մարդու տենչն էլ քամու խաղ է միայն:
 Թե ներս մտնեի այս վայրկյանին, արդյոք ինչպե՞
 Կզղջայիր քո անպատկառ ձգտման համար,
 Մե՛ծ կնամոյ, ինչքա՞ն փոքր կզղայիր քեզ,
 Ծրբ նրա դեմ ծունր իջնեիր խոնարհաբար:

Մ Ե Ց Ի Վ Տ Ո Ց Ե Լ

(Ներս մտնելով)

Քայիս է նա, շտապեցեք:

Տ Ա Ո Ի Ս Տ

Ը՛նչո՞ւրս, դո՛ւրս, այստեղ լեմ գա երբեք

Մ Ն Ն Ի Օ Տ Ո Ն Ն Ի

Սերել եմ տուփ մի հաղվագչի՝
Սանր է կարծես բավականին
Պահարանում թաքցրեք շուտ
Սա խելքահան իսկույն կանի
Այս տուփի մեջ լավ բաներ կույ
Խաղալիքներ անզուգական
Միշտ երեխա է հրեխան

Ն Ա Ո Ւ Ո Յ

Պե՞տք է արդյոք

Մ Ն Ն Ի Օ Տ Ո Ն Ն Ի

Հարցնո՞ւմ եք դեռ
Գուցե դո՞ւք եք ուզում դ սոնալ այս տուփին տեղ
Տամ լավ խորհուրդ, ձե՛րդ տարփանք
Մի՛ սպանեք ժամերն իմ թանկ
Մի՛ շարշարեք ինձ այս գործում
Ձեզ ընչաքաղց լեմ էլ կարծում
Դ՛ուխ չարդում, ձեռքերու եմ ես մտշում սյսքան,

Ես իր դնում է պահարանի մեջ և կողպե՛մս վ ամուս (իակում)

Որ դեռատի այն աղջկան
Ձեր հսկողիս սե՛ր, սե՛ր ներշնչե՛մ

Իսկ այդ բանին նայում եք դուք
Այնպես, կարծեք ձեզ լսարան պիտի կանչեմ
Կամ մարմնացած, գորշ ու տաղտուկ՝
Ձեզ տանջելու հիմա կդան
Ֆիզիկան, մետաֆիզիկան
Շո՛ւտ հեռանա նք:

(Հեռանում են)

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Լապտերը ձեռքին)

Խեղդվում է մարդ. ինչքա՞ն է տոթ,
Թեև այսքան տաք չէ դրսում:
Ինչո՞ւ եմ ես այսպես ուզում՝
Մայրս գա տուն, լինի ինձ մոտ:
Ինձ սարսուռ է պատում այնպես
Ինչքա՞ն անխելք վախճուկն եմ ես:

(Սկսում է երգել, նանելով զգեստը)

Մինչև շիրիմ հավատարիմ
Մի թագավոր կար թուլում:
Կինը սիրած մահից առաջ
Ոսկե թաս է հուշ թողնում:

Նվիրական թասով արքան
Նստում է միշտ խնջույթի

Տխուր խմում, սրտից քամում
Այրող շիթեր արցունքի:

Կյանքն է անցնում Գահն է հանձնում
Իր տերության ժառանգին
Տալիս գանձեր ու քաղաքներ
Բայց ոչ թասը իր անգին:

Մեռնող արքան վերջին անգամ
Ապարանքում ծովափնյա,
Շուրջն ասպետներ, պայազատներ
Խրախճանում է ահա:

Անգոր ու ծեր՝ ելնում է վեր,
Հյուսն է խմում նա կյանքի
Եվ սրբազան գավաթն իր այն
Խորքը նետում հորձանքի:

Ջրով լցվում, ծովն է սուզվում
Ու կորչում է թասն անհետ,
Արքան ջրին նայում լռին,
Աչքն է փակում առհավետ

Պագում է պահաբանը, որ զգեստը կախի, և նկատում է զար-
դատուփր)

Այս ի՞նչ տուփ եմ այստեղ տեսնում
Փակ էր դուռը պահարանի

Այս լուր յրաշք Բայն ելանի
 Մարդ իմանար՝ ի՛նչ կա ներսս 1
 Մեկը գուցե գրավ դրել
 Ու մորիցս փող է ինդրել
 Բանալի կա տուփից կախված
 Բաղեմ, նայեմ գեթ մի անդամ
 Ինչե՛ր շկան, տե՛ր իմ աստված
 Նման բաներ տեսած չկամ:
 Զա՛րդ: Սրտենով բարձր դաս/
 Կինն էլ կելնի մեծ հանդեսի
 Վայե՛լ է ինձ այս նուրբ շղթան,
 Ո՛ւմն է հրաշքն այս աննման

(Զուգվում է և կանգնում հայելու առաջ)

Կիևդերն ի՛մը թե լինեին:
 Զարդն ա՛յլ տեսք է տալիս մարդուն
 Մատաղ հասակ, գեղեցկութուն
 Զո՛ւր են . Գրանք վատ չեն, հարկա՛մ
 Բայց որ փայլեն ավելի լավ
 Կարեկցում են մեզ գովելիս
 Փողն է կանչում,
 Փողն է տանջում
 Ռոյոր մարդկանց Վա յ խելուերիս

ՋԲՈՍԱՆՔ

Խառատը մտախոհ հառ ու առաջ է քայլում
Մոտենում է Մեֆիստոֆելը՝

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Սերժված սիրով և դժոխքով երդվում եմ ես
Սուսնդ նզովքի խոսք եմ փնտրում ցասման խոսքեր

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Ի՞նչ է եղել, ի՞նչն է այդքան զայրուցյալ քեզ
Ես նման դեմք չեմ տեսել դեռ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Սատաճաղի գիրկը ես ինձ կոռուարկեի,
Քե սատանա ճի՛նեի:

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Խելագարվել ես անպատճառ
Վայել է քեզ պոռթկումն այդ շուր

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Պատկերացրեք, դարդատուփն է Գրեթիսենի
Շափշտակել մի քահանու

Աղջկա մայրն ասով գազտնի
 Մոտն է վազել, որ ամեն ինչ պարզ իմանա:
 Կինն ունի նուրբ հոտառութիւն
 Ավետարան է միշտ կարդում ոչ ապարդիւն
 Հոտոտում է նա անդադար,
 Թե ի՛նչն է լար, ինչն է արդար
 Կռահել է, որ մեր տուփից
 Փորձանք կգա: Գոչել է նա
 — Դո՛ւստր իմ, պետք չէ մեզ գանձը պիղծ:
 Թող հոգուդ մեղք շծանրանա:
 Եկ նվիրենք Աստվածածնին,
 Որ մանանա տա երկնային:
 Խոթովել է Մարգարիտան. ինչո՞ւ նայել
 Գտած ձիու ատամներին:
 Ով նման գանձ չի խնայել,
 Անաստված չէ ամենևին:
 Իսկույն եկել է քահանան:
 Կռահելով ամենայն բան,
 Ասել է գոհ. «Ճիշտ եք վարվել նա կշահի
 Ով միշտ իրեն մոլութիւնից հեռու պահի
 Հայտնի լինի ամենեցուն,
 Որ լա՛վն է շատ ստամոքսը եկեղեցու
 Երկրներ է նույնիսկ մարսել
 Եվ անվթար, պետք է ասել:
 Կայքն անարդար, ո՛վ հողածին,
 Կմարսի լոկ եկեղեցին»:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ծրկուլթ է սովորական.
Նույնն են անում հրեան, արքան:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Հետո վերցրել է քահանան
Շղթա, ճարմանդ, ապարանջան,
Չի էլ եղել շնորհակալ, տե՛ս ազահին.
Կարծես նրան ընկույզ էին տվել մի բուռ:
Արքայութուն է խոստացել նա երկնային,
Մայր ու աղջիկ հրճվել են լուռ:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Իսկ Գրեթխենը...

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Նստած վհատ՝
Մորմոքում է զօր ու գիշեր.
Մտքում անհայտ զարդերն են դեռ,
Նվիրողը՝ ավելի շատ:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Սիրեցյալս տանջվում է դեռ:
Նրա համար բեր նոր զարդեր
Շատ շէր շքեղ տուփն առաջին

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Է

Ո՛ ձե՛ր աշփին ամեն ինչ էլ հեշտ է լնչին

Ն Ա ՈՒ Ս Տ

Քեզ տամ խորհուրդ. պիտի կառչես

Դու կնոջից հարևանի:

Տես, սատանա, քեզ շպահես փալասի պես

Էտիր նոր տուի ինչ էլ լինի

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Է

Հա՛վ, ի սրտե, ողորմա՛ծ տեր:

Ն Ա ՈՒ Ս Է

(Գնում է):

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Է

Սրա պես խենթ մի սիրահար

Իր ժամանցի, աղջկան դուր գալու համար

Կույրի արև յուսին, սաստղեր

(Գնում է)

ՆԱՐԵՎԱՆՈՒՀՈՒ ՏՈՒՆՐ

Մ Ա Ր Ք Ա

(Միայնակ)

Իմ ամուսնուն աստված ուերի
լավ չի վարվել ինձ հետ երբեք
Թափառում է աշխարհով մեկ
Ինձ թողնելով որբևայրի
Ձեմ վշտացրել Գիտե աստված
Որ սիրել եմ նրան սրտանց

(Լալիս է)

Վա՛լ ինձ, գուցե էլ ետ շգա,
Մահվան մասին լուր էլ չկա...

(Գալիս է Մարգարիտան)

Ե Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Տիկին Մարթա

Մ Ա Ր Ք Ա

Ի նշ, Կրե թելիսն

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Սալվում են իմ ծնկներն աշղեն
Պահարանում այսօր տեսս

Մի նոր արկղ եք նոսրայա,
Ավելի շատ զարդ կա միջին,
Քան արկղիկում այն առաջին:

Մ Ա Ր Ք Ա

Մորդ շասես նա անպայման
Կվազի նոր ապաշխարման

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ա՛խ, լա՛վ նայեք, ա՛խ, տե՛ր աստված:

Մ Ա Ր Ք Ա

(Ձուգելով Մարգարիտային)

Օ՞, բախտավո՛ր դու արարած...

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ափսո՛ս, որ շեմ կրի սրանք ոչ փողոցում
Ու ո՛չ էլ մեր եկեղեցում:

Մ Ա Ր Ք Ա

Գիշեր ու զօր հո տանը շե՛ս
Ինձ մոտ կգաս զուգսերով նոր,
Հայեչու դեմ կուշտ կշրջես,
Կուրախանանք մենք ամեն օր:

Երբ գա առիթ, երբ տոն լինի,
Թող մի բան էլ դառնա հայտնի
Ասեմք մի օղ կամ թե շղթա:
Կասկածանքի տեղիք չի տա:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո՞վ կարող էր երկու արկղիկ նվիրել մեզ:
Այստեղ վատ բան կա թաքնված:

(Դուռը բախում են)

Հո մայրս չի՞ տե՛ր իմ աստված

Մ Ա Ր Թ Ա

(Դուան «աշխից» դուրս նայելով)

Օտար մարդ է: Համեցեք ներս:

(Հայտնվում է Մեֆիստոֆելը)

Մ Ն Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ես կանանցից պիտի խնդրեմ ներողութուն

Որ անկաշկանդ մտնում եմ տուն:

... գալից եա է քաշվում՝ Մարգարիաային նայելով)

Այս տանը ինձ տիկին Մարթա Շվերթլայնն է պետք:

Մ Ա Ր Ք Ա

Ծա եմ, պարունու ի՞նչ կա, տսեք

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Կամսացուկ՝ Մասրայիև)

Ճանաչեցի ձեզ այս անգամ
Օրիորդն է ձեզ եկել այցի,
Իսկ ես եկա, խանգարեցի
Քաշից հետո ձեզ մոտ կգամ

Մ Ա Ր Ք Ա

(Բարձրանայիև)

Ա՛յ քեզ հրաշք, մանկի կ, մի տե ս
Օրիորդ կարծեց պարունը քեզ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ա իս, հասարակ սղջիկ եմ ձս
Բարեսիրտ է պարունն այնպես
Իմը չէ զուգսն այս գեղեցիկ

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Բանը միայն զարդերը չեն
Այլ հայացքը և կեցվածքը ձեր լուսցիկ
Ուրախ եմ շատ, որ կարող է ի ինչ ու սրգեն

Մ Ա Ր Ք Ա

Բերել եք ինձ դուք ինչ-որ յո՛ւր

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ն Ե Լ

Կուզենայի ձեզ ուրախ լուր հայտնել իրավ,
Բայց թե... հուսամ՝ խոսքիս համար չեմ զղշալու:
Չեր ամուսինն իր կյանքը ձեզ բաշխեց մեռա՛վ:

Մ Ա Ր Ք Ա

Մեռա՛վ: Խեղճ սիրտ հավատարիմ .
Կորած եմ ես մինչև շիրիմ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ա՛խ իմ հագյա կ, մի՛ տանջվեք զուր

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ն Ե Լ

Պատմությունս ահա տխուր:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Չէի ուզի ճաշակել սեր
Կորուստը ինձ կկործաներ

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ն Ե Լ

Խինդը վշտից, վիշտն է խինդից միշտ անբաժան

Մ Ա Ր Ք Ա

Որտե՞ղ էր նա վերջին պահին

Մ Ե Ձ Ի Մ Տ Ո Ձ Ե Լ

Թաղվեց գրկում Պաղուայի,
Անտոնիոսի մոտ սրբազան:
Օրհնյալ հողում է նա հանգչում՝
Հավերժական սառը մահճում

Մ Ա Ր Ք Ա

Իսկ ի՞նչ ասաց ի՞նչ պատվիրեց:

Մ Ե Ձ Ի Մ Տ Ո Ձ Ե Լ

Խնդրանքը շատ ծանր է ու մեծ.
Խնդրեց, որ տաք երեք հարյուր ճոխ պատարագ:
Ուրիշ ոչինչ գրպաններս ահա դատարկ:

Մ Ա Ր Ք Ա

Ինչպե՞ս, ոչինչ չի՞ թողել ինձ:
Արհեստավոր աշակերտն իսկ իր պարկի տակ
Մի քան պահում, պահպանում է ի հիշատակ,
Թեկուզ մուրա, տանջվի քաղցից:

Մ Ն Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Ե Լ

Տիկին, ես էլ ցավում եմ շատ,
Միայն թե նա փող վատնող չէր,
Ողբում էր, որ ունի մեղքեր,
Որ իր հանդեպ քախտն է ժլատ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ա՛խ, դժբա՛խտ են մարդիկ այնքան
Նրա համար ես կաղոթեմ:

Մ Ն Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Ե Լ

Արժանի եք թագ-ւյսակի ամուսնական,
Մանկի՛կ պարկեշտ ու քնքշադեմ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ա՛խ, ո՛չև վաղ է դա ինձ համար:

Մ Ն Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ն Ե Լ

Մի՛ ունեցեք դեռ ամուսին, այլ սիրահար
Ով ձեզ գրկի, կասեմ անկեղծ,
Կճաշակի երկնի շնորհն ամենամեծ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Դա խորթ է մեր ստվորույթին:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ս Լ

Խորթ է, թե ոչ, բայց կարգ է հին:

Մ Ա Ր Թ Ա

(ազ, պատմեցե՛ք

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Մահվան մահճի մոտ էի ես:
Նեխած հարդ էր տակը, բայց նա
Մեռավ որպես քրիստոնյա.
Իր մեղքերն էր զղջում այնպես:
«Ծս ինձ պիտի ատեմ,— հեծում էր դառնագին
Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ ես լքեցի արհեստ ու կին:
Ա՛խ, հիշելն իսկ մահ է ասես .
Գեթ կինս ինձ ներեր, հետո մեռնեի ես»:

Մ Ա Ր Թ Ա

(Լաց լինելով)

Խեղճ, բարի՛ մարդ: Ծս վաղո՞ւց եմ ներեչ նրան

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

«Թեև կինս էլ շատ մեղք ունի, գիտե աստված»:

Մ Ա Ր Ք Ա

Ո՞րտ է, Ինչպե՞ս: Կեղծել անգամ եզրի՞ն մահվան:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Զառանցում էր հողեվարքի մեջ, անկասկած:
Հետո ասաց. «Ծրքեք պարապ չեմ նստել դեռ
Վստատակել եմ ես ավուր հաց, երեխաներ,
Բայց թե կինս ինձ չի թողել, որ հացն էլ շո՞ր
Հանգիստ ուտեմ գոնե մի օր»

Մ Ա Ր Ք Ա

Ինչպե՞ս է իմ սերն ուրացել, բարքս ազնիվ,
Զարչարանքս, որ կրել եմ գիշեր ու տիվ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ո՞չ, հիշում էր, միշտ էլ կալիք նրա սրտում
«Ծրք Մալթայից մի օր ընկա ես ճանապարհ
Ինչպե՞ս էի ջերմ աղոթում
Իմ կնոջ ու որդոց համար:
Ծրկնի կամքով ճանկեցինք մի թուրքական նավ
Բեռնավորված ճոխ գանձերով մեծ սուլթանի:
Քաջությունը ստացավ իր վարձն արժանի,
Ինձ էլ արդար բաժին հասավ»

Մ Ա Ր Ք Ա

Ի՞նչ, թաղե՞լ է դանձը մի տեղ

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Իա նույնն է, թե քամի որսաքա
Երբ շրջում էր նեապոլում, այդ ժամանակ
Նրան սիրեց ինչ որ օրիորդ շքնաղագեղ
Եվ նա մինչև շունչը վերջին, մինչ դերեզման
Երանությամբ վայելեց սեր անդավաճան»

Մ Ա Ր Թ Ա

Ա՛խ, սեփական զավակների կողոպտիչ գող,
Չաղդեց նրա վարքի վրա ամոթալի
Ո՛չ հոգս ոչ էլ ձախորդություն աղետալի

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ա յ, հողի տակ դրա համար հանգչի նա թող,
Ես լինեի ձեր փոխարեն,
Կպահեի մի տարի սուդ,
Հետո նոր դանձ կփնտրեի անարտասուք

Մ Ա Ր Թ Ա

Ա խ, տե՛ր աստված, հիմա արդեն
Ես չեմ ճարի նրա պես մարդ այս աշխարհում,
էլ նրա պես անուշ ապուշ ես չեմ ճարի:
Ամենից շատ թրև գալ էր խեղճը սիրում,
Ուրիշների գինին, կանանց ուրիշների
Եվ անիծյալ ինչ-որ խաղել

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Ահա թե ինչ: Դա վատ չէ դեռ
Եթե նույնն էլ թույլ տար նա ձեզ
Կարելի էր ապրել այդպես:
Կերդվեմ՝ վատ քան մենք շենք անի,
Եթե իրար տանք մատանի:

Մ Ա Ր Ք Ա

Օ . պարոնք կատակներ է սիրում անհող

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

(ԻՆԸՆԻՐԵՆ)

Շո՛ւտ, հեռանամ, շո՛ւտ, թե չէ սա
Սատանա էլ գուցե որսա:

(Գրեթխենին)

Իսկ ինչպե՞ս են Ձեր որտալին գործերն արդյոք:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Պարո ն, ի՞նչ եք ուզում ասել

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Մանկի՛կ անմեղ

(Բարձրաձայն)

Մնաք բարո՞ւյ՛:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Գնաք բարո՞ւյ՛:

Մ Ա Ր Թ Ա

Սպասեցե՛ք:

Ապացուց է այս գործում սլետք.

Ամուսինս ինչպե՛ս մեռավ, ե՛րբ և որտե՛ղ:

Ոչ մի քանում կարդ ու կանոն չեմ անտեսում

Կուզենայի լուրն այդ կարդալ և հանդեսում:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այո, տիկին, քայց եթե կա երկու վկա,

Ճշմարտութիւնն է հաստատվում, կասկած չկա:

Ես մի ընկեր ունեմ ազնիւ, կուզեք՝ քերեմ

Դատ-դատաստան արեք, խնդրեմ:

Գնամ կանչեմ:

Մ Ա Ր Թ Ա

Օ՛, լավ կանեք:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Օրիորդն այստե՞ղ պիտի լինի: Խոսենք ազատ
սա լազն է շատ, աշխարհ տեսած երիտասարդ
Ընտիր ասպետ: Նրան դուք շատ կհավանեք:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Պարոնի մոտ կկարժեմ ամոթահար:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Արթայից էլ մի՛ քաշվեք դուք, շունեք պատճառ:

Մ Ա Ր Ք Ա

Իմ պարտեզում երեկոյան
Ձեզ կսպասենք մենք անպայման

ՓՈՂՈՑ

Ֆառուտ, Սեֆիստոֆել

Տ Ա Ո Ի Ո Տ

«ը, ի՞նչ եղավ, կարողացա՞ր գործը հարթել

Ս Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Կրա՛կ եք դուք կտրել, օհո՛ւ,
Շուտով, ձերն է Գրեթխննն արդեն
Մարթայի մոտ կհանդիպեք այս երեկո
Փորձանք է կինն այդ անիրավ՝
Ոտքից-գլուխս անշու, կավատ:

Ն Ա Ս Ե Ս Տ

Ավելի լավ:

Մ Ե Ն Ե Ս Տ Օ Ն Ե Ա

Բայց թե աչստեղ մի բան կա վատ,
Գրա սիրտը պիտի շահենք:

Ն Ա Ս Ե Ս Տ

Արժե՞ հարկավ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Է

Պիտի ճարենք վավերագիր օրինական,
Որ ամուսնու ընդմիջտ շոված անդամներին
Պաղուան է իրոք տվել սուրբ հանգրվան:

Ն Ա Ո Ի Ս Տ

Խելացի միտք: ՄԼկնեղն է մեր գործն առաջին:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Sancta Simplicitas! Ինչո՞ւ կարիք չկա
Զիմանալով նույնպես հեշտ է լինել վկա

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Ուրեմն՝ վերջ, եթե չկա ուրիշ հնար:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ջ

Ահա՛ թե Դուք ինչպիսին եք, սրբազան ալր!
Մի՞թե ելրեք չեք տվել կեղծ վկայութուն:
Ի՞նչ է աստված, ի՞նչ է աշխարհ ու բնություն,
Ի՞նչ է աշխարհն իր ընդերքում բովանդակում,
Կամ ի՞նչ ոսնի մարդն իր գլխում, սրտի խորքում—
Մի՞թե սա չեք մեկնաբանել անզուսպ կրթով,
Բաց ճակատով, խիզախ հոգով:
Մինչդեռ եթե Դուք խորանաք և ճիշտն ասեք,
Դրանց նույնքան եք իրազեկ,
Ուրբան մահին ալն պարոնի:

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Ի՛նչ, կմնաս միշտ խաբեբա, սոփեստ հայտնի

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ն Ն

Այո, բայց ես գիտեմ այդ բանն ավելի խոր,
Վաղը պիտի լեզու թափես,

Խեղճ Գրեթխենիս սիտի խաբես
Տաս երդումներ հանդիսավոր՝

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Կտամ սրտանց՝

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Շա՞տ գեղեցիկ՝
Դու կխոսես հավերժ սիրուց անդա՛վաճան,
Միակ, զորեղ քո պոռթկումից (նվիրական —
Այստեղ նույնպե՞ս չկա կեղծիք

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Թո՛ղ, ի՞նչ կեղծիք։ Երբ խորն զգում,
Իմ կարոտի, հույզի համար
Անուն եմ ես փնտրում կյանքում,
Բայց չեմ գտնում, երբ այս անծայր
Աշխարհն եմ ես մտքով շափում,
Վսեմ բառերն եմ շաղկապում
Եվ ինձ այրող հուրն եմ անշեջ
Կոչում հավերժ, կոչում անվերջ
Դա՞ էլ է խաղ մի դիվական։

Ս Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Բայց թե ե՛ս եմ իրավացի

Ե Ա Ո Ւ Ս Ց

Հսիր դու ինձ,
Սի ստիպիր, որ գոռգոռամ, խնդրում եմ քեզ
Ով ճշմարիտ ուզի դուրս գալ, գուրկ չէ լեզվից
Իրավացին նա է, գիտես:
Վանձրացել եմ ջուր ծեծելուց, դե, շտապե նք
Եղիր թեկուզ իրավացի, երբ ի՛նձ է պետք:

Ս Յ Գ Ո Ւ Մ

Մարգարիտան և Փառաստը՝ թևանցուկ:
Կարրան և Սեֆիստոֆելը ետ ու սուաջ են շրջում:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Հգում եմ ես. պարոնն ինձ է լուկ խնայում,
Վե՛մաչում եմ այդ վարձունքից ներողամիտ
Բարեսիրտ է ճամփորդը միշտ
Լավի վատի նա չի նայում,
Ս Զեզ նման փորձված մարդուն, լավ պիտեմ ես,
Նրույցն իմ խեղճ ոչ մի հաճուր չի պատճառի:

Յ Ա Ո Ւ Ս Տ

Սվեկին են քո մի խոսքն ու հայացքը հեզ,
Ման բովանդակ իմաստութունն այս աշխարհի
(...ամբուրում է սղջկա ձեռքը)

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ի նշ նեղութիւնս: Ինչպե՛ս այդ ձեռքն համբուրեցիք
Կոշտ է, ո՛չ նուրբ, ո՛չ գեղեցիկ:
Ինձ վրա են գործերը տան,
Դե, մայրս խենթ է մաքրութիւն

(Անցնում էն)

Մ Ա Ր Թ Ա

Եվ Դոք, պարոն, ճամփորդո՞ւմ եք տարին բոլոր:

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Ը

Ա՛խ, մեր պարտքը, մեր արհեստն է դա պահանջում,
Բաժանումն է հաճախ մարդու սիրտը տանջում,
Բայց թե նորից պետք է բռնել ճամփան սովոր

Մ Ա Ր Թ Ա

Հաճելի է, երբ հասակում երիտասարդ
Աշխարհով մեկ թափառում ես անհոգ, ազատ,
Բայց գալիս է օրհասը շար,
Դեպի շիրիմ քարշ ես դալիս մենակ, անճար
Ա՛յ, դա արդեն բախտ չի բերել դեռ ոչ մեկին

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Հեռու հեռվից նույնն եմ տեսնում սարսափահար:

Մ Ա Ր Ք Ա

1) . ձեր գլխի ճարք տեսե՛ք ժամանակին:

(Անցնում են):

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Աչքից հոռու՝ սրտից հոռու
Սովոր եք դուք կիրթ լինելու .
Բարեկամներ շատ կունենաք,
Խելացի եք, ինձ նման չեք՝ միշտ մեն մենակ:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Իմ աննման, այն, ինչ թվում է իմաստուն,
Հաճախ միայն բթութուն է ամբարտավուն

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ինչպե՞ս

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Ավաղ, դուք արժեքին ձեր սրբազան
Անհազորդ եք, անմեղություն, միամտություն
Դուք չգիտեք, որ հեղությունն անբիծ, անկեղծ
Շուայի շնորհն է բնության ամենամեծ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Քի մտածեք Դուք իմ մասին գեթ մի վայրկյան
Օ՞, ձեր մասին կմտածեմ ես հավիտյա՞ն:

Տ Ա Ո Ւ Ս Ս

Իսկ հաճա՞խ եք մենակ տրվում ձեր խոհերին

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Այո, մեծ չէ մեր տունն այնքան
Բայց թե գործեր միշտ կան ու կան
Տանը շունենք մենք աղախին
Ծփում-թափում, ավում, կարում, գործում գուլյա
Ամբողջ օրը ոտքի վրա գործ եմ անում,
Մայրս այնքա՞ն է ճշտապահ
Ամեն քանում:
Քիչ ծախսելու համար չէ նա վարվում այդպես:
Ունևոր ենք շատ շատերից, տեր ենք կայքի
Իմ հայրը լավ կարողութունն է թողել մեզ
Թողել է տուն քաղաքից դուրս փոքրիկ ալգի
Բայց թե մեր տունն ամալացավ
Իմ հղորը տարան զինվոր,
Փոքրիկ քույրիկս էլ մահացավ
Խեղճ երեխա: Տանջվում էի գիշեր ու զօր
Բայց հաճույքով կտանջվեի հիմա նորից
Որո՞ւմ էի

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հրեշտակ էր, անշուշտ, քեզ պես:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Շահում էի, պահում, և նա սիրո՞ւմ էր ինձ:
Երբ նա ծնվեց, հայրս շկար:
Մայրս էլ կորած լինեի կարծես
Մահճին գամված, թույլ ու տկար:
Սպաքինվում էր շա՛տ դանդաղ,
Զէր էլ փորձում նա տակավին
Կուրծք սալ թշվառ երեխային
Միակ դայակն ինքս էի, ա՛խ:
Կաթ, ջուր էի ես հասցնում...
Օ՛, ի՞մն էր նա, միշտ իմ գրկում, իմ թևերին,
Փարվում էր ինձ, անհոգ խայտում ու մեծանում

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ճաշակել ես դու իսկական երջանկություն:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Բայց թե շատ եմ տեսել նաև ծանր պահեր:
Օրորոցը կպած էր միշտ իմ անկողնուն,
Եվ երեխան հենց որ շարժվեի,
Թռչում էի տեղիցս վեր,
Կիրակրում կամ ծոցս առնում

Իսկ երբ լացը ճիշ էր դառնում,
Գրկում էի, պարում նվաղ,
Լվացք անում առավոտ վաղ,
Ճաշ պատրաստում, վազում շուկա,
Եվ միշտ այսպես. վերջ-ծայր շկա:
Ճիշտ է, պարոն, հուլյան է մարում հաճախ սրտու
Բայց թե հանգիստ խղճով է մարդ իր հացն ուտու

(Անցնում են)

Մ Ա Ր Ք Ա

Վատ է բանը մեր խեղճ կանանց ծեր ամուրին
Հեշտությամբ չի գալիս խելքի, պետք է ասել:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Երանի չէ՞ր, որ լույս ընկնեիր ձեզ պես մի կին
Ու ինձ այդպես տար լավ դասեր:

Մ Ա Ր Ք Ա

Ի դեպ, պարոն, ձեր փնտրածին չե՞ք գտել դեռ,
Չե՞ք շղթայել ոչ մեկի հետ դուք սիրտը ձեր:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ըստ առածի, մարդու օջախն ու կինը լավ
Թանկ են ոսկուց, գոհարից էլ թունկ են, հարկա:

Մ Ա Ր Ք Ա

Մի՞թե դուք չեք հրապուրվել կյանքում երբեք:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Սրտարաց են ինձ ընդունել ամենուրեք:

Մ Ա Ր Ք Ա

Բայց դեռ լուրջ բան չե՞ք դգացել ձեր կրծքի տակ

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ննդգնություն է կանանց հետ անել կատակ:

Մ Ա Ր Ք Ա

է խ, ինձ ինչպե՞ս չեք հասկանում:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Զավում եմ շատ,

Բայց հասկացա, որ բարի եք ու գթառատ

(Անցնում են):

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Եյս պարտեզը մտնելուն պես

Ճանաչեցի՞ր դու ինձ, փոքրի՞կ իմ հրեշտակ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Խոնարհեցի աշքերս Ես, դուք լտեսա՞ք

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Եվ վարմունքի համար իմ վատ ինձ կնեռե՞ս:
Ինչո՞ւ, ինչպե՞ս թույլ տվի Ես քալլ անպատկառ
Երբ տաճարից դու դուրս եկար

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ս

Ես ինձ կսրցրի այդպիսի բան չէր պատահել,
Ինձ հետ ոչ ոք դեռ չէր վարվել ազատ այդքան:
Մտածեցի. ա՛խ, գուցե վարքն իմ սեփական
Այս պարոնին թվաց հանդուգն ու անվայել,
Նա էլ վճռեց վրա հասնել իսկույն և եթ,
Խաղ սկսել ինձ՝ անպարկեշտ աղջկա հետ:
Բայց թող լինի խոստովանանք. այն ժամանակ
Ինչ-որ ջերմ բան հանկարծ շարժվեց իմ կրծքի տակ,
Թեև ինձ շատ նախատեցի ու զայրացա,
Որ Ես ձեր դեմ դայրանալու ուժ չունեցա

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Իմ սիրելի՛:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Սպասեցեք:

Բարձրագոյն (մի աստղածաղիկ և մեկ-մեկ պոկում թեթիկ
ներք)

Ի նշ, ծաղիկ ևս այդպես փնջում

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո՛ր, խաղ է սս

Տ Ա ՈՒ Ս Տ

Ի նշ խաղ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Թողեք, ինձ մի՛ ծաղրեք:

(Պոկում է թերթիկները և մեմնջում)

Տ Ա ՈՒ Ս Տ

Ո՛ն, ևս այդպես գուշնջում

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Կիսաձայն)

Սիրում է ինձ, շէ, շի սիրում

Տ Ա ՈՒ Ս Տ

Նուշխարհիկ իմ հրեշտակ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Թ Ց Ա

(Շարունակում է)

Սիրում է ինձ, չէ, չի սիրում

(Վերջին թերթիկը պոկելիս՝ հրեպանգսով)

Սիրո՞ւմ է ինձ

Ն Ա Ո Ի Ս Ց

Այո , մանկի կ: Թող պատասխանն այդ թերթիկի
Գառնա վճի՞րն աստվածների: Սիրո՞ւմ է քեզ:
Հասկանո՞ւմ ես, թե ինչ է դա: Սիրո՞ւմ է քեզ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Դողո՞ւմ եմ ես

Ն Ա Ո Ի Ս Ց

Օ , մի սոսկա

Այս հայացքը, այս հպումը մեր ձեռքերի

Թող քեզ ասեն անասելին.

Ողջանվեր դու հանձնվիր այն վայելքին

Որը պիտի տևի հավերժ:

Հավե՞րժ: Վա՛յ մեզ, երբ վայելքի վախճանը դա

Ո՛ր, վերջ չկա՛ վախճան չկա՛:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Յ Ա

(Անդամում է Տառուտի գույգ ձեռքը, պոկվում է տեղից ե
լուսիչում Տառուտը մի ակնբարբ մնում է մաասույզ կանգ-
նած, ապա հեռանում է նրան)։

Մ Ա Ր Թ Ա

(Գալիս է)

Վրա հասավ գիշերն էլի

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Այո, ընկնեմ ես հանապարհ

Մ Ա Ր Թ Ա

Իխնդրեի՝ մնաք հրկար
Բայց այստեղի սովորույթն է անտանելի
էլ բան ու գործ շունեն կարծես
Ամբողջ օրն են հետևում քեզ
Ամեն քայլիդ, որ սկսեն
Սովորական ասեկոսեն
Իսկ մեր գո՞ւյզը

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Չքացիլ են նրանք աւես,
Ինչպես հրկու շարահճի թունակ գարնան

Մ Ա Ր Խ Ա

Նդան կարծես՝ դուր է եկել մե, աղջկուն

Մ Ե Ն Ր Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Ձեր «ղջիկն էլ Դե, աշխարհի կարգն է այդպես

Տ Ա Ղ Ա Վ Ա Մ

Սարգսրիտան նևրս է ննտվում, թաքնվում դուս
հունը, մատը դնում շրթունքներին և դուան
հեղքից դուրս նայում:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ս

Սկա՛վ:

Ն Ա Ո Ե Ս Տ

(Գալիս է)

Սուտլի կ, հոգուս հե՛տ ես խաղում այդպես
Թե կրոնե՛մ: (Համբուրում է)

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Գրկում է նրան և ինքն էլ է համբուրում)

Լավագո՛ւյն մարդ, ամբողջ սրտով սիրո՞ւմ եմ քեզ:

(ՄԼՖիստոֆելը բախում է դուր)

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

(Ոտքը գետնին խփելով)

Ք՛ւ է՛

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ս ա եմ, մի թարեկամ

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Մի անասուն

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

ժամանակն է, որ գնանք տուն

Մ Ա Ր Ք Ա

(Ներս մտնելով)

Այո, պարոն, ուշ է կարծես

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ինձ թույլ կտա՞ր՝ ուղեկցեմ ձեզ

Կ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Մալրս գիտե՞ք ինձ ինչ կանի: Գնաք բարով:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ուրեմն՝ ես թողնեմ-գնա՞մ Մնաք բարով

Մ Ա Ր Ք Ա

Աղյո՞ւ, պարո՞ն:

Մ Ա Ր Ք Ա Ր Ի Տ Ա

Ստեփանոսին:

(Ֆառուսը և Մեփիստոֆելը դուրս են գնում)

Մ Ա Ր Ք Ա Ր Ի Տ Ա

Տե՛ր իմ աստված, ինչքա՛ն գիտուն,
Ի՞նչքա՛ն, ինչքա՛ն խելոք է նա
Չկա մի բան որ չիմանա:
Ինչից խոսեր, ամոթահար,
«Այո» էի ասում շնվերջ:
Նրեխա եմ անգետ, թշվառ,
Ի՞նչ է գտել արդյոք իմ մեջ:

(Գնում է)

ԱՆՏԱՌ ԵՎ ԱՆՁԱՎ

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

(Միայնակ)

Վսե՛մ ոգի, դու՛ր ընձ պարզեցիր
Ինչ խնդրեցի քեզ՝ էջ: Ո՛ր ոնդունայն

Հայտնվեցիր դեմքով քո բոցաշող,
Բնությունն այս շքնաղ շնորհեցիր
Որպես արքայութուն, ինձ տվիր ձիրք
Որ այդ ամենն զգամ ու վայելեմ:
Զերժեմ հյուրի սառը զմայլանքից
Ես բնության սրտի խորքն եմ տեսնում
Ինչպես սիրտն եմ զգում բարեկամիս:
Կենաց երթն ես շարժում աչքիս առաջ
Որ ճանաչեմ ես իմ եղբայրներին
Թվերի մեջ խաղաղ, օդում, ջրում:
Երբ անտառում մրրիկն է շառաչում,
Նյր վիթխարի սոճին տապալվելով՝
Մասերն է մտտակա ճզմում իր տակ,
Եվ բլուրն է անկմանն արձագանքում,
Բերում ես ինձ անձամբն այս ապահով,
Որ տեսնեմ ինքս ինձ ու խորախոր
Գաղտնիքները սրտի իմ սեփական:
Պարզ լուսինն է ցոլում խաղաղավետ,
Խոնավ թփուտներից ու ծերպերից
Հառնում են ուրուներն արծաթազօծ՝
Ոգիները հնոց: Շուրջս ճախրում,
Լեմսքում են հրճվանքն իմ հայեցման:
Օ, զգում եմ արշն մարդու հասար
Կատարյալ չէ ոչինչ: Բերկրանքի հետ,
Որով մտավածներին Լմ մտեսնում,
Նու ինձ տվիր նաև մի ուղեկից,
Որից ես շեմ կարող հրաժարվել,

Սրբ ինձ է իմ տուաչ նվառտացնում,—
Այնպես հանդգնորեմ, ու սառնությամբ
Մեն-մի խոսքով հերքում շնորհը քո:
Նա վայրի հուր վառեց իմ կրծքի տակ
Տենչը վառեց շքնաղ այն պատկերի
Սյրվում եմ վայելքի ցանկությունից
Վայելքի մեզ ծարավ եմ ցանկության

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

(Ներս գալով)

Արդևն կյանքից հազո՞ւրդ առաք դուք այսքան շուտ
Այս բերկրանքով մի՞թե երկար կզոհանաք:
Եթե խորձեք դա մի անգամ, վատ չէ, անշուշտ
Քանզի նորը, նորն եք տենչում դուք շարունակ:

Յ Ա Ո Ւ Ս Տ

Էավ չէ սլարասլ շրջես, հերքես,
Պզտորելով որն սյսս բարի:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Սիրով հանգիստ կթողնեմ քեզ,
Մի՛ լրջանա, քեզ ի՞նչ արի:
Ըհծ աղես չէ, ևթե կորցնեմ քեզ պես ընկեր
Կոպտաբարո, խենթ ու դժգոհ
Մտռայում եմ առավոտից մինչ երեկո

Քսէն հասկանալ շեմ կարող դեռ
Ըն է ուզում ինչ ինչ ուզում պարունը մեր

Յ Ա Ո Ւ Ս Յ

Չէ մի, նույնիսկ շնորհակալ լինեմ քեզնիդ
Որ գլուխս ես ասնում ալաքան

Մ Ե Յ Լ Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Ի նշ կանեիր դու սուանց ինձ
Օրկրի որդի թշվառական:
Ծա շէի՞, որ քեզ բուժեցի և դուրս բերի
Մղձալանջից ցսորքների,
Իսկ սուանց ինձ արդեն վաղուց աշխարհի հետ:
Հաշիվներդ կիսակէիք դու առհավետ:
Ինչո՞ւ ես դու բվի նման կառչում նորից
Աերայերից ու անձալներից,
Գողոշի պէս այդչոք սնո՞ւնդ Լս հալթայիտում
Ժայռերի մէջ, խուլ ճահճուտում
Քա՞ղցր ժամանց: Չկա կասկած,
Իոկտորն է դեռ քո մեջ նստած

Յ Ա Ո Ւ Ս Յ

Ի խոն՝ս. թե այս սնապատում
Վե՛նասական ի՞նչ ուժ է արդեն իմ մէջ հորդում
Ո՞, եթե դա պատկերս ցնես, դու՛ սատանայ
Նհախոսնձես, Լրջա՛ն կությունն ի շիք կանես

Մ Ե Տ Ի Ս Յ Ա Յ Ե Ն

Գերերկրայի՞ն երանութիուն. հանգիստ քնես
Գիշերը ողջ ժայռերի մեջ այս ցողաշատ,
Նայես, աչքով լափէս երկիր, երկինք անափ
Գոռոզսունաս՝ տստվածներին հասնելու շափ,
Կասկածի տակ առնես իմատուն այս աշխարհի
Կրծքիդ ներքո սուրբ արարման վեց օրն զգաս
Հպարտորեն զմայլանքի տրվես անհաս,
Սիրով տարվես, սերգ պոռթկա ու վարարի,
Եվ մոռանաս, որ սյս հողի որդին ես դու
Հետո վսեմ ներքմբռնումն այդ հուսատու
Իզրափակես ամաշու, է հմ ասել՝ ինչով:

(Պետով ցույց է տալիս)

Տ Ա Ո Ւ Ս Գ

Խ յ ո լ

Մ Ե Տ Ի Ս Գ Ո Յ Ե Ն

'Իուր շեկա՞վ: Իրավունք է տրված մարդուն
Որ միշտ ասի բարեկիրթ «թլու»-ն:
Նա չի ուզում լսել պարկեշտ իր ականջով
Ինչ մոտ է իր պարկեշտ սրտին:
Անկեղծ ասած, թույլ տվի ես
Որ ինքդ քեզ մեկ-մեկ խարես
Բայց հավատում ես քո սրտին:

Մոլորութիւն մեջ ես կրկին,
 Եվ եթե սա երկար տևի, քեզ մի խաբիր,
 Զոհ կդառնաս կամ խենթութիւն, կամ սարսափի
 Հերի՛ք է, թո՛ղ: Սիրելիդ է թախծում այնտեղ,
 Աշխարհն արդեն թվում է նեղ
 Նրա մտքից դուրս շես գալիս
 Սիրահարվա՞ծ է սոսկալի:
 Նրեկ ելավ սիրուդ հեղեղն իր ասիերից,
 Ինչպես հալշող ձյուներից է ծնվում առուն,
 Նրա սիրտը լցվեց անգուսպ ու վարարուն,
 Բայց այդ առուն ծանծաղել է այսօր նորից
 Դու փոխանակ բազմես գահին այս անտառի
 (Թող տնօրեն լինի այստեղ Տերը բարի),
 Վերագարձիր և հատուցիր խեղճ աղջկան
 Սիրո համար իր կուսական:
 Օրն է նրան թվում տարի: Նայում է լուռ,
 Թե վերևից քաղաքային հին սլարսալի
 Ինչպես է մեղմ լողում, անցնում երամն ամպի
 ԵՍԹԻ թռչուն լինելի ես՝ — երգն այս տխուր
 Եոր է տալիս գիշեր-ցերեկ:
 Երբեմն՝ ուրախ, հաճախ՝ տրտում ու լռակյազ
 Լաց է լինում սրտակեղեք,
 Հուսդարտվում է երբեմն հանկարծ,
 Բայց նույնն է միշտ՝ սիրահարվա՞ծ

✦ Ա Ո Ւ Ս

Օ՛ձ, օ՛ձ

Ս Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(ՄԵԿՈՒՄԻ)

Այդպե՛ս,
Կրօնվե՛ս

Տ Ա Ո Ւ Ս Ն

Քստմենելի, շքվի ր իսկույն
Մի՛ տուր անունն այդ աղջկա շքնազարույն
Մի՛ վառիր կիրք նրա հանդեպ՝ քա՛ղցր մտրմնի
Դու ինձ նորից մի՛ խենթացնի

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ինչպե՛ս: Իսկ նա կարծում է թեզ փոխստուկան
Զի սխալվում թեև այնքան

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ինձ հետ է նա ուր էլ գնամ, նրան կրկին
Ծս կհիշեմ, երբե՛ք, երբե՛ք շեմ մոռանա
Այո, նույնիսկ նախանձ եմ ես զգում, երբ նա
Շուրթն է հպում Քրիստոսի սուրբ մասունքին

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Իմ բարեկամ, նախանձել եմ հաճախ ես էլ,
Երբ թփի տակ սեր վալելող զույգ եմ տեսել

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Զքվի՛րհ կավատ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Լավ, ծիծաղ մի շարժի միայն,
 Տղա-աղջիկ արարելիս մեր Տերն աստված
 Այդ կոշումը ազնվագույն իսկույն զգաց,
 Ինքն ստեղծեց դրա համար հարմար պայման
 Ինսնք, իզուր մի՛ երկբայիր
 'իզ սիրածիդ մոտ եմ տանում,
 'սխաղան շեմ ես քեզ հանում

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Լ՛ն է արդյոք խինդն երկնային,
 Արք ջերմանալ կսրող եմ ես նրա գրկում,
 Եր՛թե նրա կարիքը շեմ ես միշտ զգում
 'ախստական շե՛մ տարագիր և կամ հրեշ
 Անհանգիստ ու աննպատակ,
 Արք ժայռից-ժայռ է նետվում որպես ջրվեժ,
 Թողեղնաթափ թռչում դեպի վիհ անհաասակ,
 Իսկ մեկուսի, ալպյան փոքրիկ դաշտավայրում
 Անշուք հյուղում, մանկան աղոտ անուրջներով
 Կա՛ն է՝ բոլոր թրթռումներն իր անխռով
 Կնրամփոփած փոքրի՛կ, փոքրի՛կ մի աշխարհում
 Ինձ՝ դրժվածիս աստժո կողմից
 Չէր գոհացնում:

Երբ եւ հսկա ժայռեր էի պոկում հիմից՝
 Փոշիացնում:
 Ինչպե՛՛ս խաղաղ կյանքը նրա կործանեցի
 Ընդունիր այդ զոհը, դժոխք: Ո՛վ սատանա,
 Սգնի՛ր՝ վանեմ օրերն ա՛րի ու կասկածի.
 Քող շո՛ւտ լինի, ինչ որ պիտի ինձ սպառնա:
 Քող ի նձ վրա նրա բախտի մեղքը ընկնի,
 Քող կործանվի նա էլ ինձ հետ:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ա Ց Ե Լ

Լորի՛ց եռաց սիրտը սրա առաքինի,
 Գնա՛, նրան սփոփի՛ր, խե՛նթ:
 Հենց որ ելք չես գտնում, խելո՞ք,
 Կարծում ես՝ վե՛րջ ամեն բանին,
 Մինչդեռ կեցցե խիզախը լող:
 Իսկ դու տրդեն սասանա ես բավականին,
 Եվ աշխարհում չկա ոչինչ ավելի վատ,
 Քան սատանան խեղճ ու վհատ:

ԳՐԵԹԽԵՆԻ ՍԵՆՅԱԿԸ

Գ Ր Ե Թ Խ Ե Ն Ի

(Ճախարակի մոտ, միայնակ)

Չունե՛՛մ դադար,
 Սիրտս է լալիս

Գնաց անդարձ
Ետ շի գալիս

Առաջ նրա
Ընտ է, խաղար
Սե է աչքիս
Աշխարհն արար

Կորցրել եմ ես
Գլուխս խեղճ,
Շվոթ է միշտ
Մտքերիս մեջ

Չունեմ դադար,
Սիրտս է լալիս,
Գնաց անդարձ,
Ետ շի գալիս

Իբրև եմ նայում
Մթնով, լույսով
Տնից ելնում
Նրա հույսով

Քաղվածքը վեհ,
Իեմքը բարի,
Ժպիտն անուշ,
Թովքն աչքերի.

Կետը խոսքի
Լախարդական,
Համբույրը, ա՛խ
Քա՛ղցր այնքան:

Չունեմ դադար,
Սիրտս է լալիս
Գնաց անդար՝
Նա շի գալիս

Մտնե եմ մտքով
Քաշում իզուր...
Ա՛խ, փարվեի՛
Նրան ամուր:

Հա՛րուրեի՛,
Գրկե՛ր նա ինձ.
Թող մեռնեի՛
Այդ համբույրից

ՄԱՐԹԱՅԻ ԱՅԳԻՆ

Բարգարիտա, Յառուտ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Խոստովանիր դու ինձ, Հայնրիխ:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հազ, կփորձեմ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Կրոնն արդյոք մո՞տ է հոգուդ
'Ի ու սիրտ ունես շատ բարեգութ,
Բայց խոր հազատ լուսես կարծեմ

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Դա թող, մանկի՛կ: Բարի եմ ես, զգում ես դու
Վյանքս էլ կտամ մերձավորիս,
Գեմ Կողոպտի զգացմունքս, եկեղեցիս:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո՛չ գա ճիշտ չէ, հազատ է պետք ամեն մարդու

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Պե՞տք է:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ախ, թե ինձ լսեիր մի քիչ, հոգյակ
Ուրբ մասունքն էլ դու լես պաշտում

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Պաշտում եմ ես:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ի այց դոս շոսինս ներքին ձգտում,
Մոռացել ես խոստովանանք ոս պատարագ,
Հավատո՞ւմ Լս աստծուն:

Ն Ա Ո Ւ Օ Ց

Իմ սե ր,
Իմա տունք և քահանան
Հարցիդ կտան մի պատասխան,
Որչո ծայր կթվա քեզ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ղե՞ս հավատոս!

Ն Ա Յ Ե Ս Ց

Իմ աննձա ն, ինչո՞ւ ես դու այդպես դատոս!
Իերևի տակ
Ո՞վ սիրտ կանի ասել շիտակ,
«Հապա սո՞ւս եմ նրան արդևոք»
Մի՞թե կուսի ամենայն ոք
«Ղե՞մ հավատում նրան արդեն»:
Ամենակալ,
Ամենազոր
Տերք այսօր
Չի՞ ամփ պիում իր մեջ ինձ քեզ և ինքն իրեն:

Այդի՛րք չէ մեր վերսուտ սպակամար,
 Մեր մտքի տակ հող չէ՛ կայուն՝ ինքն ո՞ր մասը
 Մեզ չի՛ նաչում պարզ ու բարի
 Հավերժափայլ հուլին աստղերի:
 Ես չե՛մ նայում իմ այթերով քո աչքելին,
 Չի՛ թափանցում էությունը ողջ բնության
 Թո՛ մտքի մեջ ու քո սրտի, և քո շորս դին
 Չի՛ սավառնում իր խորհրդով հալերժական
 հասանելի, անտես: Լցրո՛ւ քո սիրտը լաց
 Լկյ՛դ ամենով: Թե՛ երջանիկ զգաց՛ր քեզ,
 Դա անվանիր, ինչպես կուզես,
 Անվանիր բախտ, սիրտ, սեր, սստով ի՞նչ
 նրա համար չկա անուն,
 Չգացմունքն է հիմքն ամենի,
 Անունն ի՛նչ է՛ դատարկ հուշուն,
 Մուխ, որ դեմքն է ծածկում երկնի:

Մ Ա Ր Գ Ս Ր Ի Տ Ա

Ի՛նչ գեղեցիկ, ի՛նչ լավ ասի,
 Նույնն է ասում և քահանան
 Չեր թառերն են տարբեր միսյն

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ճշմարտությունն այս ան, ա իր
 Թուրք սրտերն են աշխարհո՛ւ
 Իրենց լեզվով միշտ բարբառում:
 Ինչո՞ւ ես էլ լասեմ լեզվով լմ հայրերի

Ս Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Քեզ լսելիս լուսեմ կասկած, գիտեմ սակայն
Քլիսիոյ փորձանք դա կրեցի
Քրիստոնյա շես իսկական:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ս անկի կ

Ս Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Վաղուց տանջվում եմ ես
Պր այդպիսի ընկեր ունես

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Լ
Ինչո՞ւ

Ս Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Քեզ հետ շրջող մարդուն
Ամբողջ հոգով ատում եմ ես
Կյանքումս ինձ
Գեռ չի խայթել ոչինչ այնպես
Ինչպէս նրա վանող հայացքը շարաթոււն

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ինչու էլ տիկնիկ մի վախենա դու նրանից:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ս

Կալիս է նա և իմ արյունն է պղտորում:
Բոլոր, բոլոր մարդկանց հանդեպ բարի եմ ես,
Բայց երբ ուզում եմ կարոտով հանդիպել քեզ,
Միշտ այդ մարդուց եմ զարհուրում:
Նա ինձ թվում է սրիկա:
Աստված նեյի, եթե աւտոեղ մի սխալ կա

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Պետք է լինեն նաև մարդի՞կ հոպոպավոյ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո՛չ, դրանց հետ շարժե ապրել և ոչ մի օր:
Հանկարծակի կանգնում շեմքին,
Լայում է ներս, և հեզնանքն է խաղում դեմքին՝
Հուսալ շարությամբ.
Կարեկցության ո՛չ մի նշույլ քո նկատմամբ
Ունես գրված է ճակատին պարզ ու հատու
Որ չի սիրում ոչ մի մարդու:
Ջերմ է քո գիրկն, ու քո գրկում
Ենքա՞ն եմ ինձ ազատ զգում,
Բայց նրա մոտ կաշկանդվում է ամբողջ հոգիս:

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Կ սակածներո՞վ միշտ պաշարված իմ հրեշտակ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Այն է տանջում ինձ շարունակ,
Որ երբ նրա հետ ես գալիս,
Թվում է ինձ, թե ես նույնիսկ շեմ սիրում քեզ,
Անկարող եմ, ա՛խ, աղոթել,
Խորն է խոցվում սիրտս ակնպես:
Հա՛յնրիի, դու է՛լ նույնը պիտի զգաս, դու է՛լ՝

Ձ Ա Ո Ի Ս Տ

Քա հակակրանք է, բարեկամ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ուշ է, գնամ:

Ձ Ա Ո Ի Ս Տ

Ա՛խ, գեթ մի ժամ
Կրժքիդ հանգչել ես շեմ կարող
Սրտիդ ձուլել սիրտն իմ սիրող:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ա՛խ, թե մենակ ես քնեի,
Դուռն այս գիշեր քեզ համար բաց կթողնեի
Իայց թե մայրս խոր չի քնում,
Կնկատի ննջարանում:

Ն Ա Ռ Ի Ս

Կա ուրիշ ելք, իմ հրեշտակ,
Ահա քեզ մի փոքրիկ սրվակ,
Երեք կաթիլ թե խմեցնես,
Աչքին իսկույն
Բնութլուներ կբերի քուն:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ի՞նչ շեմ անի քեզ համար դեռ .
Հուսամ, որ չի վնասի դա:

Ն Ա Ռ Ի Ս Ց

Ո՞ր թե իտրհուրդ կտայի ես, թե վնասեր:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Հավագո՞ւյն մարդ, ես չգիտեմ, ինձ հավատա,
Այդ ի՞նչ ուժ է գիրկդ մղում ինձ տիրաբար:
Այնքան բան եմ արդեն արել ես քեզ համար,
Որ անելիք էլ չի մնում:

(Գնում է)

(Հայտնվում է Մեֆիստոֆելը)

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Կաթնակերդ գնա՞ց, պարոն

Յ Ա Ո Ւ Ս Յ

Ա՛խ դու լրտեսս

Ս Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ի նշ խոսք ականջ էի դնում
Պարո՛ն դոկտոր, ձեզ հավատի բերին կարծես
Հուսամ, որ դա շատ կօգնի ձեզ
Ձեռնտու է աղջիկներին, որ այր մարդիկ
Հնոց կարգով լինեն խոնարհ, աստվածավախ
Ով հավատա, մտածում է ամեն աղջիկ,
Սիրով կգա մեր ետևից՝ գլուխը կախ

Յ Ա Ո Ւ Ս Յ

Հրեշ, մի՞թե դու չես տեսնում
Այդ շերմ հոգին անդավաճան՝
Լի հավատով իր սրբազան
Միակ բախտով իր անհատնում
Տառապում է անկեղծորեն,
Որ կորած է սիրած մարդու հոգին արդեն

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ա՛խ, փեսացո՛ւ գերբնական, գերզգայուն
Խաղալիք ես դարձել ձեռքին մի օրհորդի

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Հռիբ, կեղտի, հրո որդի:

Մ Ե Տ Ի Ս Ց Ա Տ Ե Լ

Եա հմտորեն է տարբերում դեմքերն յսկուշն
Ինձ տեսնելիս մի տեսակ է իրեն պահում
Դիմուկիս տակ գաղտնի խորհուրդ է կռահում
Չգում է, որ կամ սատանա հմ անպատճառ
Եվ կամ հանճար
Հր՛մ այս գիշե՛ր

Տ Ա Ռ Ի Ս Ց

Բեզ ի՛նչ, դա ի մ գործն է միայն:

Մ Ե Տ Ի Ս Ց Ա Տ Ե Լ

Սույց ես էլ իմ պատճառն ունեմ ուրախության

Ջ Ր Հ Ո Ր Ի Ս Ց

Իրեթխննն ու Լիզիւննը սափորներով:

Լ Ի Չ Խ Ի Կ

Ի կրթելիսնի մասին նոր բան չկա՞ս յսած

Վ Ր Ա Ք Ե Ե Լ

Ո՛ր, ես քի եմ լինում գրառում

Լ Ի Ջ Ե Ե Լ

Ճիշտ որ: Լսիր, թե Սիրիլլան ինձ ինչ ասաց.
Խարված է նա, ամեն տեղ են արդեն խոսում:
Կտարատվո՞ւմ էր

Վ Ր Ե Ք Ե Ե Լ

Ի՞նչ կա:

Լ Ի Ջ Ե Ե Լ

Թակարդն ընկա՛վ, գիտե՞ս
Ուտում է նա, խմում երկու հոգո՛ւ համար

Վ Ր Ե Ք Ե Ե Լ

Ո՞ր:

Լ Ի Ջ Ե Ե Լ

Իայց անդն է: Գրա՞ն մի տես
Պոկ չէր գալիս նա տղայից ու անդադար,
Հետն գրոսնում, գյուղ էր գնում.
Կամ թե պարի հրապարակ,
Առաջինն էր ուզում լինել ամեն բանում
Վաչելում էր հետք գինի ու կարկանդակ.

Իծղեցկուսի էր ձևանում,
_հտո էլ ի՞նչ անամոթը այդ անօրեն
Բնծաներ էր արդեն վերցնում լկտիորեն,
Այնքան արեց, գրկեց-գրկվեց,
Մինչև մի օր ծաղկից գրկվեց

Ն Ի Ծ Ք Ե Ն Ն

Կհ դճ խե դճ սղջիկ

Լ Ի Ջ Ե Ն Ե

Ի դճում ես դեռ:
Որք թել էինք ճախարակով տանը մանում,
Որք նույնիսկ դուրս չէին թողնում մայրերը մեր,
Որքաժի հետ կանգնում էր նա մութ անկյունում
Ու մայելում քաղցր ժամեր:
Իհ, թող հիմա հնազանդվի վճռին բախտի
Կանգնի շապկով մեղապարտի
Վեղեցում, դատաստանի սոսաջ սրդար

Ն Ի Ծ Ք Ե Ն Ե

Չ՛ի ու ողտե կամուսնանառ ուզնվարար

Լ Ի Ջ Ե Ն Ե

Հիմար, իո չէ՞, Ճարպիկ աղան
Մի ուրիշ անդ բախտ կգտնի:
Հեռացել է արդեն գաղտնի:

Գ Ր Ե Ք Խ Ծ Ն

Համ շէ

Լ Ի Ջ Խ Ծ Ն

Վատ է, եթե նույնիսկ որսա նրան
Տղաները պսակն իսկույն կտրորեն,
Մենք էլ շեմքին հարդ շաղ կտանք առատորեն:

(Հեռանում է)

Գ Ր Ե Ք Խ Ծ Ն

(Տուն գնալով)

Ի նշ քաջարար ես պարսավում էի մի օր,
Արք պատահմամբ սխալվում էր մի խեղճ աղջիկ
Բառեր շէի գտնում նույնիսկ,
Որ քարկոծեմ ուրիշների մեղքն ահավոր:
Հանցանքն ինչքան էլ սևացվեր
Թվում էր ինձ, թե քիչ է դեռ,
Հրճվում էի՝ ինձնով հպարտ
Ահա և ի՛նքս եմ մեղապարտ:
Բայց, Տե՛ր իմ, այն, ինչ ինձ այնքա՛ն հեռու տար
Ինչքա՛ն քաղցր էր ինչքա՛ն էր լավ

ՊԱՏՆԾԵ

Որովնախորշում ողբացող Մոր սրբապատկերն է.
առջևը՝ ծաղկասկիհներ:

Վ Ր Ե Ք Ե Ե Ն

(Սկիհների մեջ բարձր ծաղիկներ է դնում)

Ո՛խ, նայիր վար,
Դո՛ւ, մա՛յր թշվառ,
Ինձ կարեկցիր ո՛վ բարեգութ

Սրտիդ մեջ սուր՝
Վշտով անլուր
Նայում ես լուռ մահին որդուդ

Արցունք հեղում
Հորն ես հղում
Հառաչը հոր և քո ցավի

Ո՛վ է զգում,
Թե իմ հոգում
Կաթիլ-կաթիլ վիշտ կծնվի
Ի՛նչ է իմ խեղճ սիրտը տենչում
Ի՛նչ է դողում ու երկնչում
Հալտնի է քեզ միայն

Ինձ ա՛ննու՛յ՛ բիշեր ւազ Լ
Տանջո՛ւմ, տանջո՛ւմ, տանջո՛ւմ է ի՛նձ
Կակիժ մի անսահման
Ա՛խ, միշտ մենա՛կ, մենա՛կ այնպիսի
Լալի՛ս, լալի՛ս, լալի՛ս եմ ես
Որտեղ Ենոգ՛ն ական՛

Իմ սրբուներ Վայսօր, ավադ,
Ձողեցի հողն առավոտ վաղ,
Իրր քաղեցի ես քեզ համար
Փունջն այս, Լեստվաժամա՛յր

Երբ արևի շողերը վառ
Քափանցեցին խուցս խավար,
Նստած էի արդեն մահճում,
Իվ ինձ վիշտն էր տանջում՝

Ամոթանքից փրկի՛ր ինձ շուտ
Ա՛խ, նալիր վարս
Գու, մա՛յր թշվառ
Ինձ կարեկցիր ո՛վ յոթնգույն

Ի հ, եր Գրեթխենինց տան առջևի փողոցք

Վ Ա Լ Ե Ն Տ Ի Վ

(Աինվոր, Գրեթխենի Եղբայրը)

հնչույքներում, ուր ամեն մարդ
Իր գլուխն էր գտնում հպարտ
Փառաբանում աղջիկների
Գեղեցկության թովքն անթերի
Լի գավաթը վեր պարզելով
Գովեստները լուռ լսելով՝
Նստում էի սեղանի մոտ
Տղաների հետ պարծենկոտ
Ժպտում էի, շոյում բեղս
Լի գավաթը բռնած ասում
— Թուրքն ունեն իրենց տեղը
Բայց կա՞ երկրում իմ սիրասուն
Իմ լավ քրոջ նման աղջիկ
Գրեթխի նմանը չիք:
— Ձը՛նդ, զը նգ, — հնչում էր ժխուրում
— Ճիշտ է, — շատերն էին գոռում —
Նա է զարդը կանանց ցեղի:
Եվ լուրմ էր գովքն անտեղի:
Մինչդեռ վիճակն այլ է այսօր
Թե մազերդ էլ փետես անզոր
Ձոհնես ամեն ստահակի
Արատդ նա միշտ կակնարկի

Քրտնիր, ինչպես խեղճ պարտապան
 Ամեն խոսքից: Թեև դու քեզ
 Կուզենայիր կանգնել պաշտպան,
 Բայց թե ասածն ինչպե՞ս հերքես
 Ո՞վ է սողում գաղտագողի:
 Երկուսով են: Նա է որ կա:
 Եթե դրան ես ողջ թողի,
 Ամո՞թ հիմա վերջը կգա

Ֆառատ, Մեֆիստոֆել

Ֆ Ա Ռ Ի Ս Ս

Հին խորանի պատուհանից ինչպե՞ս է, տե ս
 Հավերժական կանթեղի մեղմ լույսը կաթում
 Զորս դին փովում թույլ ու տրտում
 Թանձրացնելով խավարն այնպես,
 Իմ հոգում էլ մութ է, գիշերու

Ս Ե Տ Ի Ս Տ Ա Տ Ե Լ

Իսկ ես կարծես վտիտ կատու լինեմ գարնան
 Որ սանդուղքով մագլցում է պատերն ի վեր
 Զափշփում է տանիքը տան:
 Ի դեպ, ազնիվ ցանկութուններ կան իմ հոգում
 Ժխորի տենչ և գողության փոքրիկ հակում:
 Խենթացնում է ինձ վալպուրգյան
 Գիշերը նոր՝ չքնա՞ղ այնքան

Յրկու օր կա, Անկեղծ ասեմ
Պիտի տնորո՞ն հս սպասեմ

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Բայց դուրս կգա՞ գետնի տակից
Փայլ արձակող զանձը, ասա՛

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Ն

Հեռու շես այդ նպատակից
Շուտով, քոնն է մի ողջ կաթսա
Վերջերս ես տեսա էլի
Թափերնեբր սքանչելի

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Չկա՞ մանյակ կամ մասուանի
Իմ հոգյակի համար ունեւ

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Ն

Աչքս ընկավ նման բանի
Կա մարգարտու՞մ մանյակ շքեւ

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հա՛վ է՛ Տխրում եմ, բարեկամ
Երբ շեմ տանում ոչ մի նվեր

Մի վշտացեք, եթե անգամ
 Դուք անվճար վայելեք սեր
 Իսկ ես հիմա, երբ աստղերն են պլծառ 1 1
 Կխաղամ խաղ մի իսկական
 Խրատական մի երգ կերգեմ, որից և նս
 Լեվելի շատ կխենթանա

(Իւզում է կիրասի նվագակցութեամբ)

Ի՞նչ ես անում
 Ի՞նչ այս մթնում
 Են՞քս է տանում
 Սիրածդ քեզ կրկին
 Կմտնես կույս,
 Բայց երբ գաս դուրս
 Իչ ոչ մի հույս
 Լեղջիկը չես նախկին

Խե՞ղճ աղջիկնեւ
 Կկորզեն սեր
 Ու գգվանքներ
 Հետո՞ գիշեր բարի
 Չեզ խնայե՛ք
 Մի՛ վատահեք
 Մինչև շահեք
 Մատանին ձեր բախս և

Լ Ա Լ Ե Ն Ի Վ

(Առաջ Է դայիս)

Ը՛յ, անիծյալ առնետ բռնող, ո՞ւմ ես այդպի
Կայթակղում այս ուշ պահին,
Նախ կիթառդ ես կջարդեմ, հետո էլ թեղ
Թշվա՛ռ երգիչ գիշերային

Ի Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ի՛մ կիթառը շարդվեց արդեն

Լ Ա Լ Ե Ն Ի Վ

Ի՛նչ զլուխն էլ ես կջարդեմ

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Ճառլատին)

Պարո՛ն գոկտոր, արիացե՛ք, ոչ մի կահույց
Սեղմվեցե՛ք ինձ, նետվե՛ք առաջ,
Թռչունի թև-սուսերը ձեր հանե՛ք իսկույն
Խոցե՛ք դրան, ետ կվանեմ ես թշնամուն

Լ Ա Լ Ե Ն Ի Վ

... վանի՛

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Իսկույն, խնդրեմ,

Վ Ա Լ Ե Ն Տ Ի Ն

Մե'կ էլ:

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ի նշ խոսք

Վ Ա Լ Ե Ն Տ Ի Ն

*Սատանա է կոչում իմ դեմ:
Ի'նչ բան է սա. ձեռքս եղավ կաթվածահար*

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Ֆառուտիճ)

'Իե, խոցիր

Վ Ա Լ Ե Ն Տ Ի Ն

Ա՛խ

(Ընկնում է)

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

*Վե՛րջ, հանդարտվեց տղա, հիմար
Զբվենք Այստեղ շուտով արդեն*

Կրնկնի աղմուկ ու աղաղակ, մարդիկ կգան
Դե, ինձ համար ոստիկաններն ահալոր չեն
Բայց սոսկում եմ դատաստանից քրեական

Մ Ա Ր Ք Ա

(Պատումհանի մոտ)

'Իուրս եկեք զո՛ւրս:

Գ Ր Ե Ք Խ Ե Ի

(Պատումհանի մոտ)

Հույս բերեք, լույս

Մ Ա Ր Ք Ա

(Ինչպես վերհում)

Կոռզոռում հե իրար խոցո՛ւ խելապնո՛ւ

Ի Ա Ջ Ս Ո Ւ Ի Յ Ո Ւ

Ընկե՛ք է մեկն արդեն մեւայ է՛ւ մի ուլս

Ո Ս Ր Ք Ո

(Իուրս գալով)

Մարդասպանը կորած՝ վ անհետ

Յ Ր Ե Ք Է Ե Լ

(Դուրս գալով)

Ո՞վ է ընկած,

Ի Ա Ջ Մ Ո Ւ Ք Յ Ո Ի Լ

Որդին քո մոր

Գ Ր Ե Ք Է Ե Լ

Աստվա ծ իմ, ի՞նչ ծանր աղետ:

Չ Ա Լ Ե Ե Տ Ի Կ

Մեռնում եմ ես: Հեշտ է ասել,

Իսկ մեռնելը՝ ավելի հեշտ:

Կանայք, ի՞նչ եք ողբում. կյանքիս վերջն է հասել,

Եկեք, որ ձեզ տամ հրածեշտ:

(Թուրքը շրջապատում են նրան)

Իմ գրեթեխն, տե՛ս. շատ ես շահել,

Բայց քեզ արդեն լավ չես պահել,

Դու քեզ կկործանես:

Այն էլ ասեմ, իբրև գաղտնիք,

Որ դարձել ես արդեն սլոռնիկ

Մեղքդ ինչո՞ւ թաքցնես

Ն Ր Ե Թ Է Ե Ե Ե

Այս, իմ եղբայր, ի՞նչ ես ասում: Տե՛ր իմ Աստված,

Վ Ա Լ Ե Ն Տ Ի Ե

Կեթ մի խառնիր դու Տեր Աստծուն մեր արաաին:
 Ծղավ, ինչ քեզ էր վիճակված,
 Պատահեց այն, ինչ գրված էր քո ճակատին
 Երբ գաղտնորեն մեկը քեզ հետ գործ սկսի,
 Շատերն արդեն կտիրեն քեզ,
 Իսկ երբ դրանց թիւը հասնի տասներկուսի,
 Ողջ քաղաքին կհանձնվես,
 Մարդ ամոթանքն իր նորածին
 Թաքուն է միշտ աշխարհ բերում:
 Նա գիշերվա քողն է մթին
 Ականջներին, գլխին փոռում:
 Այո, սիրով կսպաներ նա...
 Բայց մեղքն աճում է, մեծանում,
 Օր-ցերեկով շրջում անահ,
 Դրանից չի գեղեցկանում:
 Դեմքն ինչքան շաա է այլանդակ,
 Այնքան լույս է փնտրում հստակ:
 Պարզ եմ տեսնում կգա մի օր,
 Երբ որ բոլոր ազնիվ մարդիկ
 Օ՛ր, կխորշեն քեզնից, պոռնի կ,
 Ենչպես լեշից ժանտախաավոր

Օրբ քեզ նայեն, ինձ հավատա,
 Սիրտդ անհույս կմորմոքի ու կմարի
 էլ չես կրի ոսկե շղթա,
 էլ չես կանգնի բեմի առաջ մայր տաճարի:
 էլ օձիքով ժանեկազարդ
 Չես պարի դու ուրախ-զվարթ,
 Կապաստանես պատերի տակ մութ ու ավեր՝
 Մուրացկանին, հաշմանդամին դարձած ընկեր,
 Եվ եթե քեզ նույնիսկ աստված ների, դարձյալ
 Այս աշխարհում դու կլինես միշտ անիծյալ:

Մ Ա Ր Ք Ա

Աստծուն խնդրեք, որ շնորհի ձեզ գթություն,
 Ի՞նչ եք տեղում ամբաստանանքն այդ ապարդյուն:

Վ Ա Լ Ե Ն Ց Ի Ն

Ա ի ես ինչպե՞ս կշարդեի մարմինդ փուշ,
 Անամո՛թ կին, լպի ըշ կավատ,
 Այն ժամանակ, գիտեմ հաստատ,
 Բոլոր մեղքերն իմ կներեր Տերն անտրտունջ

Գ Ր Ե Ք Ե Ե Ն

Եզրա լր եզրա լր ի՞նչ տառապանք դժոխային

(Ա Լ Ե Ն Ց Ի)

Մի լա գոնե վերջին պահին
Ամեն պատիվ դու մոռացար,
Դու խոցեցիր իմ սիրտը խոր
Գնում եմ ես ս զնվարար
Աստժո մտ, իբրև զինվոր

(Մեռնում է)

ՏԱՃԱՐ

Ժամասացություն: Երգեհոն և երգեցողություն
Գրեթխենը հոժ քազմության մեջ: Չար ոգին՝
նրա ետևում կանգնած.

Ջ Ա Ր Ո Ք Ի

Վիճակդ որքա՛ն ուրիշ էր, Գրեթխեն,
Երբ դու տակավին անմեղությամբ լի
Մոտենում էիր զոհասեղանին
Աղոթք մրմնջում
Հին գրքին հակված
Սիրտդ կիսով շուրջ հանձնած խաղերին
Կիսով չափ՝ աստժունի
Որտե՛ղ է, Գրեթխեն
Գյուլսդ հիմա
Այդ ի՞նչ ոճիր է ծանրացել սրտի

Քո մոր հոգի՛ն ես փրկում ազոթքով
Որք քո ձեռքով քուն մտավ՝ երկա՛ր, երկա՛ր առանց
վեցու:

Այդ ո՛ւմ արյունը թափվեց քո շեմքին
Արդյոք չի՞ խայտում քո կրծքի ներքո
Տակավին ոչինչ,
Զի՞ սարսափեցնում թե՛ քեզ, թե՛ իրեն
Արհավիրք բերող իր ներկայութեամբ

Կ Ր Ե Թ Խ Ե Կ

Ա խ, ազատվեի՞
Ես այս մտքերից,
Որոնք իմ դեմ են բոլոր կողմերից
Անվերջ գրոհում:

Խ Ո Ի Մ Ք

⌈ Dies irae dies illa
Solvat saeculum in favilla

(Երգեհոնի նվագ)

⌋

Ջ Ա Ր Ո Գ Ի

Քո գլխին Աստծո ցասու՛մն է կախվել
Փողե՛րն են հնչում,
Եվ դազաղնե՛րն են բացվում սարսուռով
Հառնում է հոգիդ

Հողից ու մտխրից,
Որ հավետ հրե տառապանքներին
Տրվի դողահար

Գ Ր Ե Ք Խ Ե Ն

Դո՛ւրս գամ, հեռանա մ,
Շնչահեղձ է ինձ երգահոնն անում,
Խոցվում է ասես
Իմ սիրտը երգից

Խ Ո Ւ Մ Ք

Judex ergo cum sedebit,
Quidquid latet, adparebit
Nil inultum remanebit

Գ Ր Ե Ք Խ Ե Ն

Խեղդվո՞ւմ եմ արգեն:
Կաշկանդում են ինձ սլուներր , /
Այնպե՛ս են ճնշում
Կամարները , օ՞ղ:

Գ Ա Ր Ո Գ Ի

Թաքնվի՛ր, սակայն դու Իսթաբուլ /
Մեղք ու անարգանք
Հույս և Օ՞ղ
Վա՛ր՛ք բեգ

Կ Ա Ի Մ Բ

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus?
Cum vix justus sit securus

Չ Ա Ր Ո Գ Ի

*Երեսս են թերտամ
Սրբերը քեզնից,
Քեղ ձեռք մեկնելուց
Սոսկում են,
Հա՛յ քեզ*

Կ Ա Ի Մ Բ

Quid sum miser tunc dicturus?

Գ Ր Ի Թ Ե Ե Ի

*Հորեանուհի՛, սրվա՛կը տվեք
(Ուշաքափվում է)*

ՎԱԼՊՈՒՐԳՅԱՆ ԳԻՇԵՐ

Վարց լեռներ: Շիրքե և Էլենդ գյուղերի շրջակայքը
Ֆաուստ, Մեֆիստոֆել

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Չէի ր սուրա ցախավելի կոթին նստած:
Ես կուզեի թամբել մի այծ արագընթաց
Երկար ճամփա սիտի անցնենք:

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Քանի գեռ ինձ ոտքի վրա կայտառ կզգամ
Կգոհանամ ցուպով անգամ:
Բայց թե ինչո՞ւ ճանապարհը զուր կարճացնենք
Հովիտների լարիտինթոսն անցնել ոտքով,
Այա ելնել ժայտերն ի վեր լեռնապարի,
Որի կրծքից աղբյուրներ են բխում երգով—
Ահա՛ ամբողջ համն ու հոտն այս ճանապարհի
Արդեն գարո՞ւնն է բարախում բարդու վրա,
Ոնգամ սոճին գարնան հն՞քն է զգում կրկին:
Մի՞թե չի տա նա թարմություն և մեր մարմնին

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Ոնկեղծ ստած, ես շեմ զգում շունչը նրա
Չմէ ո է իմ ներսում, ձմնո:

Դուզեի ձյուն, սառնամանիք լիներ համփիս
 Որքա՛ն տխուր է բարձրանում երկինքն ի վել
 Լուսնի մահիկն այն կարմրափայլ լույս է տալի
 Այնքան աղոտ, որ մարդ ամեն քայլափոխում
 Իր գլուխն է ծառի և կամ ժայռի բախում:
 Քույլ տուր, որ ես կանչեմ մի լույս թափառական
 Լհհավասիկ շողշողում է պայծա՛ռ այնքան:
 — էհե՛յ, մո՛տ եկ, ի՛մ բարեկամ: Թե չէ իզուր
 Դու բոցկլտում, վատնում ես քո լույսն ամենուր
 Բարի՛ եղիր լուսավորի՛ր դու մեր ճամփան

Ք Ա Ք Ա Ռ Ո Ղ Լ Ո Ւ Գ Ս

Պատկառանքից գուցե միայն
 Ինձ հաջողվի այսօր փոխել բարքս թեթև
 Սովորաբար շարժվում ենք մենք գիգգադաձև

Մ Ե Ձ Ի Ս Տ Ո Ջ Ե Լ

Օ՛, գու էլ ես կապկում մարդուն:
 Շարժվիր ի սեր սատանայի, շո՛ւտ, ս,
 Թե չէ փշեմ կմարես մի աղնթարթում:

Ք Ա Ք Ա Ռ Ո Ղ Լ Ո Ւ Յ Ս

Տեսնում եմ, որ դուք եք այստեղ տեր-տնօրեն,
 Հնազանդ եմ ես ձեր կամքին:
 Բայց իմացեք. լեռը՝ հլու կախարդանքին,

Խենթացի է այսօր նորից: Ծվ եթե ես
Չեր ահավիրան դարձա, էլ մի՛ վարվեք այդպես:

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ, Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ, Ք Ա Փ Ա Ռ Ո Ղ Լ Ո Ւ Ց Ս

(Փսիւնիփոի երգելով)

Ծրազտնքի, կախարդության
Ոլորտն ենք մենք մտել կարծես:
Աղնվորեն լո՛ւյս տուր դու մեզ,
Շուտ հասցրու մեզ հանգրվան՝
Վայրեր հետու և ամայի:

Ի՞նչ արագ են շարժվում, նայիր,
Հսկա ծառերն այնտեղ, մթնում,
Լեռն ասես մեջքն է կոացնում,
Ժայռը սուլում երկար թթով,
Խամփացնում է անվրդով:

անցնում և՛ քար, և փուշ,
Է՞ծ է վաղում, սուրում առաջ:
Կարկա՞շ է դա, ե՞րգ է անուշ,
Սիրո գասգա՞տ, սիրո հառա՞շ,
Անցյալի ձս՞յն՝ կորած վաղուց,
Ա՞յն, թե ի՞նչ ենք սիրում, տենչում:
Արձագտնքն է հնչում, կանչում
Առասպելի պես հինավուրց:
Ի՞նչ եք ճշում ու բացում վեճ

Կիվիվ ու ճալ, բոս և բվեճ,
 Զեռուներն են կազմել թափոր
 Երկայնուտն ոս հաստափոր:
 Մառարմատներն, ինչպես օձեր,
 Քալարվում են ժայռերն ի վեր...
 Չորս կողմ կապանք, չորս կողմ սաղրանք
 Ուզում են մեզ որսալ դրանք:
 Շնչավորված ոստերն ասես
 Շոշափուկներ են պոլիպյան.
 Անցորդից են կառչում անձայնս
 Հազարագույն մկներ պես-պես
 Ծահճից, դաշտից դուրս են գալիս.
 Կայծոռիկներն են առկայծում
 Եվ շփոթված ճամփորդներին
 Շքախմբի պես ուղեկցում:

Թայց ինձ ասա, կանգնա՞ծ ենք դեռ.
 Թե՞ ճամփան է անվերջ ձգվում:
 Տե՞ս, ամեն ինչ՝ ծառեր, ժայռեր
 Պտտվում են, ծամածռվում,
 Իսկ թափառող լույսերն անվերջ
 Շատանում են մթության մեջ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Շո՛ւտ, իմ փեշի՛ց բռնիր, այդպես,
 Եվ գարմանքով դու կտեսնես՝

Մամոնն ինչպե՞ս է բոցկլտում
Քարձոսնքն ի վար, լեռան սրտում:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Ի նշ աղոտ ցուք խորհրդավոր
Ցայգալույս է ասես դալուկ,
Պարուրել է մեղմ, տրամաշուք
Անձավներն ու կիրճերը խոր
Նայիր, շոգի, ծուխ ու կրակ,
Վառ հալոցքն է ճառագայթում:
Չգվում թելի նման բարակ,
Աղբյուր դարձած՝ հորդում, ժայթում,
Ծրակներով անթիվ, խավար
Դուրս է նետվում հովիտն ի վար,
Կորխորատում բանտվում գերված
Ու մեկընդմիջտ սանձահարված՝
Ճաճանչներ է շորս դին սփռում
Ավազի պես ոսկեհատիկ:
Նայիր, ինչպե՞ս է հուրհուրում
Վրան կախված ժայռն տնտուկ:

Մ Ն Ա Ի Ս Տ Ո Ն Ն Ի

Մամոնն արքան տոնի առթիվ այս փառահեղ
Մի՞թե՞ իր այս դղյակը չէր լուսավորի:
Ուսխող բերեց, դու ամեն ինչ տեսար այստեղ...
Էզում եմ ես գալուստն անգուսպ մեր հյուրերի

Ն Ա Ո Ւ Ս Ա

Մրրիկն ինչպե՞ս է մոլեգնում,
Իմ ծոծրակը ձաղկում ուժգին:

Մ Ե Ձ Ի Ս Տ Ո Ձ Ե Լ

Կառչի ր ժալուի կողերից հին,
Փն շէ շիրիմ կյարձնես դու վիհը մթնում,
Տե՛ս, թանձրանում է մշուշից գիշերն արդեն,
Լսի՛ր, անտառն է շառաչում ալնտեղ, հեռվում
Տե՛ս, բվերն են սարսափահար թռչում գես-դեն
Սարսուտն են, հողմից թեքվում
Հավերժ կանաչ ապարանքի սյուներն այսօր
Ճյուղերն են խուլ հեծում շարդված,
Քնդում որոտն ուհեղազոր:
Արմատներն են պսկվում պարտված,
Բոլոր ծառերն են ճոնչում, բախվում իրար
Գահափիժում սնդունդն ի վար,
Ուր անթափանց սև մշուշում
Մրրիկներն են ոռնում, ֆշշում:
Չարն շե՛ս լսում դու բարձունքից,
Հետաստանից ու մոտերքից:
Ահա՛, լսի՛ր ողջ երկայնքով հսկա լեռան
Մոլեգնաթափ հրչն է հոսում կախարդական

Լ Ա Ն Ի Կ Ե Տ Ի Բ Ե Ո Ւ Մ Ի

Վհուկներն են սուրում առաջ:
 Հունձքն է դեղին, ցանքը՝ կանաչ
 Մեծ բազմութուն կհավաքվի
 Ուրհանն էլ կհայտնվի
 Վհուկ առաջ՝ գարշ հոտ լանում
 Բրոքենն ի վեր են բարձրանում

Չ Ա Յ Ն

Սեր Թառերոն՝ հեծած էգ խող
 Ահա եկավ մենակ, անխոս

Ե Ո Ւ Մ Բ

Հարգ ու պատի վ քեզ, մեծ տիկին
 Մեր ահավիրա ի Եզիր հավետ
 Խոզ ու տիկին թուան ուժգին
 Վհուկների թափորի հետ

Չ Ա Յ Ն

Խնայե՛՛ս եկար

Չ Ա Յ Ն

Իլզենշթայնով Մտա մի լույն,
 Զարհուրեցի, երբ հանկարծ բուն
 Զար աչքերը շոեց վրաս

Յ Ա Յ Ն

Ի ի խք ընկնես, աչդ ո՞տը աչդպես վռագ վռագ

Զ Ա Յ Ն

Ճանկո՛ւց այնպես,
Վերքս մի տե՛ս:

Վ Է Ո Ւ Կ Ն Ե Ր Ի Կ Ո Ւ Մ Բ

Լալն է ճամփան, ճամփան երկար,
Այս ի՞նչ շփոթ է խելագար:
Եղան, ավել... Մայրն է գոռոմ,
Երեխան է խեղդվել փոքրամ:

Կ Ա Կ Ա Ր Գ Ն Ե Ր

(Խմբի կեսը)

Սողում ենք մենք խխունջների նման ասես,
Մինչդեռ կանայք անզ են հասել արդեն վաղուց
Չէ՞ որ կինը շարիքի հոտ առնելուն պես
Հազար քայլով առաջ կընկնի տղամարդուց

Մ Յ Ո Ւ Ս Կ Ծ Ս Ը

Կեք վախեցնի մեզ այդ խոսքով,
Կինը հազար քայլ էլ անի,
Միևնույն է, մի թոփշքով
Տղամարդը կգա, կանցնի

Յ Ա Յ Ն

(Վերևից)

Եկե՛ք, եկե՛ք լեռնալճից:

Ջ Ա Յ Ե

(Ներքևից)

Քարձուներերը կելնենք ձեզ հետ մենք անպայման,
Մաքուր ենք մենք, լողացել ենք ջրում վճիտ,
Բայց ամուլ ենք հար-հավիտյան:

Ե Ր Վ Ձ Ի Կ Ա Պ Մ Ք Ձ

Հողմը լռեց, և միասին
Քաքնվեցին աստղ ու լուսին:
Կախարդական խումբն է սուրում,
Կալծեր սփռում, ճշում, սողում:

Ո Ա Յ Կ

(Ներքևից)

Ա՛խ, կա՛նգ առեք:

Ո Ա Յ Կ

(Վերևից)

Յ՛վ է կանչում ճեղքից ժայռի:

Ջ Ա Յ Ն

(Նեւ քնից)

Ի նձ էլ տարեք, ի նձ էլ տարեք:
Քարձրանում եմ արդեն ելեք հարյուր տարի,
Քայց գագաթին դեռ շեմ հասել:
Ի նձ էլ տարեք մերոնց եմ ես միշտ երազել:

Ե Ր Կ Ո Ւ Խ Ո Ւ Մ Բ Ը

Հեծի՛ր մի ձող կամ ցախավել,
Քե այժ թամբես, լայլ առավել:
Նա, ով այսօր շգա մեզ հետ,
Արդեն կորած է առհասկետ:

Կ Ւ Ս Ա Վ Հ Ո Ւ Կ

(Ներքնից)

Քարշ եմ գալիս, այնինչ դրանք
Սարը հասան վիսապատառ:
Տանը շունեմ քուն ու դադար,
Չեմ էլ կարող վազել արագ:

Վ Հ Յ Ւ Կ Ն Ե Ր Ւ Խ Ո Ւ Մ Բ

Օծվի՛ր, ո՛ւժ առ վհուկային
Առագաստ Լն լաթերդ հին,
Իսկ տաշտը՝ նավ: Քոիս մեզ հետ,
Քե շէ էլ շես թռչի հավետ:

Ն Ր Կ Ո Ն Ե Ո Ւ Մ Ր Ը

Սրբ մոտենանք մենք գագաթին,
Ողջ երամով իջնենք գետին,
Սարահարթում շրջան կազմենք,
Կախարդներին վալել, բազմենք:

(Ցած են իջնում)

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Աղմուկ, ժխոր ու հրհրոց,
Ճիշ, կափկափյուն ու հոհոց,
Հույս, ծուխ ու բոց, գարշ հոտ շորս դին—
Տարերքն ահա վհուկայինս
Ինձնից բռնիր, թե չէ հիմա մեզ կզատեն,
Որան՞դ ես չուս

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

(Հեռվից)

Այստե՛ղ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Ը

Սյդքան հեռո՞ւ արդեն:
Սա ցույց կտամ՝ ո՞վ է այստեղ տեր-տնօրեն,
Իունրեր Վոլանդ սատանան եմ, ճամփա՛, ճամփա՛
Իո կտոր, ինձնից բռնիր հալա:

Նստա հողոպրենք, իմ քարեկամ,
Փորձանք է սա ինձ նմանի համար անգամ,
Նայիր, այնտեղ լույս եմ տեսնում խորհրդավոր,
Հեռվից դեպի թփուտն է ինձ հրապուրում:
Ծ'կ, ե'կ ծլկենք. մեզ շեն տեսնի այն թփերում,

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Ժխամա'ն ոգի, միայն առա'ջ տար ինձ ալտոր:
Ես ավելի խոհեմ վարմունք տեսած չկամ.
Մենք վալպուրգյան մութ գիշերով եկանք Բրոքեն,
Որ թաթնվե'նք հիմա իզուր և ինքնակամ:

Մ Ե Ն Ւ Ս Ց Ո Ն Ե Ն Ն

Եողում են, տե'ս, հազարագույն բոցերն արդեն,
Ի'նչ կենսախինդ տոնահանդես:
Ալսաեզից էլ դու ամեն ինչ կնկատես:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Կոզենացի հիմա լինել ես վերևում,
Հուր է վառվում, ծուխն է դեպի վեր գալարվում,
Ամբոխը հոժ շտապում է շար հանդեսի,
Կշերծանվեն առեղծվածներ բազմապիսի:
Եվ նորերն էլ ի լույս կդան:
Աշխարհը մեծ թող մոլիզանի,
Ունենք խաղաղ ապաստարան:
Պրենք է դա հնամենի.

մեծ աշխարհում Փոքր աշխարհ են արարում
 Ահա մատաղ կախարդուհիք մեր հուլանի,
 Եվ պառավներ, որ մերկութունն են թաքցնում:
 Մի՛ խոժոռվիք, և ամեն ինչ լավ կլինի:
 Նեզութունը փոքր է այնքան, հաճույքը մեծ
 Ինչ-որ նվագ արդեն հնչեց:
 Նզո՛վք. ի՞նչ կեղծ ելևէջներ: Բայց ոչ մի ելք
 Վարժվել է պետք: Գնա՛նք, դե ե՛կ:
 Հնար չկա, պիտի հիմա շրջան մտնեմ
 Եվ քեզ այս նոր հյուրերի հետ ծանոթացնեմ:
 Հը՞, քարեկամ, նեղվածք հո չէ՞ սարահարթում
 Նայիք, չկա ո՛չ վերջ, ո՛չ ծայր:
 Հարյուր խարույկ է շարիշար վառվում պայծառ
 Պարում են, տե՛ս, խմում, սիրում, շաղակրատում
 Դե, ինձ ասա տեսե՛լ էիր այսքան լավ քան:

Ն Ա Ո Ւ Ս Գ

Հիմա ինչպե՛ս մտենք շրջան
 Որպես կախա՞րդ, թե՞ սատանա կգաս հանդես:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ի՞նչոք եմ ես շրջել ծպտյալ, բայց կարգ է հին
 Շքանշան պետք է կրել այս մեծ տոնին:
 Չունեմ կապիչ, շքանշան, ինչպես գիտես,
 Բայց թե ձիու սմբակն այստեղ հարգի է: Տե ս,
 Այն խխունջին, մոտ է սողում, կանգնեց մեր գեժ

Շողափռեկներն տուաչ պարզած:
Թե ով եմ ես, հոտոտելով արդեն զդաց:
Սպտվել չեմ կարող այստեղ, թեկուզ փորձեմ
Եկ, կրակից-կրակ անցնենք: Լավ չէ՞, առա.
Ես կլինեմ խնամախոս, իսկ դու՝ փեսա:

(Ստանում է հանգչող կրակի շուրջը նստած մի քանի հոգու)

Սե՛ր պարոնայք, ի՞նչ եք հեռու քաշվել այդպես
Տանն էլ հանսխտ կնստեիր: Կգովեմ ձեզ,
Եթե հիմա դուք միանաք Ջահելներին,
Նրանց անզուսպ եռուզեռին

Յ Ե Ն Ե Ր Ա Լ

Ո՞վ կարող է ապավինել ժողովրդին:
Նրա համար երբեմն այնքա՞ն բան ես անում
Մինչդեռ նա միշտ, ինչպես մի կին,
Ջահելներին է մեծարում, երկինք հանում:

Մ Ի Ն Ի Ս Ե Ր

Ճշմարտութուն հիմա չկա,
Հազա՞ր ափսոս հին օրերին,
Երբ ունեինք պատիվ ու գին:
Մեր ոսկեդարն էլ ետ չի՞ գա:

Ք Ա Ր Վ Ն Ս

Հիմարներ շենք եղել, հարկավ,
Թեև հաճախ ենք սխալվել,
Բայց ամեն ինչ հանկարծ փոխվեց ու շուտ եկավ,
Որք կարծես թե կայուն էր մեր դիրքն առավել:

Հ Ե Ղ Ի Ն Ա Կ

Կա՛ այնպիսի երիտասարդ մեր օրերում,
Որը նստում, ձեռքն է առնում խելոք գրքեր
Ինչ մեր մատաղ սերնդին է վերայերում,
Կասեմ, որ նա այսքան լպիրշ չէր եղել դեռ

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

Որք հանկարծ գառամյալ ծերունու կերպարանք (Լ
ընդունում)

Ինչպի ահեղ դատաստա՛նու են մարդիկ մղվում
Վերջին անգամ եմ ըարձրանում այստեղ, Բրոքեն,
Կյանքիս տակառն այնքան տխուր է դատար՛չվում
Որ աշխարհի վախճանն եմ ես գգում արդեն:

Հ Ն Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Վ Հ Ո Ի Կ

Հե՛ջ, սարոնա՛յք, շանցներ-գնաք,
Առիթն իզուր բաց մի թողեք.
Ապրանք ունեմ տեսակ-տեսակ,
Ամեն ինչ կա, ըարի՛ ելեք

Եման խանութ սչ ոք շունի
 Խանութ է սա շտեմնված,
 Չկա մի բան, որ չի նի
 Այս աշխարհին վնաս տված:
 Չկա դաշույն, որն արյուն չի թափել վարար,
 Չկա գավաթ, որը մարմնի մեջ քաջառողջ
 Չի էցրել թույն կործանարար,
 Չկա մի դարդ, որ չի փշրել սիրտը կնոջ,
 Չկա մի սուր, որ դրժելով դաշինքն արդար,
 Չի խողխողել ախույանին դավադրարար

Մ Ե Ն Ի Ս Ե Ռ Ն Ե Լ

Չեք հասկանում ժամանակի ոգին, տիկին,
 Եզածն անցավ, չի կրկնվի էլ աշխարհում:
 Նվիրվեցեք նորույթների կախարդանքին,
 Նորույթներն են հիմա միայն հրապուրում

Ե Ա Ե Ի Ե Յ

Տարօրինակ տոնավաճառ
 Կշփոթվի մարդ անպատճառ

Մ Ե Ն Ի Ե Տ Ռ Ն Ե Լ

Հրապտույտն է բարձրանում ու հորդանում
 Մեզ էլ իբ հետ քշում-տանում

Ն Ա Ձ Ի Յ Յ

Այն կիներ ո՞վ է,

Մ Ե Ն Ի Ս Ե Ո Յ Ե Լ

Հիւրիքն է,

Ն Ա Ո Ւ Ս Յ

Ո՞վ:

Մ Ե Ն Ի Ս Գ Ո Յ Ե Լ

Հա՛վ նայիր, տե՛ս -

Աղամի կիներ է առաջին

Զգույշ նրա ճոխ վարսերից. կկործանվես

Միակ զուգար այդ հյուսերն են՝ փուլած մարմնին

Եթե ձեռք տա դրանց մի այր երիտասարդ,

էլ պոկ չի գա. արդեն գերին է հնազանդ

Ն Ա Ո Ւ Ս Յ

Յե ս, նստեցին. մեկը՝ պառավ, մյուսը՝ շահել:

Արդեն հոգնել են երեի, շատ են պարել:

Մ Ե Ն Ի Ս Գ Ո Յ Ե Լ

Ոչ մի հանգիստ այսօր չկա: Ինձ հետ արի

Պատրասավում են մի նոր պարի

Ն Ո Ձ Ի Ս Յ

(Դեռառի աղջկա հետ պարելով)

Չքնաղ երազ տեսա մի օր,
Խնձորենի մի բարեբեր:
Ինձ գերեցին երկու խնձոր,
Ու բարձրացա ես ծառն ի վեր

Գ Ե Ղ Ե Յ Կ Ո Ւ Հ Ի

Խնձորն է ձեզ հրասլուրում,
Չեք մոտանում դրախտը դեռ
Ինչպե՞ս եմ ես հիմա բերկրում,
Որ այգումս էլ կան խնձորենի

Մ Ե Յ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

(Պառավի հետ)

Տեսա երազ մի իմաստուն
Ճեղք էր տվել ծառն հաստաբուն
Դա իսկական ... էր հարկավ,
Լալն էր, բայց ինձ շա՛տ դուր եկավ:

Գ Ա Ռ Ա Վ

Ողջո՞ւյնս շերմ, հարգա՞նքս խոր
Իմ ասպետին սմբակավոր:
Պատրաստ պահեք -ը ձեր,
Թե չեք խրանում -ից իմ ծեր

Վ Ր Օ Պ Ց Թ Ց Ա Ն Ե Ա Օ Մ Ե Օ Ց

Անիծվածներ՝բ, ի՞նչ է փշել դրանց խելքին,
Մի՞թե պարզ չէ ապացուցված վաղուց արդեն,
Ոգին երբեք չի ունեցել ոտքեր կարգին,
Մինչդեռ սրանք մեզ՝ մարդկանց պես սխալի ոլորե՞ն:

Վ Ե Ղ Ե Ե Կ Ո Ւ Է Ի

(Պարելով)

Ինչո՞ւ է նա եկել մեզ մոտ, պարահանդես

Ն Ա Ա Ի Ս Ց

(Պարելով)

էհ, ուր ասես, որ չի գնում:
Նա չի պարում, այլոց պարն է վատարտւում:
Հազիվ թե դու այնպես քայլես,
Որ քայլդ նա շամբուստանի:
Կփրփրի, եթե առաջ գնալ փորձենք,
Իսկ եթե նույն տեղում անվերջ պտույտ գործենք
Ինչպես ինքն իր ջրաղացում հնամենի,
Կդրվատի մեզ անդադար,
Օ՛, մանավանդ, երբ գլուխ տանք նրան խոնարհ

Պ Ր Ո Վ Տ Ո Ն Ա Ն Տ Ա Ս Մ Ի Ս Տ

Այստե՛ղ եք դեռ: Ա՛յ քեզ փորձանք անտանելի
Շո՛ւտ, շքացե՛ք րացատրեցի ձեզ ամեն րան:
Բայց կարգը ո՛ւր, սատանան ո՛ւր Քիզելն է լի
Ոգիներով, թեև խելոք ենք մենք ալնքան:
Տեսիլներն եմ ես շարունակ փորձում վանել,
Բայց ապարդյուն: էհ, ի՞նչ անել:

Գ Ե Ղ Ե Ց Կ Ո Ւ Հ Ե

Վե՛րջ տվեք մեզ ձանձրացնելուն, եղեք բարի:

Պ Ր Ո Վ Տ Ո Ն Ա Ն Տ Ա Ս Մ Ի Ս Տ

Ոգիներիդ ելեսին էլ ուղիղ կասեմ.
Չեմ հանդուրժում բռնությունը ոգիների,
Եվ իմ ոգին նրանց կամքին ենթարկող չեմ.

(Շարունակում եմ պարել).

— Ինձ ոչ մի րան չի հաջողվում այսօր կարճես
— Բայց իմ ուղին չեմ լքի ես
— Մունկի կզան իմ առաջ դեռ
Սատանաներ ու պոետներ:

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Նա ջրափոս հիմա կընկնի,
Միայն այնտեղ դադար կառնի,

Երբ հետույրն էլ տզրուկները լրիվ քամեն,
Կազատվի ոգիներից, ազուց արդեն

(Ճառուտին, որը դադարում է պարելուց)

Ի՞նչ ես լքում այն աղջկան շնաշխարհիկ,
Որը պարում, երգ էր ասում ձայնով քաղցրիկ

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ա՛խ, երբ երգում էր սրտահույզ,
Բաց բերանից մի կարմրավուն մուկ թուավ դուրս

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Դա ի՞նչ է որ, Գո՛հ եղիր շատ,
Որ այդ մուկը մոխրագույն չէր:
Սիրո պահին ո՞վ է հարցնում նման բաներ

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Հետո տեսա

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Ի՞նչ

Ֆ Ա Ո Ւ Ս Տ

Մեֆիստո, չքնաղ, դուևս ո
Այն աղջկան տեսնո՞ւմ ես դու Մենա՛կ այնպե,
Դեգերում է դանդաղաբալլ ո՛հա հեռվում

Նշխարաբան ան ոտքերն աւելս
Խոստովանեմ, այնպես է ինձ հիմա թվում.
Նման է նա իմ Գրեթիսենին՝ քնքուշ ու հեզ:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ձ Ե Լ

Քող դեզերի: Մի՛ սպասիր ոչ մի լավ բան.
Դա անկենդան պատրանք է սին, կուռք է միայն
Հանդիպելիս փորձանք է նա միայն բերում.
Մարդկանց արյունն է սառեցնում երակներում,
Մարդիկ նրա պաղ հայացքից դառնում են քար
Մեղուզային գիտես, ինչո՞ւ պատմեմ երկար

Ն Ա Ո Ի Ս

Դրանք, անշուշտ, հանգուցյալի աչքեր են բաց,
Որ չի ծածկել սիրող մի ձեռք:
Այն կուրծքն ահա, որ Գրեթիսենն ինձ ձոնեց երեկ,
Մարմինը այն, որ վայելել եմ ես արբած:

Մ Ե Ձ Ի Ս Տ Ո Ձ Ե Լ

Ցնորք է դա, դյուրահավատ, խեղճ արարած.
Ո՞վ չի կարծում, թե դա աղջիկն է իր սիրած:

Ն Ա Ո Ի Ս

Ի՞նչ տառապանք և ինչպիսի՞ երանություն:
Ոչդ հայացքից պոկվելու ջանքն է ապարդյուն:

Կարանոցն է պճնում ձևով տարօրինակ
Կարմիր, կարմիր մի շրջանակ՝
Նեղ, դաշույնի բուրբ կողմի պես:

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Ճիշտ ես ասում: Տեսնում եմ ես:
Մերթ էլ գլուխն է թևի տակ դրած շրջում,
Քանզի նրան Պերսեոսն է գլխատել դեռ:
Իսկ դու անվերջ խենթի նման ես անրջում:
Եկ բարձրանանք ըլուրն ի վեր,
Հրճվենք, ինչպես Փրաթերում են զվարճանում:
Եթե պատրանք շիներ սա,
Կկարծեի, թե նստած եմ ես թաարոնում:
Ի՞նչ կլինի հիմա, ասա՛:

Յ Ս Ն Ո Ղ

Նոր խաղ, պարուն: Վերջինն է դա չսի պիեսից:
Միշտ յոթ պիես— կարգն է այդպես
Կրել է մի թատերասեր՝ մեկը մեզնից,
Թատերասեր խումբն էլ այսօր կգա հանդես
Ինձ ներեցեք, եթե հիմա էս հեռանամ,
Վարագույրը բարձրացնելու լզիտի պնամ

Մ Ե Ն Ի Ս Տ Ո Ն Ե Լ

Եթե այստեղ՝ Բլոքսերգում էլ տեսնում եմ ձեզ
Վատ չէ, և սա ձեր խկակամ, տեղն է կալ ձեռ

ՎԱԼՊՈՒՐԳՑԱՆ ԳՐԵԾՐՎԱ ԵՐԱԶ ԿԱՄ ՕՔԵՐԱՆՈՒ
ԵՎ ՏԻՏԱՆԻԱՅԻ ՈՍԿԵ ՀԱՐՍԱՆԻՔԸ

Իհատերմեցո

ՔԱՏՐՈՆԻ ԴԻՐԵԿՏՈՐ

Սիդինգի քա՛ջ գավակներ,
Հանգստանանք այսօր:
Այս հին լեռն է բեմը մեր,
Ցողաշաղ դաշտ ու ձոր:

ՀԵՐՈՒԴ

Արեք ոսկե հարսանիք,
Եթե կես դար անցավ:
Իսկ թե ապրեք երջանիկ,
Դա ոտկուց էլ է լավ:

ՕՔԵՐՈՅ

Հայտնվեցեք այս պահին,
Ո՛վ ոգիներ հզոր:
Քսիզավորն ու թագուհին
Դաշն են կոում մի նոր:

Պ Ո Ի Փ

Պուքն է պարուս, պատուում՝
Չարաճճի ողին,
Նրան խումբն է հետևում,
Զվարճանում կրկին:

Ա Ր Ի Ե Լ

Արիելն է սկսում
Մի երկնային նվագ,
Բոլոր դեմքերն է պարզում
Չքնաղ թե այլանդակ:

Ո Ք Ե Ր Ո Ն

Ամուսիննեք, ձեզ համար
Լավ օրինակ ենք մենք
Շատ կսիրեք դուք իրար
Քեք բաժանվեք մեկ-մեկ

Ն Ի Տ Ա Ն Ի Ա

Եթե հաշտ շեն մարդ ու կին,
Աւրելն ուժից է վեր,
Հարավ սարեք դուք մեկին,
Մյուսին էլ՝ ցուրտ քեն:

ԱՄՐՈՂՔ ԵՎ ԱԳԱԵՈՒԹՅՈՒՆ

(Fortissimo)

Ներկայացնեմ համարձակ
Նվագախումբը մեծ.
Գորա, ճանճ, ժողիդ ու մոծակ՝
Ազգուսակով իրենց:

ՄԵՆԱԿԱՏԱՐ

Պղպջակ է օճառի
Պարկապուկն այս նոր.
Թող ձեզ հաճույք պատճառի
Իր բուք թթով աչսոր:

ՍԿՅԵԱԿ ՕՊԻ

Սարդի սաք տաք թզուկին.
Թևեր, դողոշի փոր.
Դեռ հակ շէ նա կարգին.
Բայց ի՛նչ ոտանավոր

ՆՈՒՅԿ

Մեղրանման ցող, բույրեր...
Հրճվում ենք, սեր անում:
Ինչո՞ւ դու շես թռչում դեռ
Օդ շես բարձրանում:

Ն Ե Ց Ա Ք Ի Ք Ի Ա Ս Ի Ի Կ Ա Լ Ա Պ Ա Բ Ա ՈՒ Դ

Տեսի՛լք է սա մի շքեղ,
Քե՞ հանդես է ցնծուն.
Մի՞թե տեսնում եմ այստեղ
Ես Օրերուն աստծուն:

Ո Ր Ք Ո Գ Ո Ք Ս

Պոչ ու ճանկեր շունի, տե՛ս,
Բայց թե շկա կասկած,
Որ սատանա է, ինչպես
Աստվածները հունաց:

Վ Յ Ո Ւ Ս Ւ Ս Ա Բ Ն Ո Վ Կ Ն Պ Ա Ր Ի Յ

Ի՛նչ նկարել եմ, ահա՛.
Սևագրութուն է լոկ,
Բայց կմեկնեմ Իտալիա,
Զգում եմ վաղօրոք

Պ Ո Ի Ը Ր Ս Տ

Ի՛նչ անառակ տեսարան,
Ա՛խ, ի՛նչ դժբախտութուն.
Երկու վճռ՛ւկ են միայն
Շայար քսել դժգուն:

Ի Ե Ռ Ա Տ Ի Ղ Հ Ո Ի Ե

Սեր կանանց է դուր գալիս
Շպար, զգեստ, իսկ ես
Մերկությունս եմ ցույց տալիս,
Իմ պիրկ մարմինը, տե՛ս:

Ջ Ն Տ Ա Ն Ի Ք Ի Մ Ա Յ Ի

Չեզ հետ վիճող շիմ, գիտեք
Քայց հուսամ՝ վաղ թե ուշ
Ոտքի վրա կփսձեք
Այդպես ջահել, քնքուշ

Կ Ա Պ Ե Լ Մ Ե Ց Ս Տ Ե Ի

Մի՛ պաշարեք մերկ կանանց,
Մոծա կ, ծղրի դ ու գո՛րտ,
Ուշք մի՛ դարձրեք դուք նրանց,
Հիշեք տակտ ու ակկորդ:

Հ Ո Ղ Մ Ա Ց Ո Ի Ց Ց

(Սի կաղմի վրա դառնալով)

Ի՛նչ պահածալի մի կաճառ
Հարսնացունե՛ր անթիւլ,
Պարմանինե՛ր խանդավառ՝
Լի հույսերով ազնիվ

(Իտալեալով մյուս կողմի վրա)

Գետինն ինչո՞ւ, շգիտեմ,
Չի կլանում սրանդ:
Քիչ է մնում՝ ի նձ նետես
Դժոխքի գիրկը բաց

Ք Ս Ե Ն Ի Ն Ե Ր

Ունենք սուր սուր մկրատներ
Սիջատներս բոլոր,
Սատանային՝ հորը մեր
Փառարանենք այսօր

Վ Ե Ն Ի Ն Գ Ս

Պարսն է նետվում դեսուդեն,
Պարզունակ խաղ է վատ,
Բայց թե վերջում կպնդեն
Որ բարեսիրտ են շատ

Մ Ո Ւ Ս Ա Գ Ե Ց

Վհուկներով եմ տարվալ
Երանությամբ վերին
Հեշտ է խաբել այս կունանց
Քան թե մուսաներին

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ Ի Ի Ա Խ Պ Ի Ի Հ Ա Ն Ճ Ա Ի

Հազ մարդիկ լազն են ասում
Ձեռքս բռնիր հաստատ
Գերմանական Պառնասում
Բլոքսբերգում տեղ կա շատ

Հ Ե Տ Ա Ք Ր Ք Ր Ա Ս Ե Ր Ճ Ա Ն Ա Պ Ա Ր Հ Ո Ր Դ

Ո՞վ է գոռոզ մարդը այն,
Արդյոք ի՞նչ է ուզում.
Հոտոտում է շուրջն անձայն:
— Ծիզվիտներ է որսում:

Վ Օ Ո Ի Ն Կ

Պղտոր գետում, սյարզ լճում
Ձուկ եմ որսում ուրախ.
Դեերից չի երկնչում
Հոգիս սստվածավախ

Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Կ Ա Ի

Ամեն ինչ նույն գինն ունի
Բարեպաշտի համար,
Նա Բլոքսբերգն էլ կդարձնի
Աղոթարան հարմար

Պ Ծ Ր Ա Ղ

Նոր երգչախումբ է անկող
Շեփորում են հեռվում:
Սո՛ւս, շամբուսում՝ բարձրադս
Զրցուկերն են հրճվում:

Պ Ա Ր Ա Պ Ե Տ

Ամեն մեկն է ոտք շարժում
Զիրք ցույց տալիս սզատ,
Խոբլ, կաղ ցատկում, շեն հարցնում
Լա՞վ են պարում, թե՞ վատ

Ջ Ո Ի Թ Ա Կ Ա Ղ Ա Ի

Պարկապզուկն է զսպում
Խաժամուժին խենեղ-
Օրփեռսն էր միշտ սաստում
Այդպես ամեն հրեղ

Ն Ո Չ Մ Ա Տ Ի Պ

Ո չ քննադատ, ո չ այլ ոք
Ինձ լի մոլորեցնի.
Թե սատանան կա իրոք
Մարմին ու ձև ունի

Ի Կ Ծ Ա Լ Ի Ս Կ

Սա մտքի խաղ է, ցնորք
Այս ամենը՝ տոն, ծես,
Եթե իմ ես ն է իրոք
Ուրեմն՝ խենթ եմ ես

Ռ Ե Ա Լ Ի Ս Կ

Նման տանջանք իմ կյանքում
Երբեք տեսած չկամ.
Ոտքիս տակ հող չեմ զգում
Ես առաջին անգամ

Ս Ո Ւ Պ Ե Ր Ն Ա Տ Ո Ւ Ր Ա Լ Ի Ս Կ

Հրճվում եմ ես անսահման
Գիտեմ սլարզ ու մեկին՝
Որն է այստեղ սատանան
Որն է բարի ոգին

Ի Ս Ս Կ Ս Ս Ա Մ Ի Տ

Վազում բոցի ետևից,
Մոտ են կարծում հանքը
Աչքեր քաջքեր. ամենից
Պերճախոս է հանգը

Կ Ա Պ Ե Լ Մ Ե Ց Ս Յ Ե Ր

Ի ի լի տանտնե՛ր անիծյալ,
Մոծա կ, ծղրի դ, գորտու կ,
Ի՞նչ, մոռացի՛լ եք դարձյալ
Երաժիշտնե՛ր եք դուք:

Ճ Ա Ր Պ Ի Կ Ն Ե Ր

Անհող է ողջ ցեղը մեր
Երբ թայլելն է դժվար,
Մենք ուտքներս էնք տնկում վեր,
Շրջում ենք գլխիվայր:

Ա Պ Ի Կ Ա Ր Ն Ե Ր

Բախտը մեզ էլ էր ժպտում,
Բայց խեղճացանք, մարդի՛կ
Մեզ դեսուդեն ենք նետում
Բոբիկ ու անվարտիք

Ք Ա Պ Ա Ռ Ո Ղ Լ Ո Ւ Ց Ս

Ճանճից եկանք մենք նորից,
Ճանճից ենք մենք սերում,
Բայց թե կիրթ ենք բոլորից
Նման հանդեսներում:

Ա Ս Ս Է Գ

Բարձունքից եմ իջել ցած,
Աստղացուքս վկա,
Խոտերի մեջ եմ ընկած
Մի՞թե օգնող չկա

Գ Ա Ր Ա Ր Ց Ն Ե Բ

Տե՛ղ, տե՛ղ, էլ մի ք ուշացնի,
Թփերը լջարդե՛ն,
Ոգիներն են անճոռնի,
Մոտենում են արդեն

Գ Ո Ի Թ

Ի՛նչ անշնորհք եք շարժվում,
Փղի ձագեր հո շե՛ք:
Այս ժխորին չեք վարժվում,
Ուրեմն՝ ի՛նձ գիջեք:

Ա Ր Ի Ե Լ

Բնությունը բարեգութ
Տվել է ձեզ թևեր,
Իմ հտևի ց եկեք շուտ,
Վարդարլուրն ի վեր:

(Plandestmo)

Անկացան լազուրում
 Ամպ ու մշուշ դողդոջ,
 Շամբոստում հողմն է լռում,
 Պարզվեց աշխարհը ողջ

ԱՄՊԱՄԱԾ ՕՐ ԴԱԵՏ

Ծառաստ, Մեֆիստոֆել

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Իժբախտութեան մեջ է, հուսարե կ, խեղճ ու անարգված
 լեզերել է աշխարհով մեկ և ահա վասիկ զնդան է նետված:
 Որպես ոճրագործուհի, փակված է բանտում, զարհուրելի
 ստուպանքներ է կրում այդ հիասքանչ, տարաբախտ արա
 լածք: Ո՞ւր, ո՞ւր հասավ. Եվ դու դավաճա՛ն, անարժան
 ուղի, այդ բանը թաքցրել ես ինձնից: Կանգնի՛ր, կանգնի՛ր
 ուղտեղ, կատաղութեամբ ոլորի՛ր սատանայական աչքերդ:
 Ի՞նչ անգնիր և զայրացրո՛ւ ինձ քո անտանելի ներկայութեամբ:
 Ի՞նչ անտարկված: Անուղղելի փորձանքի մեջ: Հանձնված շար
 լիների և անզգա մարդկութեան դատաստանի՛ն: Մինչդեռ դու
 լինձ օրոր էիր ասում գոեհիկ զվարճություններով, ինձնից
 թուրքնում նրա ահագնագող լիշտը, թողնում, որ նա կործան
 լի անօգնական

Մ Ե Յ Ի Ս Յ Ո Յ Ե Լ

Նա առաջինը չէ

Տ Ա Ո Ի Յ Յ

Շո ւն: Քստմենելի հրեշ:— Ո՛վ անվախճան ոգի, այս օձին տո ւր, տո՛ւր վերստին իր շնային կերպարանքը, որով նա հաճախ գիշերային պահերին սիրով վսուզում էր իմ առջևից, գլուխկոնձի տալիս միամիտ անցորդի ոտքերի տակ, կախվում վայր տապալվածի ուսերից: Վերադարձո՛ւ սրան իր սիրելի կերպարանքը, որպեսզի իմ առաջ փորսող տա ավազի վրա որպեսզի այս ստորին տրորե՛մ ոտքերովս: Առաջինը չէ՛: Վա՛ ինձ, վա՛՛ ինձ: Մարդկային ոչ մի հոգի չի կարող ըմբռնել որ նման դժբախտություն կարող է գալ շատերի գլխին, և առաջինը չէր կարող իր մահվան սոսկալի տառապանքներու մյուսների մեղքը քավել հավերժ ներողի աչքի առաջ: Ի ամբողջ էությունն է խոցվում այս մեկի դժբախտությունի իսկ դու անտարբեր ծանակում ես հազարավորների ճակատագիրը:

Մ Ե Յ Ի Ս Յ Ո Յ Ե Լ

Ահավասիկ դարձյալ մոտենում ենք մեր սրամտությա սահմանին, որտեղ դուք՝ մարդիկդ, խելքներդ թոցնում ե ի՞նչ գործ ունես մեզ հետ, եթե չես կարող տակից դուրս գա Ուզում ես թռչել և երկնչո՞ւմ ևս սավառնելուց առաջ: Դո՞ւ մ վզին, փաթաթվեղիք թե՛ մենք՝ քո վզին

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Մի՛ թցիր աչքիս առաջ այդ անհագուրդ ատամներդ։
Նողկալի՛ է։— Վսե՛մ, հիասքա՛նչ . ոգի, դո՛ւ, որ ինձ արժա-
նացրիր քո տեսությանը, դո՛ւ, որ գիտես իմ սիրտն ու հոգին,
ինչո՞ւ ինձ գամեցիր իր գործած շարիքից հաճույք ստացող և
իր ստեղծած ապականությամբ հրճվող այս անարգ ոգուն։

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Վերջացրի՛ր։

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

Փրկի՛ր նրան, թե չէ վա՛յ քեզ։ Թող ամենասուկալի նզով
լի կախվի քո գլխին՝ հազարալոր տարիներ։

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Նս շեմ կարող փշրել վրիժառուի դրած կապանքները, բա-
վի րանտի փականքները։— Փրկի՛ր նրան։— Ո՞վ նրան մղեց
լի լծանման, ե՞ս, թե՞ դու։

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

(Վայրագ հայացում շուրջն է հայում)

Մ Ե Ց Ի Ս Տ Ո Ց Ե Լ

Նանթ ու որո՞տ ես փնտրում։ Ի՞նչ լավ է, որ դա ձեզ՝ թըշ-
ուկան մահկանացուներիդ շի շնորհված։ Կործանել ան-

մեզ ցնդդիմացողին դա բռնակալներին է հատուկ, երբ ուզում
են դուրս գալ դժվար կացութիւնից:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Տա ր ինձ ալետեղ: Նա պետք է ազատվի՛:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Հապա վտա՞նգը, որը քեզ է սպառնում: Իմացիր, որ քա-
ղաքում դեռևս մնում են քո ձեռքով գործված ունրի հետքերը:
Սպանութիւն վայրում ճախրում են վրիժառութիւն ոգիները և
դարսնակալ սպասում մարդասպանի վերադարձին:

Ց Ա Ո Ւ Ս Ց

Դեռ խոսեցու աե՞ղ ունես: Աշխարհը փո՛ւլ գա գլխիդ
<րե շ: Քեզ ասում եմ՝ տա՛ր ինձ ալետեղ և ազատի՛ր նրան:

Մ Ե Ց Ի Ս Ց Ո Ց Ե Լ

Կտանեմ, բայց լսիր, թե ի՛նչ կարող եմ անել: Մի՞թե ի
լիիրավ իշխանութիւն է տրված երկնքում ու երկրում: Ես կ
րող եմ մթազնել բանտապանի միտքը: Չեոք գցիր բանալ
ները և դուրս բեր նրան մարդկային ձեռքով: Ես կսպասե
կախարգական ձիերը պատրաստ կլինեն, և ձեզ կփախցնե
Այսքանք կարող եմ:

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Գլուս նք իսկույն

ԳԻՇԵՐ ԲԱՑ ԴԱՇՏ

Ծառուստ, Մեֆիստոֆել Սլաւնում հն սև ձիերով

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Կառափնաբաժան՝ ու Ի՞նչ են շուրջը վխտում սյգպեռ:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Ոս շգիտեմ՝ ի ն, են Էփում ի յ ել մն ւ

Տ Ա Ո Ւ Ս Տ

Թոյում են վեր, իջնում են վար ու կաանում

Մ Ե Ֆ Ի Մ Տ Ո Յ Ե Լ

Վհուկների պատշաճ մի ծես

Տ Ա Ո Ւ Ս Ն

Խուենկ են ծխում, քարն են ոծում:

Մ Ե Ֆ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Անցնենք, անցնենք

ԲԱՆՏ

Ն Ա Ռ Ի Ս Տ

(Բանալիների կապոցով և լապտերով՝ երկաթյա դռնակի
առաջ)

Մի մոռացված սոսկում է ինձ պատում,
ինձ վիշտն է համակում ողջ մարդկության:
Սյս գաղջ զնդանո՞ւմ է նա տվայտում
Մեղքը ցնորքն էր լոկ երջանկության:
Տարակուսում ես դեռ և դանդաղում,
Վախենում ես՝ նորից տեսնել նրան:
Վճռի՛ր մահ է ամեն մի հապաղում:

(Զեռքը գցում է փակիճ)

(Երգ ենթից)

Ննառակ մայրս

Օրս սևացրեց,

Սրիկա հայրս

Ինձ մաս-մաս արեց:

Քույրս էլ զոհ դառավ.

Ցավը շտարավ,

Ցուրտ գերեզմանում իր հանգիստն առավ:

Ես դարձա սիրուն անտառի թռչուն,

Հեռու եմ թռչում, հեռու եմ թռչում:

Ն Ա Ո Ւ Յ

(Իուր քացելով)

Կիտե՞ ով է լսում վշտով սրտի
Շղթաների զնգոց, խշշոց հարդի

(Ներս է մտնում)

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Կուչ է գալիս անկողնում)

Վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, մահս եկավ

Ն Ա Ո Ւ Ս

(Ցածրաձայն)

Կամաց կամա՛ց եկել եմ որ ազատես թեղ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Նետվում է նրա ոտների առաջ)

Գթա՛, եթե մարդ ես հարկավ

Ն Ա Ո Ւ Ս

Քո ճիշերով պահակներին դու կարթնացնես

(Սկսում է արձակել շղթաները)

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Մեկաչոբ)

Բախտիս հանդեպ ո՛վ, ո՛վ է քեզ
Իշխանութուն տվել, դահի՛ճ:
Ո՛ւր ես տանում, գիշեր է կե՛ս
Գթա՛ և թող ապրեմ մի քիչ:
Չէ՛ որ վաղն է օրը պատժիս:

(Ոտի է կանգնում)

Երիտասա՛րդ եմ դեռ այնքան
Բայց օրհասն է արդեն գալիս:
Չքնաղ էի, և դա՛ մատնեց ինձ կորստյան
Երեկ մոտ էր իմ սիրելին, այսօր՝ հեռու,
Պսակն ընկավ, ծաղիկները թափվեցին ցած
Իմ ձեռքերը այդպես ամուր մի՛ սեղմիր դու,
Ինձ խնայի՛ր, ի՞նչ եմ արել քեզ, անաստվա՛ծ,
Չէ՛ որ երբեք չեմ տեսել քեզ ես իմ օրում
Դահիճ, մի՞թե զուր եմ խնդրում:

Ն Ա Ո Ւ Ս Յ

Ինչպե՛ս տանեմ այս ցավը ես

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Զո՛ւ ձեռքին է կյանքս, գիտես
Թող գեթ կուրծք տամ երեխայիս վերջին անգամ

Կիշերը ողջ փայփայեցի նրան սյստեղ
Բայց խլեցին, որ վշտանամ:
Ասում են դեռ՝ սպանել եմ մանկանն սիմեյ
էլ սփոփանք շունեմ կյանքում
Ա՛խ, շա՛ր մարդիկ. երգ են հյուսել խեղճիս մասին
Կա այդպիսի հեքիաթ մի հին,
Բայց ինչո՞ւ են ինձ ակնարկում

Յ Ա Ո Ւ Ս

(Մունր է իջնում)

Սիրելիդ է ոտքդ ընկել. քեզ կազատի
Գերությունից խավար բանտի:

Մ Ա Ր Կ Ա Ր Ի Տ Ա

(Նրա կողքին ծունր իջնելով)

Օ եկ ծունր իջնենք, ասնք անունն սուտծո
Բացվել է, նայի՛ր, սանգուխքի ներքո
Բանտի շեմքի տակ
Գժոխքն անհատակ:
Նա՛ է, շար ոգին,
Այնտեղ զայրագին
Ոռնում, կռնշում:

Յ Ա Ո Ւ Օ Ց

(Բաւ ձրաձայն)

Իրեթխեն, Գրեթխեն

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Ուշագրութիւնը լարելով)

Սիրեցյալիս ձայնն է հնչում

(Վեր է թռչում Շղթաներն ընկնում են ցած)

Որտե՞ղ է նա ձայնը լսվեց խցում բանտի
Ազա՛տ եմ ես, էլ ոչ ոք ինձ չի՛ կաշկանդի
Ուզում եմ ես նետվել նրա պարանոցին
Հանգչել կրծքին:

«Գրեթխեն» գոչեց: Տեսա շեմքին
Եվ դժոխքի թոհուրոհի մեջ դժնդակ,
Դիվային շար քրքիշի տակ
Ճանաչեցի ձայնը նրա քաղցր ու սնգին:

Յ Ա Ո Ւ Ս Տ

Այստե՞ղ եմ ես

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Այստեղ ես դու Ասա կրկին
Նա՛ է նա է վերջ իմ ամբողջ տաւսը քին

Շղթաների, բանտի սարսափն անցալ անհետ:
Դո՞ւ ես: Եկար, որ ինձ իրկես, տանես քեզ հետ:
Փրկվա՞ծ եմ ես
Ահա մայթերն այն իողոցի,
Ուր առաջին անգամ ես քեզ հանդիպեցի,
Ահա պարտեզն այն զովասուն,
Որտեղ ես ու Մարթան էինք քեզ սպասում

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

(Անապարանով)

Գնա՛նք, գնա՛նք:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո , սպասի՛ր
Հա՛վ է այնտեղ, որտեղ դու կաս

(Գզվելով)

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

'Ի՞նչ արս, դո՛ւրս վազիր:
Եթե հիմա ինձ հետ շգաս,
Շատ կզղջանք մենք դառնորեն

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Չե՞ս համբուրում դու ինձ արդեն:
Բաժանումից շա՛տ է անցել.

Համբուրձելն եւ Տոռացել
 յանոցիդ ամուր փարված՝ ի՞նչ եմ սոսկո՞ւմ
 որ առաջ քո խոսքերից, իս հայացքից
 տում էր ինձ ամբողջ երկինք մի աստղալից
 Իրույրներից խեղդվում էի ես քո գրկում
 Կ համբուրիր ամո՞ւր, սոմո՞ւր,
 լէ ինքս կտամ համբույր

(Գրկում է Լուան)

Շուրթերը քո սառն են սփաղ
 Մունջ, անուրախ
 Ո՞ւր է անգի՛ն
 Սերդ նախկին
 Ո՞վ զրկեց ինձ
 Այդ ամենից

(Երես է թեխում)

Ն Ա Ո Ւ Ս Տ

ցիր թող, սիրելիս լաց ու շառաչ
 ամ եմ քեզ՝ բյուրապատիկ շերտ քուն առաջ
 և թե եկ խնդրում եմ քեզ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

(Նա կողմի շրջվելով)

Մի՞թե գուե՞ս դո՞ւ իսկապես

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Ե ս եմ, գնա՛նք:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Շիթաներս դու կվիշրես
Ինձ կգրկես առաջվա պես
Ինչպե՞ս է, որ դու ինձանից շես վարհուրում
Գիտե՞ս իմ սեր թե ում Լս դու ազատագրում

Ն Ա Ո Ւ Ս Ց

Ե կ մոտ է ժամն այգաբացի

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ծ ս առա խեղճ մորս հոգին
Երեխայիս ե ս խեղդեցի՛
Ի մ մանկիկին, քո՛ մանկիկին
Դո՞ւ ես արդյոք, շեմ հաճատում
Զեռքդ ի՛նձ սուր: Երազ չէ սա
Քո սիրելի ձեռքն է: Աստ՛
Ինչո՞ւ է թաց: Զե՞ս նկատում
Արյունո՞տ է, լվա, մաքրի՛ր
Ա՛խ, տե՛ր աստված, այս ի՞նչ արիթ
Դե՛ն տար, դե ն տար սուսերդ սուր
Խնդրո՞ւմ եմ քեզ

Ն Ա Ո Ն Յ Ս

Անցածն անցավ, մի՛ տանջվիր զուր,
Ի՛նձ էլ քեզ հետ կկործանես:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո՛չ, դու մնա՛: Պիտի ապրես,
Որ շիրիմներն իմ ցանկացած
վաղն իսկ փորես:
Ամենալավ տեղն անկասկած
կտաս դու իմ խեղճ մայրիկին,
Իսկ եղբորս թաղիր կողքին:
Փոքր ինչ հեռու ինձ թաղիր դու,
Ո՛չ շատ հեռու,
Երեխայիս դիր իմ կրծքին:
Ո՛վ կհանգչի էլ իմ կողքին:
Քեզ փարվելը, դիտեմ հիմա,
Բախտ էր քաղցր երանավետ,
Չի՛ կրկնվի էլ առհավետ,
Հիմա փարվում եմ ակամա,
Կարծես դու ինձ վանում հս ետ,
Թեև նույնն է հայացքը քո՝ ջերմ ու քարի:

Ն Ա Ո Ւ Ս

Եթե նույնն եմ, ինձ հետ արի:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ի ուրա

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Ի եպի գիրկն ազատութեան

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Այնտեղ, դրսում

Դարանակալ մահն ու շիրիմն են սպասում

Նս կոնամ դեպի մահի՞ճ հավերժական

էլ ոչ մի տեղ, էլ ո՛չ մի քայլ:

Գնո՞ւմ ես: Ա՞խ Հա՛յնրիխ, ինչպե՞ս կուզեի գալ

Տ Ա Ո Ւ Ս Ց

Կարող ես գալ միայն ցանկա տես դուռն է բաց

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ոչ, չեմ կարող: էլ ի՞նչ հուսամ այս աշխարհից

ի՞նչ, ի՞նչ օգուտ զուր փախչելուց հսկում են ինձ:

Հաց մուրալո՞վ ասլրեմ մերժված՝

Այն էլ խղճով այս անմաքուր,

Թե՞ թափառեմ պանդխտութեան մեջ, դանեդուր

Ուր էլ գնամ, ինձ կհասնի ոխը մարդկանց:

Տ Ա Ռ Ի Ս Ց

Սա կմնամ այստեղ քեզ հետ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Գնա , գնա իսկույնեք ,
Խեղճ մանկիկիդ մահից փրկիր
Ճամփա՛ ընկիր
Առուն ի վար ,
Հին , կիսավեր
Կամուրջն ի վեր
Մտիր անտառ ,
Հեռու մի քիչ
Կտեսնես լիճ
Մեզը տախտակ
Հասի՛ր արագ ,
Քփրտում է՞նա դեռ փրկիր
Փրկի՛ր , փրկի՛ր :

Տ Ա Ռ Ի Ս Ց

Քո ղ , սթափվի՛ր Մի քայլ միայն ,
Եվ գրկումն ես ազատության

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Ց Ա

Ա՛խ , անցնեի՛նք մենք մի բլուր
Այնտեղ քարին մայրս է նստած

Պատում է ինձ ահ ոս սարսուռ...
 Այնտեղ, քարին մայրս է նստած
 Ծվ գլուխն է օրորում լուռ:
 Աչք չի թարթում, հեռվից գլխով չի կանչում ինձ:
 Շա՛տ է քնել, էլ չի՛ դարթնի ծանր քնից:
 Քնել է, որ դվարճանանք մենք միասին
 Ի՛նչ երջանիկ օրեր էին:

Ֆ Ա Ո Ւ Մ Տ

Ծթն շօգնեն խոսք ու աղերս,
 Ծս բռնութլամք կտանեմ քեզ:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Թո՛ղ, բռնութլուն շեմ հանդուրժում,
 Չեռքերս մի՛ շարդիր այդպես,
 Չէ՛ որ սիրո՞վ եմ ամեն ինչ տվել, ես քեզ

Ֆ Ա Ո Ւ Մ Տ

Իմ սե՛ր, իմ սե՛ր, օրն է բացվում դուր ձշուշում

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Օրը, այո, օրը վերջին,
 Կարող էր դու օ՛րը լինել իմ հարսանյաց
 Չասես այստեղ գալուդ մասին դու ոչ մեկին
 Վա՛յ պսակին իմ երազած

Վճիռն է սա ճակատագրիս ..
 Կհանդիպենք դեռ, սիրելիս,
 Բայց.. չե՞նք պարի:
 Խոնվում է ամբոխն ահա ու ծխորում,
 Բռնում լայնքն ու երկայնքն ամբողջ ճանապարհի,
 Հրապարակն ամբոխին չի տեղավորում:
 Ջանգն է հնչում, դատաւորն է ձողը կտարում:
 Ինչպե՞ս են ինձ կապում ամուր
 Հրում դեպի կառափնարան:
 Ամենքին է պատում սարսուռ.
 Կարծես իրենց վիզն է կտրում կացինը սուր
 Աշխարհը ողջ լուծ, դառնում է դամբարան:

Տ Ա Ձ Ե Ս

Օ՛, չգայի՛ աշխարհ երբեք

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Հայտնվում է շեմֆին)

Շոտ, շո՛տ, թե չէ կկործանվեք:
 Ի՛նչ ավելորդ երկչոտություն ու դանդաղում:
 Իմ ձիերն են արդեն դողում,
 Արշալույսն է արդեն վառվում:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ի՛նչ է գետնից բարձրանում վեր:
 Նա՛ է, կորցրո՛ւ .. Ա՛խ, թե չքվե՛ր

Ի՞նչ գործ ունի այս սուրբ վայրում,
Ի նձ է ուզում:

Ձ Ա Ո Ւ Ս Տ

Ո՛ր, դու կապրե՛ս:

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ո վ դատաստան աստծո, ես ինձ հանձնում եմ քեզ

Մ Ե Ձ Ի Ս Տ Ո Ձ Ե Լ

(Ֆաուստին)

Ե կ, ե՛կ, թե չէ կհեռանամ ես այստեղից

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Ի Տ Ա

Ես քո նն եմ, Հա՛յր, փրկի՛ր դու ինձ:
Հրեշտակնե՛ր, սուրբ կաճառով յիջե՛ք երկնից,
Ծղե՛ք արգար
Վի՛գ ու սատար:
Հա՛յնրի՛ս, սոսկո՛ւմ եմ ես քեզնից

Մ Ե Ձ Ի Ս Տ Ո Ձ Ե Լ

Նա կործանվեց:

[Handwritten signature]

Ա Ա Յ Ն

(Վերեից)

Ո՛չ, եւ Փրկվեց՛

Մ Ե Տ Ի Ս Տ Ո Տ Ե Լ

(Տառաւոր)

Ինձ հետ եկ, շուտ

(Անհայտանում է Տառաւոր նետ)

Ա Ա Յ Ն

(Ներսից, մաքելով)

Հա յնրիխ, Հա՛ յնրիխ

~~—————~~

1

ԺԱՆՈՒԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ,

1

1
1

Գյոթեն «Ճառուսա» ողբերգության վրա աշխատել է գրեթե իր ամբողջ տեղծագործական կյանքում՝ 1772—1881 թթ մոտ 60 տարի:

ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆ

(էջ 5—6)

Գրված է 1797 թ, օկտավներով (ութնյակներով), տաղաչավական այս ձևին հատուկ հանգավորմամբ: Իտալական գրականության մեջ լայնորեն սարածված մի երևույթ, որ գերմանական պոեզիայի մեջ առաջին անգամ ներմուծել է Գյոթեն:

Նրանք շեն լսում իմ նրգերը նոր
Ում ծոնել նմ նս քոթովանքս վաղ

«Ճառուստի» առաջին տեսարանների ունկնդիրներից արդեն (1797 թ) կենդանի շէին բանաստեղծի քույր Կոռնելիա Շլոսերը, պատանեկության ընկերը՝ Մերքը, բանաստեղծ լենցը: Մյուսները, օրինակ՝ բանաստեղծներ Քյոֆերդեր և Քլինգերը, Շթոլբերգ եղբայրները, տպրում էին վայմարից հեռու, Գյոթեից խորթացած: Այդ շրջանում խորթուստուն էր նկատվում նաև Գյոթեի ու Հեբբերի միջև:

ՆԱԽԱՐԱՆ ՔԱՏՐՈՆՈՒՄ

(էջ 7—16)

Իրված է 1797 (1798) թ Մեկնաբանների կարծիքով դա հնդիկ գրող
Կալիդասայի «Սաքունիա» դրամայի ընդօրինակումն է, դրամա, որը Գյո-
թեն համարում էր «մարդկային հանճարի մեծագույն դրսևորումներից մե-
կը»։ Համենայն դեպս Կալիդասայի դրամայի նախաբանում ևս դրույց է
տեղի ունենում Թատրոնի դիրեկտորի ու դերասանուհու միջև։

էջ՝ 12

Ս ւ մ, ո՞ւմ կամքով են փոթորկվում հույզեր առատ և այլն

Գյոթեն այստեղ տալիս է պոեզիայի երեք հիմնական ժանրերի համա-
ռոտ բնութագրումը («Ո՞ւմ, ո՞ւմ կամքով են փոթորկվում հույզեր առատ»—
դրամա, «Մայրամուտը վառվում այնքան ծանրաբարո»— էպոս, «Ո՞վ է
չորս կողմ սփռում ծաղկանց բույլ անարատ »— քնարերգություն)

էջ՝ 16

Նեղ տնակում այս փայտաշեն
Ուղղակեցե՛ք աշխարհն առար
Դեզերեցե՛ք խոհեմաբար
Երկնից-երկիր, մինչև գնճեն

Դիրեկտորը նկատի ունի ոչ թե Տաուստի ուղին և նրա կործանումը
(դեկտոր Տաուստի մասին եղած ժողովրդական հինավուրց գրքի ոգով), այլ
ուրբերգության մտահղացման լայն ծավալը որն իրոք ընդգրկում է ն՛ եր-
կինքը և երկիրը և դժոխքը։

ՆԱԽԱՐԱՆ ԵՐԿՆՔՈՒՄ

(էջ 17—29)

Այս երկրորդ նախաբանը գրված է 1797—1798 թթ.։ Ավարավտծ է
1800 թ Ինչպես հայտնի է, ի յատասխան Գյոթեի այն դ՛ուրգությունը, թ

Սանֆրանցոյս «Ճառուտի» յուրատեսակ վերամշակումն է (ի դեպ, զա բնավ
 չի Գյոթեի աչքում շէր նսեմացնում անգլիացի բանաստեղծի ստեղծագործու
 թյունը), վիրավորված Բայրոնն ասել է, որ «Ճառուտն» էլ իր հերթին նմա
 նություն է իսպանացի մեծ բանաստեղծ-դրամատուրգ Կալդերոնին (1600—
 1681) որ Գրեթիսենի երգերը ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ Օֆելիայի ու Դեզդեմո
 ալի երգերի ազատ վերաշարադրանքները, և որ, վերջապես, «Նախաբուն
 լկնքում» հատվածը նմանություն է Եհովայի՝ այդ թերևս առաջին դրամա
 տուրգի գրքին (Աստվածաշունչ)։ Գյոթեն Կալդերոնի ստեղծագործություն
 ներին ծանոթացել է զգալիորեն ավելի ուշ, քան «Ճառուտին» ձեռնարկելը և
 նազիվ թե երբևէ գտնված լինի իսպանացի բանաստեղծի ազդեցութեան տակ
 Էրեթիսենի մենախոսութուններն ու երգերը միայն անուղղակիորեն են հի
 սեղնում Օֆելիայի ու Դեզդեմոնայի երգերն ու մենախոսութունները։ Իսկ
 ինչ վերաբերում է Եհովայի գրքին, ապա վերջինիս ընդօրինակելն ինքը
 Գյոթեն է հաստատում։ Այն, որ իմ «Ճառուտի» էքսպոզիցիան որոշ նմա
 նություն ունի Եհովայի էքսպոզիցիայի հետ, դա ճիշտ է,— ասել է Գյոթեն իր
 բարտուղար էքզերմանին՝ Բայրոնի կարծիքը քննարկելիս։— Բայց այդ բանի
 ումար ինձ ավելի շուտ պետք է դրվատել, քան թե նախաանլու Երկո
 լ էքսպոզիցիաների նմանութունն ավելի ցայտուն է դարձնում այն որ եր
 անուն էլ գրված են թատերական ձևով։

Էջ՝ 17

Ոլորունեում եղբայրակա՛ն
 Մեցման հիմն է երգում արփին
 Ավարտելով որոտաձայն
 Վերուստ նշված ուղին իւ նին

Այս առղերում, ինչպես և «Ճառուտի» նրկորդ մասի առաջին գործո
 ռության մեջ Գյոթեն խոսում է ոլորտների աներդաշնակութեան մասին, մի
 ասկացողութուն, որ փոխ է առնված հին հունական փիլիսոփա Պլուտա
 րարասից (580—510 թթ մեր թվ տուաջ)։

Էջ՝ 22

Մի օր փոշի պիտի լալիի նա անպայման
 Իմ նորաբոյ՝ հոշակավոր օձի նման

Աստվածաշնչի համաձայն ստանան օժի կերպարանքով գալթակղևի
ն սխամայր Եվային

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԻՇԵՐ

(Էջ՝ 24—45)

Իվ գոն է Եթե ուղեր է գտնում

Այս տողով ավարտվող տեսարանը գրվել է 1774—1775 թթ և հետ
գայում կրել է միայն աննշան փոփոխություն: Դրանով է բացվում 1790
«Ցառուստ» ֆրագմենտը: Տեսարանի վերջը ավարտվել է 1797—1801 թթ.
առաջին անգամ տպագրվել «Ցառուստի» առաջին մասի հրատարակությ
մեջ (1808):

էջ՝ 27

Նոստրագամուսի գիւրն հրաշալի

Նոստրագամուս (ավելի ճիշտ՝ Միշել դը Նոստր Դամ, 1503—1566,
ֆրանսիական թագավոր Կարլոս IX ի անձնական բժիշկը, որն իր վրա ուն
դրություն հրավիրեց «Centuries» գրքում պարունակվող «մարգարե
թյուններով»:

Մակրոկոսմոս, — Տիեզերք, ըստ XVIII դարի շվեդ միստիկ գրող Ա.
դենրոպի (1668—1772)՝ հոգևոր ամբողջ աշխարհի հանրագումար
Մակրոկոսմոսի Իշանը վեցթևյա աստղն է:

էջ՝ 28

Վե ւ կաց, աշակերտ, կուրճիդ երկրային
Արշալույսի մեջ օժիւ խնդագին.

Հատ Սվեդենբորգի սրբալույսը հավելածորեն վերածնվող աշխա
րհի հորանիշն է

էջ՝ 36

Ով բափանցել է խորն այս խորհրդի
Ձի սանձաճարել խոյանքն իւ սրտի

Եվ ամբոխի դեմ իր սիրուն է բացել,
Խաչվել է կամ թև խառքայկ բարձրացել

Սրիտասարդ Գյոթեի կարծիքով՝ գիտութիւնների իսկական դերը միշտ էլ առաջադիմական է, հեղափոխական: Այդ դերը խարսխվում է ոչ թե «ակունքների» ուսումնասիրման այլ կենդանի գործուն փորձի վրա, մարդ կության պատմական գոյությանը ակտիվորեն մասնակցելու վրա:

էջ՝ 44

Երկնայի՛ն ձայներ, բաղցր ու տիրաբար
Ի՛նչ եք ինձ կանչում՝ փոշում աանջվողիս
Հնչեցե՛մ լսկ մեղմ սրտերի ճամար
Սա ճավառ շունեմ բնդեբում սրտիս:

Այս տողերից երևում է որ Ֆաուստին ինքնասպանութիւնից ետ է պահում ոչ թե աստվածաշնչային «փրկչի» հանդեպ ունեցած հավատը, այլ ցըն ծացող ժողովրդի ու իր միջև հարազատութիւն զգալու հանգամանքը և մանկության հեա կապված հուշերը:

ՔԱՂԱՔԱԴՌԱՆ ՄՈՏ

(էջ՝ 46—64)

Այս տեսարանը հիմնականում գրված է 1801 թվականին: Օգտագործ լսծ են առավել վաղ ծագում ունեցող մի քանի ուրվագրեր:

էջ՝ 53

Խորք է ամբոխն ինձ կոպտաբառ

Ի հակադրութիւն Ֆաուստի, որն իրեն ժողովրդի հետ շփվելով է մի այն մարդ զգում, վազները՝ սխալաստիկ գիտության այդ ներկայացուցիչը ժողովրդատյաց է:

էջ՝ 62.

Տեսնո՞ւմ ես, մի սև շուն է վազում ցած

Գոկտոր Ֆաուստի մասին եղած ժողովրդական գրքում նույնպես կարելի

և հանդիպել «Ճառատի շանը» Փրեյսթիգիարին, որը փոխում է իր գույնը և
«գնում իր ախրոջը զանազան օլիեններ սարքելիս»

ԱՇԽԱՏԱՍԵՆՑԱԿ

(էջ 65—81)

Տեսարանը ըստ ենթադրությունների գրված է 1800 թ
էջ 67

Բանն էր սկիզբն ամենայնի

Գյոթենն այստեղ մեջ է բերում Հովհաննու ավետարանի առաջին տողը
Հունարեն «լոգոս» բառը նշանակում է նաև գործ, ինչպես հայերեն «բան»
բառը: «լոգոսն» ունի նաև մի քանի այլ նշանակություն՝ իմաստ, կամք,
գործուն սեր: Գյոթենն գերադասում է «գործ» բառը, ուստի և գրում է
«գործն էր սկիզբն ամենայնի»:

էջ՝ 68.

Սողոմոնի բանալի.— միստիկ գիրք, որը XVIII դարում լայն տարածում
էր գտել մասոնային շրջաններում:

էջ 69

Սալամանդրը բոլ շուտ վտավի

Սալամանդրը, Ջրալքը, Օդանույշը և Գաճաճը շորս տարերքի խորհրդ-
դանիշերն են առաջինը կրակի տարերքն է երկրորդը՝ շրի, երրորդը՝ օդի
չորրորդը հողի

ԱՇԽԱՏԱՍԵՆՑԱԿ

(էջ՝ 82—111)

Տեսարանի սկիզբը մինչև «Սառել եմ ես դիտություններից» տողը գրված
է ոչ շուտ, քան 1800—1801 թթ, Մնացածը արգեն կար «նախաֆատուսում»
էջ՝ 88

Արձանաբնիք գաճաղությունն օր գիտությունն՝

Ուժք մարդու վեճմագույն . և արդեն իմն ես անպայման

Մեֆիստոֆելն այստեղ ծաղրում է ոչ թե փիլիսոփայական իսկական դատողությունն ու գիտությունը, այլ սեամեջ, վերացական սխալաստիկան էջ՝ 108

Encheiresin naturae — Բնության բարք, գործելակերպ, Ռեդուկցիա սնական տրամաբանության մեջ հասկացությունների հանգեցումը հիմնական կատեգորիաների:

Իսաակարգում — հասկացությունների բաշխումը ըստ կարգերի էջ՝ 109

Eritis sicut Deus, scientes bonum et malum — Աստծո նման կիժա լաք չարն օր բարին:

ԱՌԻԵՐՐԱԽԻ ՆԿՈՒՂԸ ԼԱՅՊՏԻԳՈՒՄ

(էջ՝ 111—135)

Տեսարանը հավանաբար գրված է 1775 թ. Աուերբախի նկուղը լայպ յիգյան ուսանողների հավաքատեղին էր, օւր եղել է նաև երիտասարդ Կյոթեն լայպցիգի համալսարանում սովորելիս: էջ՝ 113

Մի պապ ընտրեճք մեզ պեճք կգա

«Պապ» ընտրելու ծեսը լայնորեն տարածված էր կվրապտկան բուրբ երկրների գինարբուքներում (Ռուսաստանում այդ սովորույթը արմատացավ Պետրոս առաջինի արբունիքում): Այստեղ ակնարկվում է այն կատակ-ծեսը որք մինչև «պապի» թեկնածուի արժանիքներն ի հայտ բերելը ստուգվում է նրա սեռը (ըստ ավանդության Յոհաննա անունով մի կին IX դարում Յո անն VIII անվան տակ դատունում է Հռոմի պապ):

էջ 118

Աօխա կ, բոի բ գու անդադար,
չազար համբոյւր գիւածիս տար

Վերամանական ժողովրդական հայտերի երգի սկիզբը:
էջ՝ 110.

Սրանցից մեկն ինչո՞ւ է կառ

Հատ եկնդեցական ավանդության, սատանան կաղում է այն օրից երբ
երկինքից նետվել է դժոխք և ընկնելիս ջարդել մի ուղի:

ԿԱՆԱՐԴՈՒՀՈՒ ԽՈՀԱՆՈՅԸ

(էջ՝ 133—134)

Տեսարանը գրված է 1788 թվականին Հոտմում
էջ 137

Կա՞վ է՝ ճազար կամուրջ կապւմ

Հաս ժողովրդական ավանդության սատանան կամուրջներ է կառուցում:
էջ՝ 140

Ի՞նչ մաղ է դա

Անտիկ շրջանում և նույնիսկ միջին դարերում սնտիապաշտները հա-
վատում էին թե մաղը ինքն իրեն շուտ կգա եթե արտասանվի գողթ
անունը.

էջ՝ 142

Ի՞նչ երկնային դեմք է փայլում

Կախարդական այս ճայելում

Հայելու մեջ Ծառուստը տեսնում է Հեղինեի պաակերը:
էջ՝ 142.

Ի՞նչ խումբ երե աստված իրեն վեց օր ասնջի

Հետո, վերջում, ինքը իրեն «ապ-ես» կանչի.

Պետք է, որ մի լավ բան դուրս գա

Աստվածաշնչի համաձայն աստված կնոջն սանդո՞ծ է աշխարհի սանդո՞ծ
ման 8-րդ օրը:

ՓՈՂԱԾ

(Էջ՝ 154—158)

Այս և բոլոր այն տեսարանները, որտեղ հանդես է դալիս Գրեթխենը, լրված են մինչև 1775 թ. Բնորոշ է, որ Գյոթեն իր հերոսուհուն Գրեթխեն անվանում է միայն ողբերգական կամ սրտառուշ, լիրիկական տեսարաններում: Մնացած դեպքերում հերոսուհին Մարգարիտա է

Էջ՝ 155

Դուրս է սլուաից իմ իշխանություն

Մեֆիստոֆելն այսպեղ է ասում դիտմամբ Մարգարիտային Ցառուստ/ սմար ավելի ցանկալի դարձնելու համար:

Էջ՝ 159

Ես գաղտնարաններ գիտեմ անճամար
Որտեղ շատ հեուց պանվում են գանձեր

Փողովորդական ավանդության մեջ դոկտոր Ցառուստը համարվում է նաև լանձ որոնող:

ԵՐԼԿՈ

(Էջ՝ 159—166)

Գրված է մինչև 1775 թ

Էջ՝ 164

Մինչև շիրիմ հավատարիմ
Մի քաղափոր կառ Քուլում

Գրված է անկախ «Ցառուստից»: Թուլ—հին հումայեցիներ/ Ըստ նա իաթային երկրի անուն

ՋԲՈՍԱՆՔ

(Էջ՝ 167—170)

Գրված է 1775 թվականին

Էջ՝ 168

Հայանի լիճի ամենեցուն,
Որ լավն է շատ ստամոքսը եկեղեցու,
Սրկրնն է հույճիսկ մտռնի

Այս խոսքերը փոխ են առնված դերմանական ռեֆորմացիայի և գյուղացիական պատերազմների շրջանի հակապապական կրոնա-քաղաքական գրականությունից:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀՈՒ ՏՈՒՆԸ

(էջ՝ 171—183)

էջ՝ 182

Կուզենայի լուրն այդ կառղալ և հանդեսում

Անախրոսեիզմ է: XVI դարում ենեդյան վկայականներ, ինչպես նաև մահվան անդեկագրեր դեռևս գոյություն չունեին: Զկային նաև լրագրեր (Գեթ մանական առաջին թերթը լույս է տեսել XVIII դարում):

ՓՈՂՈՑ

(էջ 183—187)

Իրված է մինչև 1775 թ

էջ՝ 185

Sancta simplicitas (սուրբ անմեղություն)—չեխական ազգային կրոնա-քաղաքական շարժման առաջնորդ Յտն Հուսի (1369—1415) բացականչությունը: Այս բառերը ևս տրտաստենել է խտրուկի վրա այրվելիս, եզնկաանել է, որ հավատացյալ մի սյառավ փայտ է ավերացնում կրակին, կայծեկով, թե «հերետիկոսի» ասանջտնքներով իր համար կվաստակի «երկնայվարքայություն»

ԱՅԳՈՒՄ

(Իջ 187—198)

Դո՛ված է միեւնէ 1700 թ ր ցառոթ թյալք հեսկսւլ տողերի

Մ Ա Ր Թ Ա

Վատ է բանը մեր խեղճ հանանց ծեւ անուրիհ
Հիշտությալք չի գալիս ի էլիքի, պէտք է ասել

Ս Ե Տ Ի Ս Տ Ո Յ Ե Լ

Երանի չէ՛ր, որ լույս բնկենեւ ձեզ պէ՛տ մի կի՛ն
Ո՞ ինձ այսպես ասե՛ր զձ ղասեր:

Այս փոքրիկ հաստիածը Գլ թենս լեւոյցրէլ է 1808 թ հրատարակ թյան
ժամանակ:

ՏԱՂԱՎԱՐ

(Իջ 198—200)

Գրված է միեւնէ 1775 թ .

ԱՆՏԱՌ ԵՎ ԱՅՁՈՎ

(Լջ 200—208)

Պէ՛տ տեսարանը յրժս ծ է Իտալիայում 188 թ րացառոթ թյալք հեսկա
վայում ավելացրած մի բանի տողերի: Դս է վկայում նաև դասական սպի
տակ բանաստեղծությամբ գրված ներածական մենախոսությունը, որն իր
կեանք հիշեցնում է «Բիբլիոթեկան Տալրիտում» և «Տորկվատո Տաստ» յոր
ծելը

Լջ՝ 201.

Ու ճանաչեմ եւ լւմ եկրայրնելին
Խփեւրի մեջ իաղաղ օղում ջրում

Հ Մ ձ չն Հերդերի ուսմունքի ուր շատ մոտ էր Գյոթեի բնափիլիսո-
փային «մարդու հնագույն եղբայրները կենդանիներն են»:

Տէլչը վառեց շքեղ այն պատկերի

Պատ է լնթաղրել, որ Յառ ստն այսու լ իոսո մ է ոչ թե Մարգարի-
տ սյի այլ Հիդիւնի պատկերի մասին

ԳՐԵԹԻԼՆԻ ՍԵՆՅԱԿԸ

(Էջ՝ 208—210)

Գ լ Վ ծ 1 Իինչև 1775 թ

ՈԱՐԹԱՎԻ ԱՅԻՆ

(Էջ՝ 210 219)

Գրված է մինչև 1775 թ

Յառուստի և Մարգարիտայի գրույցը կրոնի մասին կրում է ակնհայտ
ինքնակենսագրական բնույթ: Քրիստոնեական կրոնի նկատմամբ Գյոթեի
ունեցած վերաբերմունքով հետաքրքրվում լին նրա բարեկամներից շատե-
րը: Քեսթների նոթերում կարգում ենք. «Նա կրեք չի գնում եկեղեցի կամ
խոստովանության հարգում է քրիստոնեական բարոյախոսությունը, բայց
չ է եկեղեցական ըմբռնողությամբ»:

Էջ՝ 213

Գ լ ս լ մ ու լ լ ն 1 հիմն ամենի

Զգացմունքի պաշտա խունքը ոչ միայն էսթետիկայի, այլև «գրոհ և փո-
խորհի» սերնդին պատկանող գրողների էթիկայի սկզբունքներից մեկն էր:

ԶՐՀՈՐԻ ՄՈՏ

(Էջ՝ 219—222)

Գրված է մինչև 1775 թ

էջ 201

Դե բող հիմա հևագանդվի վեռին յախտի
Կանգնի շապկով մեղապարտի
Եկեղեցում

«Անասակ Լոր» (ապօրինի կրեխույի մոր) եկեղեցական ապաշխարման
ույս ծեսը Հայմարի քրեական օրենսգրքով վերացվել է միայն 1786 թ Գյո
բևի պահանջով, «որպես մի սովորույթ, որը միայն ավելացնում է որդեսպա
նությունների դեպքերը (մեջրերում Գյոթեի՝ դուրս Կարլ Ավգուստին ուղղած
լեկուցագրից)»

էջ՝ 222

Տղաները պսակն իսկույն կտուրեն
Մենք էլ շեմքին հարյ շող կտանք աստուրեն

—ին Որսա տանում ևս գոյություն ունիք նման էի սովորությունն ամեն
սվորս աղջկա տան դարպասին ձյութ էի քսուք

ՊԱՏՆԵՐ

(էջ 223—224)

Գրված է մինչև 1775 թ :

ԳԻՇԼԻՐ

(էջ 225—235)

Բացի ներածական քառատուն տողից տեսարանը գրվել է 1800 թ և
լարովել է 1806 թ :

էջ՝ 229

է՛յ, անիծյա՛լ առնես բռնող

Հաշտինը նկատի ունի Գերմանիայում տարածված հայտնի լեզունը
Համելն քաղաքի առնետաորսի մասին, որը առնետներ կոտորելուց հետո քա-
ղաքից տանում է բոյոր երեխաներին, լրեժ լուծելով այն բանի համար, որ
բուրգոմլստը հրաժարվում է տալ առնետներ ոչնչացնելու դիմաց խոստա-
ցած պարգևը:

էջ՝ 234

Իլ շես կրի ոսկե շղթա

Այստեղ խոսքը Ֆրանկֆուրտի ևՎԻ դարի մագիստրատի ոստիկանակա-
այն որոշման մասին է, ըստ որի սհասարակ ծագում ունեցող շղթաք և
շիկները և պոռնկուհիները տաճար մտնելիս շղթաք է կրելն ոսկե կամ
կեղծ շղթաներ, ինչպես Լան կերպաս ու թավիշ»:

ՏԱՃԱՐ՝

(էջ 235—238)

Տեսարանը գրված է մինչև 1775 թ: Հստ նախնական մտահղացում
դա պետք է տեղ գտներ Գրեթխենի մոր թագմսն ժամանակ:

էջ՝ 236

Dies irae, dies illa,
Solvat saeculum in favilla —

«Չայրույթի օրը այդ օրը աշխարհը կդարձնի փոշի»: (Կաթուղիկ եկե-
ղեցական հիմն, որն արդեն հայտնի էր XIII դարում):

Judex ergo cum sedebit
Quidquid latet adparebit
Nil inultum remanebit —

«Նրբ բազմի դատավորը, ի հայտ կգա ամեն մի դադանիք, և ունե-
մնա անանց հատուցման»: (Նույն հիմնից):

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus,
Cum vix justus sit securus?

«Այնժամ ի՞նչ կասեմ ես, թշլառս, ո՞ր հովանավորիս կպաղատեմ, երբ նույնիսկ արդարեւ հազիվ Վրկվի»:

ՎԱԼՊՈՐԳՅԱՆ ԳԻՇԵՐ

(էջ՝ 239—261)

Գրված է 1797—1801 թթ և վերջնականապես մշակվել է 1806 թ: «Վալպուրգյան գիշերն» այսպես է կոչվում Վալպուրգիա միանձնուհու սնունով, որի հիշատակը մայիսի 1-ին մեծարվում է կաթոլիկ երկրներում:

Նախաքրիստոնեական ժամանակաշրջանում մայիսի լույս 1-ի գիշերը, եղի էին ունենում ժողովրդական տոնախմբություններ ի պատիվ գարնան գալստյան և ընթացյան ուժերի զարթոնքի: Գերմանիայում քրիստոնեությունը տարածվելուց հետո հնադարյան այդ տոները ամբաստանվեցին եկեղեցու կողմից որպես «պիղծ», սատանայական կոապաշտություն: Մասնակիցները նշովքի էին ենթարկվում իրրև «սատանայի ծառաներ»:

Գյոթեն 1812 թ Ցելթերին ուղղած մի նամակում դրել է «Գերմանական հռախուլիզներից մեկը ցանկացել է զսնել Քրոթեն լեռան գագաթին ռեդի ունեցող վհուկային ու սատանայական խրախճանքների պատմական լեկնարանությունը, խրախճանքներ, որոնց մասին դարեր շարունակ խոսում են Գերմանիայում, և այն ենթադրությունն է արել, թե հրր հնադարյան պիմանացի հեթանոսները, քուրմերն ու նահապետները վտարվեցին սրբադաս ծառաստաններից, և ժողովրդի վզին փաթաթվեց քրիստոնեական հավատը, ամեն գարուն սկսեցին իրենց համախոհների հետ քաշվել Հարցի մայի, անառիկ լեռները՝ հինավուրց սովորությամբ աղոթելու և զոհեր մատուցելու երկրի ու երկնքի անմարմին աստծուն: Քրիստոնյա նենգ, սպառազինված քարոզիչներից ապստոլ լինելու նպատակով նրանք գերադասեցին իրենց հավատակիցներից ոմանց դիմակաղործել, հույս ունենալով դրանով իսկ վախեցնել սնտիապաշա հակառակորդներին: Ծվ այսպես, սատանա

յական զորքիս սլաշտպ նության տակ իրագործոմ էին իրենց անաղարտ ծեսերը: Այս բացատրությանը ես պատահեցի շատ տարիներ առաջ և այժմ դժվարանում եմ տալ հեղինակի անունը Այդ եզրահանգումներն ինձ դուր եկան, և ես ահա առասպելական այդ պատմութիւնը վերածեցի բանաստեղծական գրույցի»:

էջ՝ 239

Շիրֆե և էլենդ — գյո դեր Բրոքենի ճանապարհին

էջ 243

Մամոնն ինչպէ՛ս է բոցկլտում

Ակնարկ դե Մամոնի մասին (Անգլիացի հայտնի բանաստեղծ Միլտոնի «Կորուսյալ դրախտ» պոեմից) Մամոնը սատանայի համար ոսկեփայլ դրչակ է կոչուցում:

էջ 245

Ուրիանն էլ կեայանլի

Ուրիան — Սատանայի անուն:

Սեր Բաուրոնն ունձած էգ խոզ

Միակ գործող անձը անտիկ առասպելաբանութիւնից: Բաուրոն Դեմետրա (Յերերա) աստվածուհու ստնտուն էր: Անվայելուշ շաղակրատությամբ աշխատում էր զվարճացնել աստվածուհուն, երբ սա կարոտում էր իր դուստր Պերսեփոնեին (Պրոզերպինային) որին Պլուտոնը տարել էր ստորերկրյա թագավորութիւն:

Իլգենշքայն — Հարցի ժայռերից մեկը որի անունը կապված է Հայն-իխ II կայսեր իրունի Իլգա արքայադստեր հետ:

էջ՝ 248

Օձլի: ուժ առ վնակային

Ըստ ավանդության վհուկներն ու կսխարհուհիները իրենց մարմիններին օձանելիք են քսում իր շնորհիվ օդ են բարձրանում:

էջ՝ 255

Աղ սմի առաջին կինը — Ի տարրերություն աստվածաշնչային առասպել-
լի կարբալիստական ավանդությունը պնդում է թե Ադամը Եվայից սուսը
ունեցել է Լիլիթ անունով կին, որը սպանել է իր բոլոր երեխաներին, և դրա
համար Ադամը նրանից հեռացել է: Լիլիթը ստացել է դևի կերպարանք դև,
որի մեջ մոլեգնում է կանաչի անդուսպ պաղտաս թյունը:

էջ՝ 257

Պրոկտոֆանտամիստ — Ա սևվա՛ր ոսկ հանդես է գալիս գերմանացի
լուսավորիչ Քրիստիան Տրիդրիխ Նիկոլային՝ Գյոթեի ու Շիլլերի գրական
հակառակորդը, որին Իրանք նախատում էին ժողովրդական երևակայության
ծնունդը հանդիսացող գործերի սացիոնալիստական գռեհիկ մեկնաբանու-
թյան համար Գյոթեն մասնավորապես ակնարկում է նրա այն հողվածը,
որտեղ հանգ սմանորեն պ սամվում է թե Նիկոլային ինչպես էր աղատվում
հայրուցինացիաներից՝ տգրուկներ զննելով իր հետույրին: Այդ հողվածը
Նիկոլային ընթերցել է Քեռլինի Գիտությունների ակադեմիայի նիստերից
մեկում:

էջ՝ 258

Թիգէլն է լի ոգիներով

Թիգել — Գերմանացի հայտնի լեզվարան Հուրբուլտի կալվածքը, որ-
տեղ ըստ ալանդության ուրվականներ էին բնակվում:

էջ՝ 259

Այս եր երգում էր սրտահույզ

Բաց բերալից մի կառմրավուն մուկ բազդ դուրս

Միջնադարյան ավանդության համաձայն դա նույնպես նշան է սյն
բսնի որ կլնը հանձնվել է սատան սյին

էջ՝ 260

Մեղուգային գիտես

Մեղուգա — Ըստ հունական առասպելաբանության, սպորերկրյա հրեշ
ձային սոսկալի հայացում որը քարացնում է իրեն նայողներին:

էջ 261

Փրաքիտ — Հասարակական գրոսայգի Վիննայում:

